

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

2017

Regionální statistiky

Ostrava, 31. 8. 2018

Kód publikace: 330134-18

Č. j.: 104/2018–8501

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě

Ředitel odboru: Hana Gurecká

Kontaktní osoba: Taťana Glozygová, e-mail: tatana.glozygova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	9
2. Sociální vývoj.....	17
3. Ekonomický vývoj	32
4. Životní prostředí.....	45
5. Mezikrajské srovnání	55

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	66
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	67
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	68
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	69
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 2001–2017	70
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj.....	72
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj	73
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj	76
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – životní prostředí.....	78
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2012 a 2017	79
Zkratky krajů a okresů.....	82

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2017, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2012). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Zařadili jsme také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2017. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) zpracovat hodnocení pouze do roku 2016, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2017 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat.

Obdobné analytické materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, a to podle jednotné osnovy. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů po roce 2000, tedy od vzniku krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz> nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.ostrava.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Moravskoslezského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Moravskoslezského kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 22. 8. 2018. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Předkládaný rozbor hodnotí sociálně ekonomickou situaci Moravskoslezského kraje z pohledu statistických výsledků roku 2017, v meziročním srovnání, ale i dlouhodobějším, většinou šestiletém období, popř. od roku 2001, poukazuje na silnější či slabší stránky současného stavu a dynamiky vývoje.

Demografický vývoj

- Sídelní struktura kraje se vyznačuje mimořádnou hustotou obyvatelstva (222 osob/km²), obyvatelstvo je koncentrováno zejména na území ostravsko-karvinské aglomerace. Většina obyvatel kraje (cca 60 %) žije ve městech nad 20 tis. obyvatel.
- Dlouhodobě (s výjimkou let 2007 a 2008) klesá počet obyvatel kraje, vyšší měrou se na úbytku podílí stěhování – v roce 2017 se z kraje vystěhovalo o 2,5 tis. osob více než se přistěhovalo. Migrační úbytek obyvatel v kraji trvá nepřetržitě od vzniku krajů jako územně samosprávných celků.
- Lidé se stěhují na venkov v blízkosti větších měst a využívají tak možnost příjemného venkovského bydlení a krátkých dojezdových vzdáleností do města za prací či za službami.
- V roce 2017 bylo uzavřeno 6 004 sňatků, hranice 6 tis. sňatků byla překročena po 9 letech. Rozvedeno bylo 2 816 manželství, což je nejméně od roku 2001.
- Trvá trend odkládání mateřství do pokročilejšího věku a stále více dětí se rodí v nemanželském svazku (52,7 % v roce 2017).
- Počet živě narozených dětí v roce 2017 (12 078 dětí) byl nejvyšší od roku 2010. Míra porodnosti (10,0 ‰) tak mírně vzrostla díky vyššímu počtu narozených dětí při nižším stavu obyvatel kraje, nicméně zůstává pod republikovým průměrem.
- V roce 2017 zemřelo 13 560 obyvatel kraje, tedy nejvíce od roku 2001.
- Dlouhodobě se prodlužuje naděje dožití (střední délka života), v případě mužů 74,5 let a v případě žen 81,1 let. Tyto hodnoty však patří k nejnižším v ČR.
- Obyvatelstvo kraje postupně stárne, v roce 2017 činil průměrný věk obyvatel 42,5 roku. Od roku 2001 se tak zvýšil o 3,8 roku. Věková struktura obyvatel se rychle mění (roste zejména podíl obyvatel ve věku 65 a více let), na 100 dětí již připadá více než 127 seniorů.

Sociální vývoj

- Meziročně se snížil objem pracovní síly v kraji o 1,5 tis. osob na 610,2 tis. osob. Významných změn však doznala struktura pracovní síly – nárůst počtu zaměstnaných (o 12,0 tis. na 581,4 tis.) a pokles nezaměstnaných (o 13,5 tis. na 28,8 tis.).
- Úroveň vzdělanosti napříč populací se zvyšuje. Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými v NH dosáhl v roce 2017 hodnoty 22,9 %. Proti roku 2001 se tak zdvojnásobil.
- Míry zaměstnanosti (56,6 %) i ekonomické aktivity (59,4 %) dosahují v roce 2017 rekordních hodnot, přesto jsou pod republikovým průměrem.
- Podíl nezaměstnaných osob (MPSV) (5,77 %) zůstává i přes výrazný meziroční pokles (–1,6 p. b.) mezi kraji nejvyšší. Pozitivní je pokles hodnoty tohoto ukazatele napříč všemi okresy kraje. Na druhou stranu dlouhodobě nezaměstnaní (12 měsíců a déle) představují v kraji cca 46 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce.

- Úřady práce nabízely ke konci roku 2017 rekordních 13 973 pracovních míst. Zvýšení počtu pracovních míst (proti roku 2016 o 3 062 míst) a výrazné snížení počtu uchazečů o zaměstnání (proti roku 2016 o 14 549 osob) znamenalo, že počet uchazečů připadajících na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce se snížil na hodnotu 3,5.
- Čistý disponibilní důchod domácností v kraji třetím rokem roste, v roce 2016 dosáhl hodnoty 241,6 mld. Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele to představuje částku 199,4 tis. Kč, jedná se o druhou nejnižší hodnotu mezi kraji.
- Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2017“ patřily příjmy moravskoslezských domácností k nejnižším mezi kraji. Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti v roce 2016 dosáhly necelých 152 tis. Kč ročně, ve srovnání s rokem 2015 tak vzrostly o 7,9 %. Mezi všemi kraji České republiky byly třetí nejnižší, přičemž za republikovým průměrem zaostávaly o více než 20 tis. Kč.
- Podle výsledků strukturálního šetření o mzdách nadále pokračoval růst jak průměrné hrubé měsíční mzdy (27 991 Kč), tak i mediánu mezd (25 534 Kč). Jejich výše je však v mezikrajském kontextu spíše podprůměrná.
- V roce 2017 v kraji vzrostl pouze počet žáků základních škol, v ostatních druzích škol byla situace opačná. V případě žáků středních škol a konzervatoří se ve srovnání s rokem 2012 jedná o 15% propad, v případě studentů vysokých škol se státním občanstvím ČR bydlících v kraji dokonce o úbytek 28 %.
- Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v roce 2017 činila 48,8 dne a byla nad republikovým průměrem o 6,2 dne. Ve srovnání s rokem 2016 se snížila o 1,2 dne. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji každoročně narůstá, v roce 2017 činilo 5,139 %, v porovnání s ostatními kraji se jedná o druhou nejvyšší hodnotu.
- Lůžková kapacita se v domovech se zvláštním režimem od roku 2012 zvýšila o 748 míst (na 1 981 lůžek v roce 2017), v domovech pro seniory se téměř neměnila a pohybovala se na úrovni cca 4 750 lůžek. I přesto, že počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením v posledních dvou letech rostl (na 1 275 lůžek v roce 2017), nedosáhl hodnot z roku 2012.
- Výše starobního důchodu se meziročně zvýšila, svou hodnotou 11 936 Kč patří mezi největší v ČR. Přesto tvoří jen necelou polovinu mzdového mediánu v kraji. Do předčasného důchodu odchází stále více osob, v roce 2017 to byli v průměru tři z deseti starobních důchodců.
- Počet registrovaných trestných činů v kraji se nadále snižuje, k meziročnímu nárůstu došlo pouze na Karvinsku. Naopak počet hlášených dopravních nehod dlouhodobě roste – v roce 2017 bylo evidováno 9 624 nehod, což je ve srovnání s rokem 2012 o 18 % více.

Ekonomický vývoj

- Regionální HDP ve srovnatelných cenách od roku 2014 roste. V roce 2016 byla jeho hodnota 467 mld. Kč, meziročně se zvýšila o 5,9 %. Podíl HDP kraje na ČR činil 9,8 % a z velikostně srovnatelných krajů (Středočeský 11,6 % a Jihomoravský 10,8 %) byl nejnižší.
- Ve skladbě hrubé přidané hodnoty podle sektorů dochází v kontextu posledních pěti let k mírnému oslabování podílu terciárního sektoru (49,9 % v roce 2017) ve prospěch sekundárního (48,3 %) a primárního sektoru (1,8 %).
- Výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2017 skončil přebytkem 3,1 mld. Kč, po roce 2016 (+7,4 mld. Kč) se jedná o druhé největší saldo

- Klesá počet pracovišť výzkumu a vývoje v kraji (VaV), zaměstnanců ve VaV se poslední tři roky (2014 až 2016) nemění (cca 4 250 osob), výdaje na výzkum a vývoj v kraji v roce 2016 činily 5,1 mld. Kč a tvořily 6,4 % republikového celku. V porovnání s rokem předchozím se výdaje na VaV snížily jen o 0,9 %.
- Informační technologie využívá v rostoucí míře stále více domácností, již téměř tři čtvrtiny domácností mají PC s přístupem k internetu.
- Meziročně se snížila sklizeň obilovin (–13,4 %) a brambor (–8,6 %). Rovněž v roce 2017 pokračovala tendence nárůstu počtu skotu započatá v roce 2014. Patrný je také meziroční nárůst stavu chovaných prasat (o 18,7 %).
- Těžba dřeva v roce 2017 dosáhla v kraji necelých 2,8 mil. m³ (bez kůry) a byla tak jednoznačně nejvyšší za celé hodnocené období (o +1,5 mil. m³ proti roku 2012). V posledních dvou letech byla těžba významně ovlivněna těžbou nahodilou, v roce 2017 tvoří dokonce 91,4 % z celkové těžby v kraji. Zatímco dříve se jednalo zejména o těžbu živelní, situace se od roku 2010 obrátila a větší část připadla na těžbu hmyzovou.
- Objem vyrobené elektrické energie v kraji se meziročně snížil, naopak spotřeba elektrické energie v roce 2017 vzrostla na 8 000 GWh. Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele kraje se postupně zvyšuje (1 112,2 kWh v roce 2017), v rámci ČR se však jedná o druhou nejnižší hodnotu (po kraji Jihomoravském).
- Velké průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji zaměstnávaly v roce 2017 celkem 108,2 tis. zaměstnanců, jejich počet se meziročně snížil o 1,6 tis. osob (o 1,4 %). Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy vzrostly ve stejném roce na 535 mld. Kč (druhý nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 14,6 % republikového celku.
- Celé sledované období od roku 2012 je charakteristické každoročním úbytkem počtu zaměstnanců ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji (5 292 zaměstnanců v roce 2017, tj. o třetinu méně než v roce 2012), jejich mzdy jsou jedny z nejnižších v ČR.
- Na území kraje byly v roce 2017 provedeny stavební práce „S“ ve výši 18,8 mld. Kč (meziroční pokles o cca 2,0 mld. Kč, tj. o 9,8 %), což bylo nejméně od roku 2000.
- V roce 2017 byla v kraji zahájena výstavba nejvíce bytů za posledních šest let, stavět se začalo 2 553 nových bytů, což je o 13,4 % více než v předešlém roce. Celkový počet dokončených bytů ve stejném roce činil 2 261 bytů. Meziročně jich tak bylo dokončeno o 165 více, což odpovídá navýšení o 7,9 %.
- Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v kraji již pět let roste a přiblížil se k hranici 900 tis. hostů. Nejpočetnější skupinou zahraničních návštěvníků jsou již tradičně sousedi ze Slovenska.

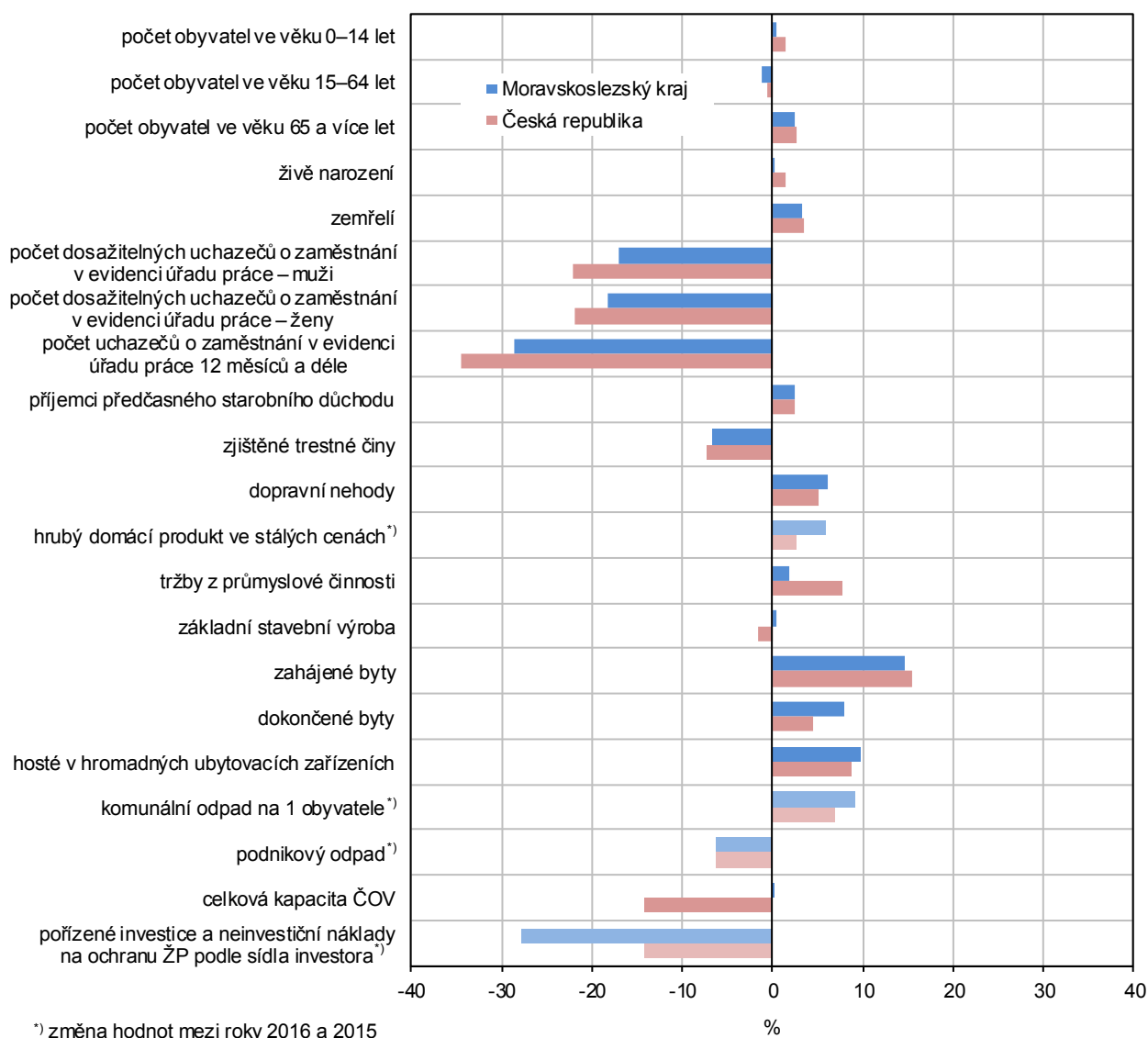
Životní prostředí

- Na necelé pětina rozlohy kraje se rozkládají chráněná území. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří.
- Pokračuje trend pozvolného snižování podílu orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů. Rovněž roste podíl nezemědělské půdy. Změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny.
- Spotřeba vody fakturovaná domácnostem v Moravskoslezském kraji v roce 2017 činila 89,1 l na osobu a den a v dlouhodobějším horizontu se snižuje (proti roku 2012 o 2,4 l/osoba/den). V celostátním srovnání krajů se však jedná čtvrtou nejvyšší spotřebu.
- Výše cen vodného a stočného za m³ vody v hodnoceném období od roku 2012 až na jednu výjimku neustále stoupá. Ceny vodného (33,7 Kč/m³ bez DPH) a stočného (31,3 Kč/m³ bez DPH) patří mezi

nejnižší v zemi a zůstávají pod celorepublikovým průměrem. Podíl ztrát pitné vody ve vodovodní síti sice v roce 2017 meziročně vzrostl o 0,2 p. b. na 13,6 %, ale stále jsou v ČR druhé nejnižší.

- Zatímco na veřejný vodovod je napojeno 99,9 % obyvatel kraje, v případě napojení na veřejnou kanalizaci je to 83,8 % obyvatel. Přestože se v porovnání s rokem 2012 tento podíl zvýšil o 1,5 p. b., zůstává kraj místem s relativně nižší úrovní této vybavenosti.
- Emise hlavních znečišťujících látek do ovzduší pomalu klesají, kraj však zůstává v rámci ČR jedním z nejvíce postižených. V kraji byl překročen alespoň jeden imisní limit na 91 % území v důsledku výskytu nadlimitních koncentrací suspendovaných částic PM₁₀ a PM_{2,5}, benzo(a)pyrenu a přízemního ozonu, přesto se meziročně jedná o mírné zlepšení. Nejhorší stav ovzduší zůstává v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frydek-Místek.
- Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně vzrostla o 28 kg na historicky nejvyšší hodnotu 341 kg. Podíl odděleně sbírané složky komunálního odpadu v posledních letech činí v průměru 14,5 %.
- Celkové vklady do ochrany životního prostředí (hodnoceno podle sídla investora) dosáhly v roce 2016 částky 9,6 mld. Kč, to je meziročně o 28,8 % méně. Objem neinvestičních nákladů na ochranu ŽP převyšuje investiční výdaje v poměru 2 : 1.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Moravskoslezském kraji a ČR

1. Demografický vývoj

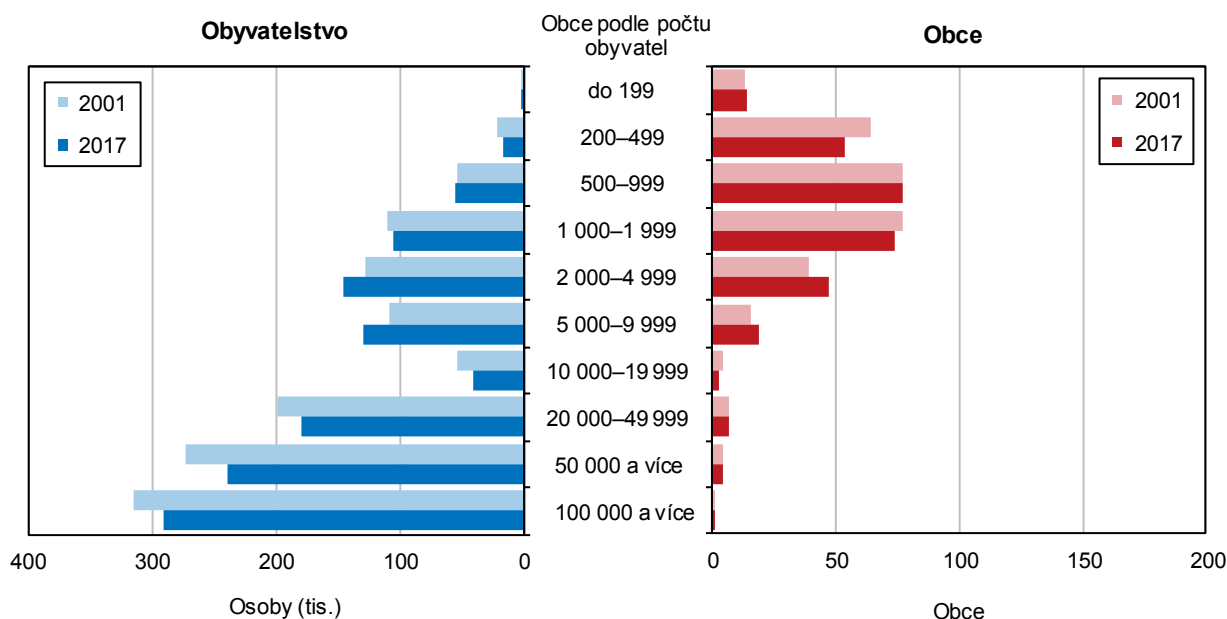
Sídelní struktura kraje se vyznačuje mimořádnou hustotou obyvatelstva a jeho koncentrací na území ostravsko-karvinské aglomerace

Moravskoslezský kraj se rozkládá na ploše 5 430 km², což představuje 6,9 % z rozlohy celé České republiky (dále ČR), přičemž na obyvatelstvu se ke konci roku 2017 podílel 11,4 % – od roku 2012 tento podíl poklesl o 3 desetiny procentního bodu. V mezikrajském srovnání má kraj – pochopitelně s výjimkou Hlavního města Prahy – jednoznačně nejvyšší hustotu osídlení, a to 222 obyvatel na km². Největšího počtu obyvatel na km² je dosahováno v okresech Ostrava-město (973 obyvatel) a Karviná (700 obyvatel), naopak nejméně je zalidněn okres Bruntál, kde na km² rozlohy okresu připadá v průměru jen 60 obyvatel. Okres Karviná však za posledních 5 let (tedy od roku 2012) vykázal úbytek zalidnění o 32,4 osob na km², což je nejvíce v celé ČR.

V celém kraji se nachází 300 obcí, což představuje jen 4,8 % z počtu 6 258 obcí celé ČR, to dokládá vysokou míru urbanizace Moravskoslezského kraje. Sídelní struktura kraje je však v jeho jednotlivých regionech rozdílná. V širší oblasti ostravsko-karvinské aglomerace žije převážná část obyvatel kraje. Obyvatelstvo této centrální části kraje je koncentrováno zejména do městských aglomerací, na druhé straně okrajové části horských a podhorských regionů na západě a východě kraje jsou typické nižší hustotou osídlení v převážně vesnické zástavbě. Přesto téměř tříčtvrtinový podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel kraje je v rámci celé ČR nadprůměrný; nepočítaje Prahu, tak dokonce výrazně nadprůměrný.

Graf 1.1 Sídelní struktura Moravskoslezského kraje v letech 2001 a 2017 (stav k 31. 12.)

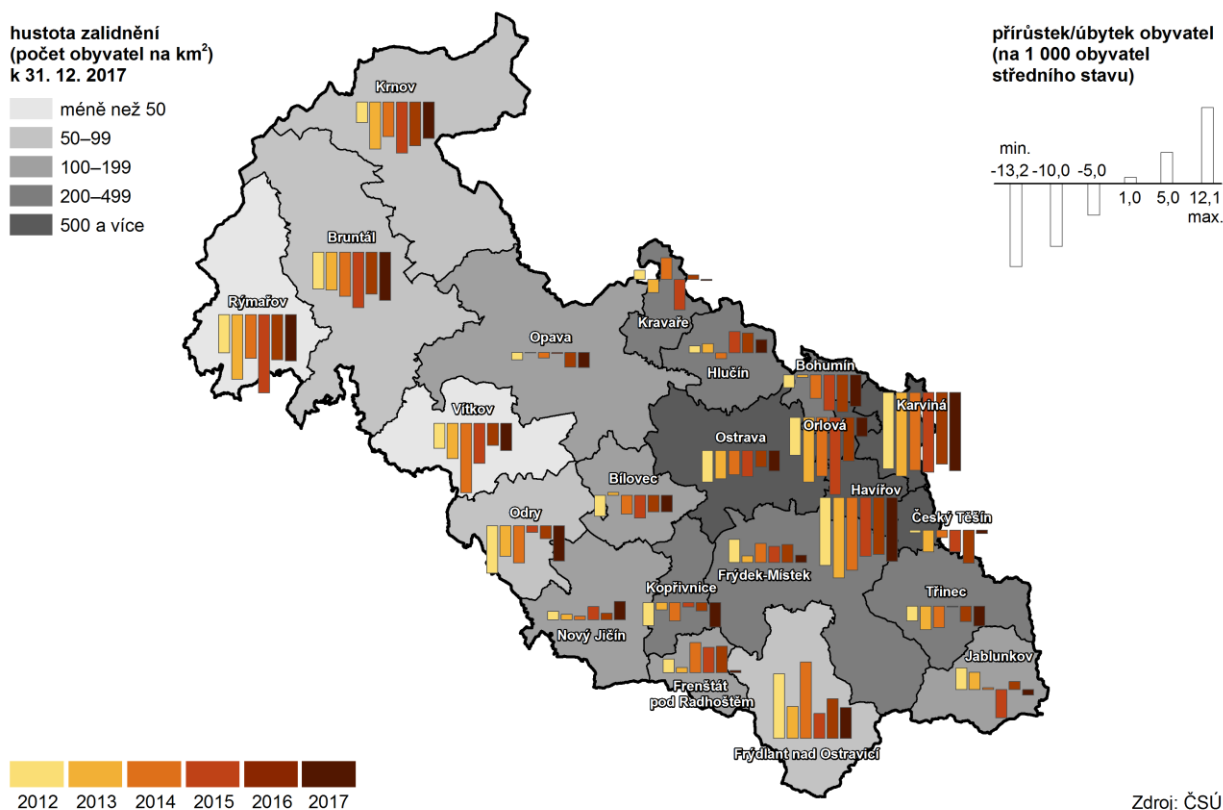
Zdroj: ČSÚ

V kraji je dlouhodobě registrován úbytek obyvatelstva, který se nedaří zastavit

V Moravskoslezském kraji bydlelo ke konci roku 2017 (dle zpracované bilance stavu obyvatel navazující na výsledky sčítání lidu, domů a bytů) 1 205 886 osob. V průběhu roku poklesl počet obyvatel kraje o 3 993 osob, což je sice větší pokles než v roce předchozím (3 432 osob), ale výrazně méně než v předchozích letech (od roku 2010). Počet obyvatel kraje klesá trvale od roku 1995 s výjimkou let 2007 a 2008 přičemž za oba roky současně přibylo necelých tisíc obyvatel. V kraji ubývá více žen než mužů. Meziročně ubylo 2 272 žen a 1 721 mužů.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Moravskoslezského kraje v letech 2012 až 2017

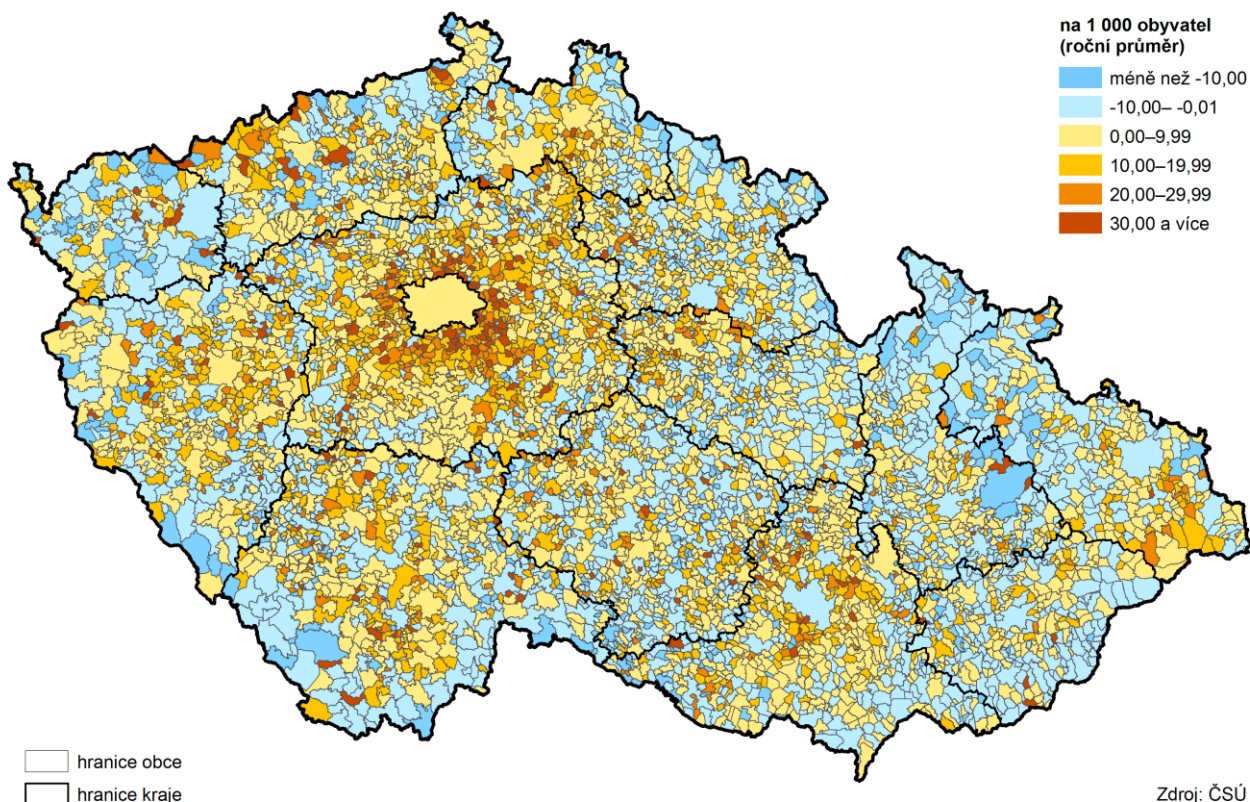
Vysoké migrační saldo je dlouhodobým trendem, zvláště se projevuje na Karvinsku, Bruntálsku a Ostravsku

Na zápornou bilanci obyvatel kraje působila i v roce 2017 především skutečnost, že se z kraje vystěhovalo o 2 511 osob více, než kolik se jich do kraje přistěhovalo. Díky migraci obyvatel kraje došlo k početnímu snížení obyvatel především v okresech Karviná (–1 400 osob), Ostrava-město (–504 osob), ale i v okrese Bruntál (–405 osob). Přitom migrační přírůstek byl zaznamenán pouze v okrese Frýdek-Místek (+152 osob). V přepočtu na 1 000 obyvatel ztratil migrací v minulém roce relativně nejvíce obyvatel okres Karviná a hned poté okres Bruntál.

Vývoj krajské migrace a změny v jejich saldu ovlivňuje v posledních letech – možno říci pozitivně – míra zahraniční migrace. Od roku 2014 se z kraje do ciziny vystěhovalo méně osob, než kolik se jich do kraje z ciziny přistěhovalo. V uplynulém roce tento rozdíl činil 709 osob, v roce předešlém 661 osob. V minulém roce tak migrace s cizinou snížila o více než čtvrtinu celkové záporné migrační saldo.

Pro dokreslení možno uvést, že tzv. vnitřní stěhování, tedy stěhování mezi obcemi v rámci Moravskoslezského kraje, bylo evidováno v roce 2017 v rozsahu 20 107 osob, což bylo 8,2 % celostátního úhrnu. Vzhledem k podílu obyvatel kraje na celé ČR (11,4 %), lze vnitřní migraci v kraji hodnotit jako podprůměrnou.

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v obcích v letech 2012 až 2017

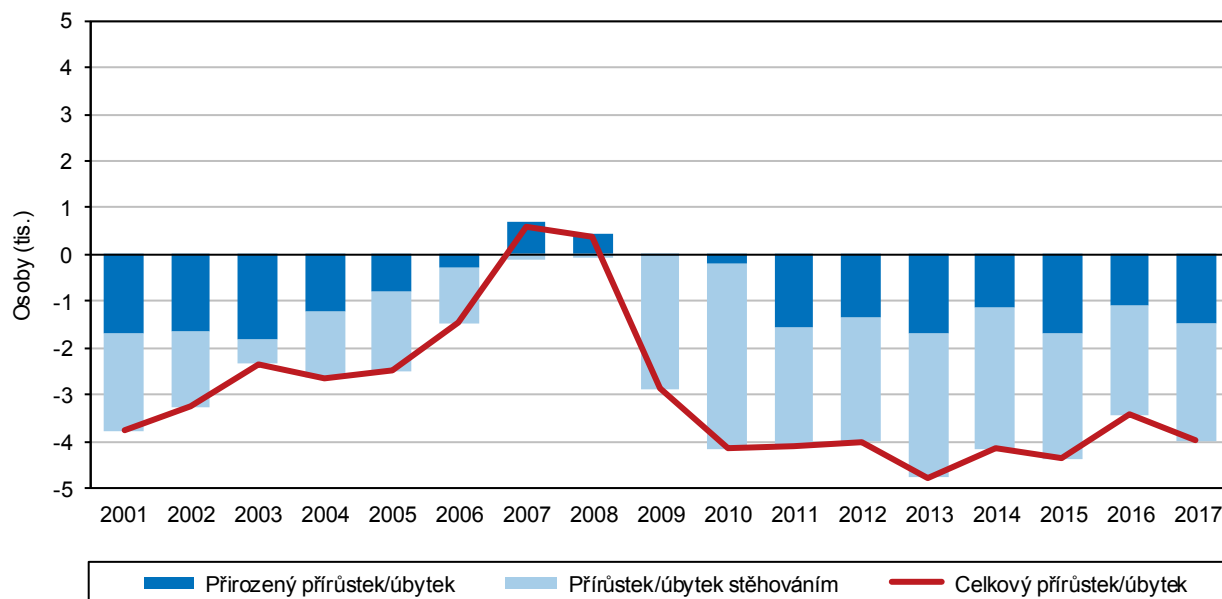

Na úbytku obyvatel se podepsalo i záporné saldo mezi narozenými a zemřelými

Na celkový pokles počtu obyvatel kraje působilo rovněž to, že v posledních letech umírá v kraji více lidí, než kolik se jich rodí. Rovněž v roce 2017 zemřelo v kraji 13 560 osob, tj. o 1 482 lidí více než kolik se jich v průběhu roku živě narodilo. Přirozený přírůstek obyvatelstva byl v roce 2017 zaznamenán pouze v okrese Nový Jičín (+34 obyvatel).

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Relativní úbytek obyvatel patřil nejenom v minulém roce v mezikrajském srovnání k největším

Rovněž v porovnání s ostatními kraji ČR nevypadá situace zrovna povzbudivě. Relativně (v přepočtu na tisíc obyvatel) dosahoval kraj spolu s krajem Karlovarským nejvyššího přirozeného úbytku a v případě migračního úbytku obyvatelstva se jedná o druhý nejvyšší, a to po Karlovarském kraji. Moravskoslezský kraj tak má ve své historii opět vůbec nejnižší počet obyvatel. Od roku 2001 (přepočteno na současnou územní strukturu) tak kraj ztratil cca 55 tis. obyvatel.

Míra porodnosti se mírně zvýšila díky vyššímu počtu narozených dětí při nižším stavu obyvatel kraje

V kraji se v roce 2017 narodilo 12 078 dětí, což je o 26 živě narozených dětí více než v roce předchozím. Míra porodnosti (počet narozených na tisíc obyvatel) se tak zvýšila na 10,0 promile i díky nižšímu stavu obyvatel. Je ale dlouhodobě pod celorepublikovou úrovní (10,8 ‰), přitom v letech 2007 až 2010 se míra porodnosti v kraji udržovala nad hodnotou 10 promile, tj. na úrovni dosahované i v první polovině devadesátých let minulého století. Nicméně ani v té době nedosahovala průměru ČR. Nejvyšší míru porodnosti vykazují okresy Frýdek-Místek, Nový Jičín a Ostrava-město, nejnižší pak je v okrese Karviná.

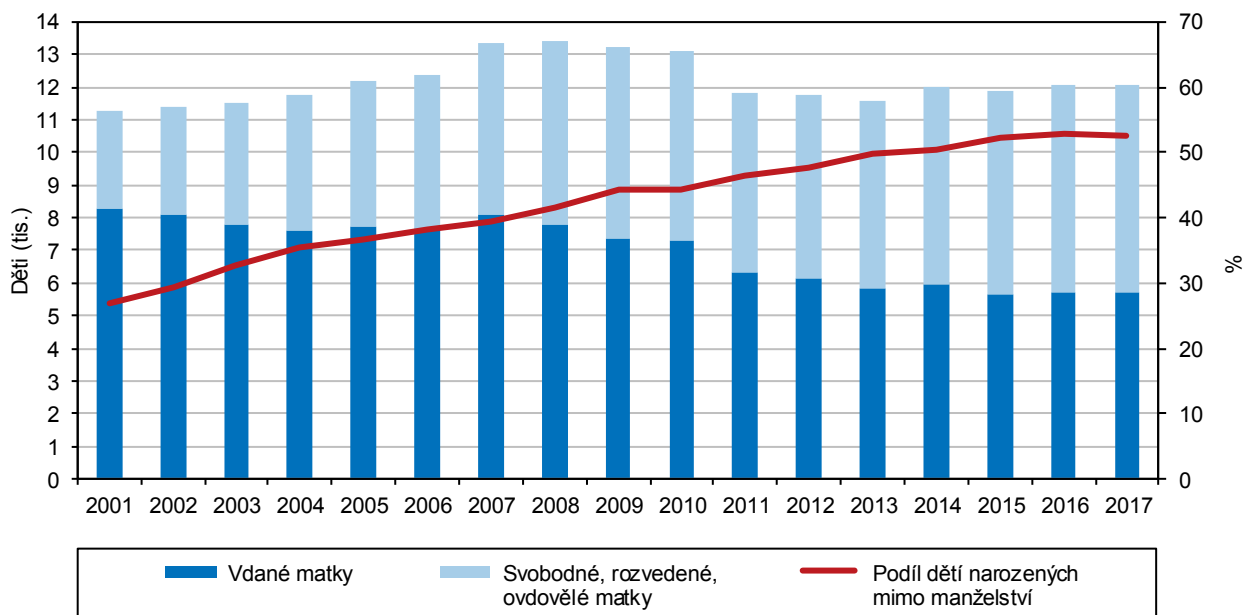
Ženy rodí v pokročilejším věku a stále více dětí se rodí v nemanželském svazku

Z celkového počtu živě narozených dětí bylo 51,3 % chlapců. Většina dětí (48,4 % ze všech narozených) se narodila jako prvorozené, 35,5 % dětí jako druhorozené a jako třetí a další dítě v pořadí se narodilo 16,1 % všech dětí. Meziročně to znamená opět příklon k jedináčkům o 0,7 procentního bodu. Není vůbec překvapivé, že se stále více dětí rodí mimo oficiální manželský svazek, v roce 2017 to již bylo 52,7 %. Největší podíl dětí narozených mimo manželství je v okrese Bruntál (66,0 %, tedy ze tří dětí jsou 2 nemanželská), nejmenší pak v okrese Frýdek-Místek (42,4 %).

Průměrný věk matky při narození dítěte se v posledních letech také až do roku 2015 neustále zvyšoval – v roce 2017 činil 30,0 roku (od roku 2008 vzrostl průměrný věk matky o jeden rok, meziročně pak o 0,2 roku). Při narození prvního dítěte činil průměrný věk matky 28,2 let, druhého dítěte již 30,9 roku a třetího dítěte 33,1 let.

Graf 1.3 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

K úmrtím dochází především v důsledku nemocí oběhové soustavy a obecně na rakovinu

Počet zemřelých osob se v roce 2017 v kraji meziročně zvýšil na 13 560, tj. o 427 osob více než v předchozím roce, šlo o nejvyšší počet zemřelých od roku 2000. Úmrtnost se minulý rok po výkyvu v roce 2015 vrátila na úroveň dosahovanou

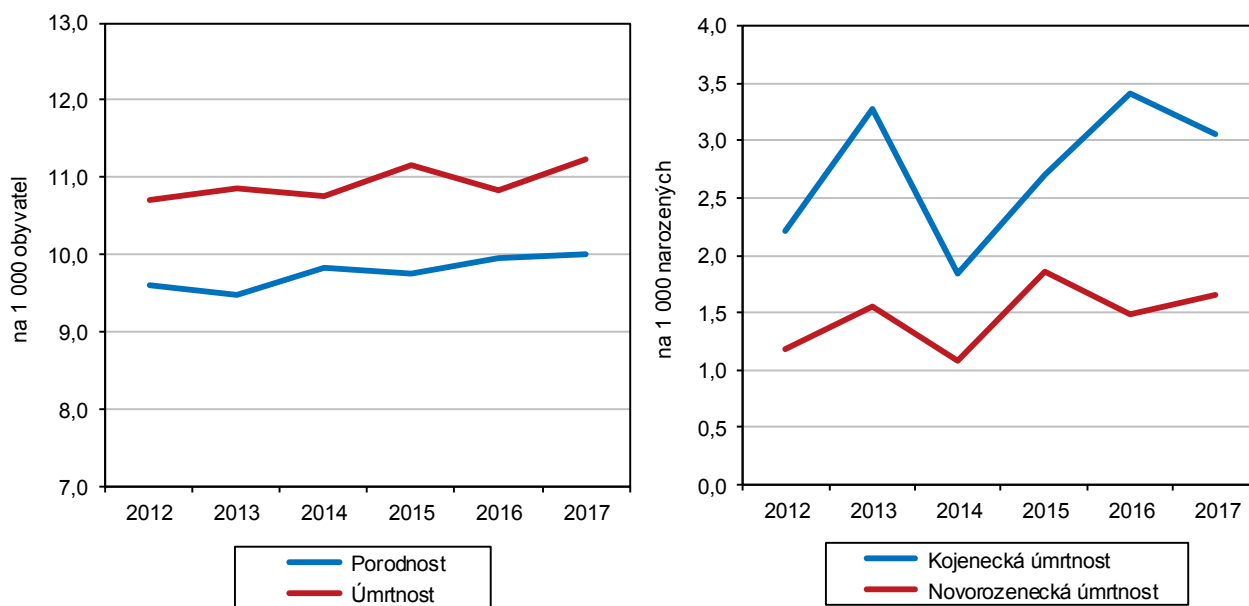
dlouhodoběji v několika předchozích letech. Míra úmrtnosti v roce 2017 činila 11,2 osob na 1 000 obyvatel stejně jako v roce 2015. Opět šlo o nejvyšší hodnotu od roku 2000. Hůře je na tom pouze kraj Karlovarský (11,5 zemřelých na 1 000 obyvatel). V rámci kraje vykazuje nejvyšší míru úmrtnosti okres Bruntál (12,1 ‰) následovaný okresy Karviná a Ostrava-město (shodně 11,8 ‰). Nad celorepublikovým průměrem je i okres Frýdek-Místek (10,7 ‰).

Již tradičně, i v roce 2017, byly největším „zabijákem“ nemoci oběhové soustavy (6 078 osob, tj. 44,8 % všech zemřelých) a tzv. novotvary (3 223 osob, tj. 23,8 % všech úmrtí). V případě diagnóz infarktů myokardu a cévních nemocí mozku byl patrný již od roku 2010 trend poklesu těchto případů vedoucích ke smrti (jen rok 2015 se tomuto trendu poněkud vymykal). Bohužel meziročně vzrostl počet zemřelých na ostatní ischemické choroby srdeční a také celkový počet zemřelých na nemoci oběhové soustavy se zvýšil. I v počtech případů úmrtí pro příčiny novotvarů je viditelný meziroční nárůst (absolutní i relativní), týkal se jak zhoubných novotvarů trávicí soustavy, tak i průdušek a plic.

Zaznamenáníhodnou skutečností je fakt, že podle statistiky z roku 2017 zemřelo 35 lidí dokonanou sebevraždou, zatímco při dopravních nehodách zemřelo 22 osob. Celkem pak v kraji zemřelo 193 osob na „vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti“.

Graf 1.4 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet sňatků v posledních letech zlomil dosavadní trend...

Již od roku 2007 je registrováno v Moravskoslezském kraji každoročně méně sňatků, a to i v přepočtu na tisíc obyvatel. V roce 2013 tak bylo evidováno historicky nejméně sňatečních obřadů. V roce 2014 však došlo k zastavení tohoto trendu a i v následujících letech byl zaznamenán meziroční nárůst v počtu sňatků až na hodnotu 6 004 sňatků evidovaných v roce minulém, což je opět o 236 sňatků meziročně více. V 67,4 % případů se jednalo o sňatek do té doby z obou stran svobodných partnerů. Průměrný věk ženicha byl 36,0 let a nevěsty 33,2 let. V obou případech se jedná o pokračování rostoucího trendu věků sezdávaných partnerů. V případě prvního sňatku byl průměrný věk partnerů poněkud nižší, a to 31,9, resp. 29,3 let. I v tomto případě se tento průměrný věk stále mírně zvyšuje, v loňském roce o 3 desetiny roku u obou partnerů.

... zatímco počet rozvodů se dlouhodobě spíše snižuje, přičemž k meziročnímu poklesu došlo i v roce 2017

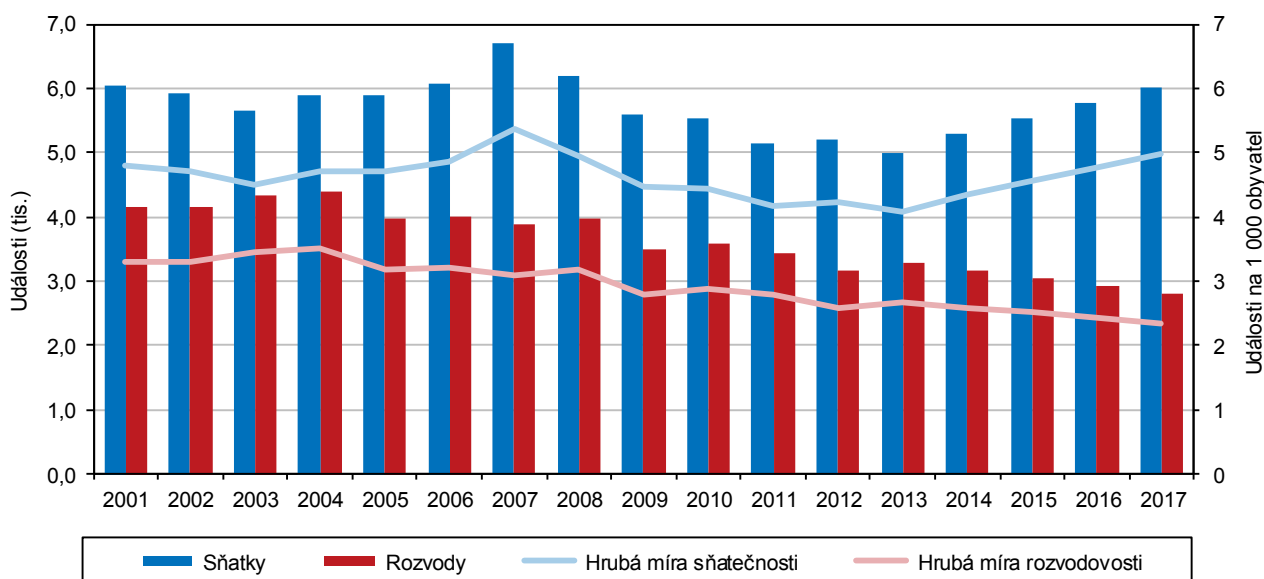
V minulém roce bylo v kraji rozvedeno 2 816 manželství, což je o 109 rozvodů meziročně méně. V celkem 1 645 případech (58,4 % z úhrnu rozvedených manželství) se jednalo o manželství s nezletilými dětmi. Téměř polovina (44,9 %) manželství bylo rozvedeno po 15 a více letech jeho trvání. Průměrný věk při rozvodu byl u mužů 44,6 let a u žen 41,6 let. V obou případech se tento věk postupně zvyšuje.

Jako nejběžnější příčiny jsou uváděny povahové rozdíly a rozdílnost zájmů partnerů

V převažující většině případů (56,3 % z celkového počtu rozvodů) byla deklarovaným důvodem rozvodu pro muže i ženy rozdílnost povah, názorů a zájmů. Nevěra byla příčinou rozvodu ve zhruba 3,4 % z počtu rozvodů u mužů, v případě žen to bylo o procentní bod méně. V souhrnu na 100 uzavřených sňatků připadalo v loňském roce 46,9 manželství rozvedených.

Graf 1.5 Sňatky a rozvody v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Potratovost meziročně vzrostla a zvrátila tak klesající trend z předchozích let

Počet potratů v minulém roce překročil hranici 4 tisíc, z dlouhodobějšího hlediska se údaj o 4 065 potratech pro rok 2017 zařadil mezi roky 2013 a 2014 v celkově klesající řadě od roku 1991. Z uvedeného počtu bylo 40,1 % samovolných potratů a 55,4 % uměle přerušených těhotenství. V rozhodující většině případů (55,4 %) se jedná o potraty svobodných žen, necelá třetina (31 %) pak byly ženy vdané. Meziročně vzrostl i počet potratů u skupiny žen do 19 let z 201 na 238 případů. Umělá přerušení těhotenství byla ze dvou třetin první u dané ženy, více než 5 % těchto zákroků bylo prováděno počtvrté nebo dokonce vícekrát. Z 2 251 umělých přerušení těhotenství bylo 578 případů provedeno ze zdravotních důvodů.

Potratovost meziročně vzrostla na 33,5 potratů na 100 narozených, přičemž nejvyšší byla v okrese Bruntál (37,4) a nejnižší v Novém Jičíně a Frýdku-Místku (29,2, resp. 29,8).

Nadále dochází ke zvyšování střední délky života a s ní pokračuje proces stárnutí obyvatel kraje

Naděje na dožití při narození, tzv. střední délka života, se dlouhodobě zvyšuje. V minulém roce činila v případě mužů 74,4 roku a v případě žen 81,2 let. Pro ty, co se již dožili pětadesátileté věku, se střední délka života posouvá, a to na 15,4 v případě mužů, resp. 19,3 let v případě žen.

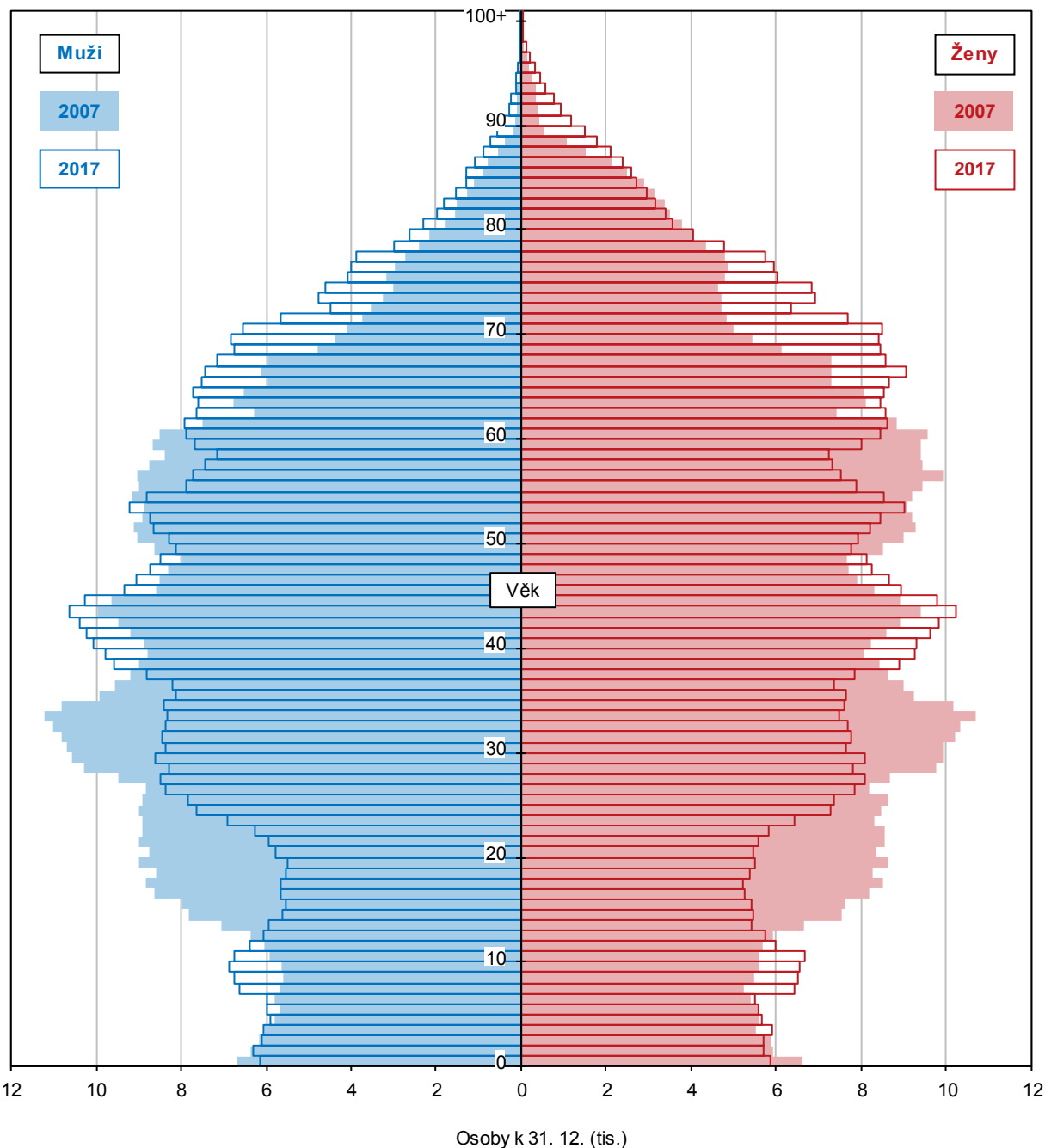
Koncem roku 2016 činil průměrný věk obyvatel kraje již 42,5 roku; v případě žen to bylo 44,0 let a mužů jen 40,9 let. Z pohledu věkové struktury obyvatel celé ČR se tak Moravskoslezský kraj řadí již mezi kraje s nadprůměrně starým obyvatelstvem, byť

6 ze 14 krajů dosahuje vyššího průměrného věku. V průměru nejstarší obyvatele v rámci Moravskoslezského kraje má okres Karviná (43,1 let), Bruntál (42,8 let) a Ostrava-město (42,5 let), což jsou okresy shodou okolností zasažené zápornou migrací. Naopak v průměru o cca rok mladší jsou obyvatelé v okrese Nový Jičín.

Graf 1.6 Věkové složení obyvatel Moravskoslezského kraje v letech 2007 a 2017

Zdroj: ČSÚ

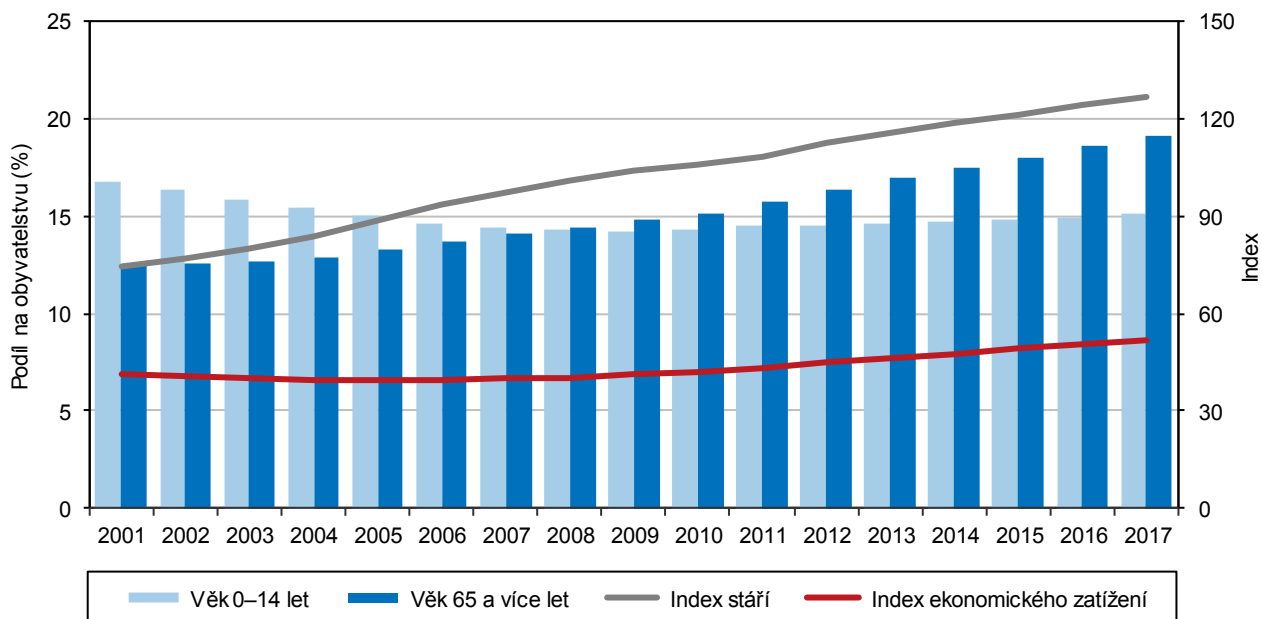
Věková struktura obyvatel se rychle mění, na 100 dětí již připadá zhruba 127 seniorů

Stárnutí populace se odráží rovněž ve věkové struktuře obyvatelstva, jež zachycuje mj. index stárí, tj. údaj o počtu osob 65 a více let věku připadající na 100 dětí do 15 let. Tento index se v posledních letech poměrně dramaticky zvyšuje a koncem roku 2017 již na 100 dětí připadalo v kraji 126,9 seniorů (ale v okrese Karviná již více než 137,4 seniorů). Index stárí se v případě mužské složky populace výrazně liší od

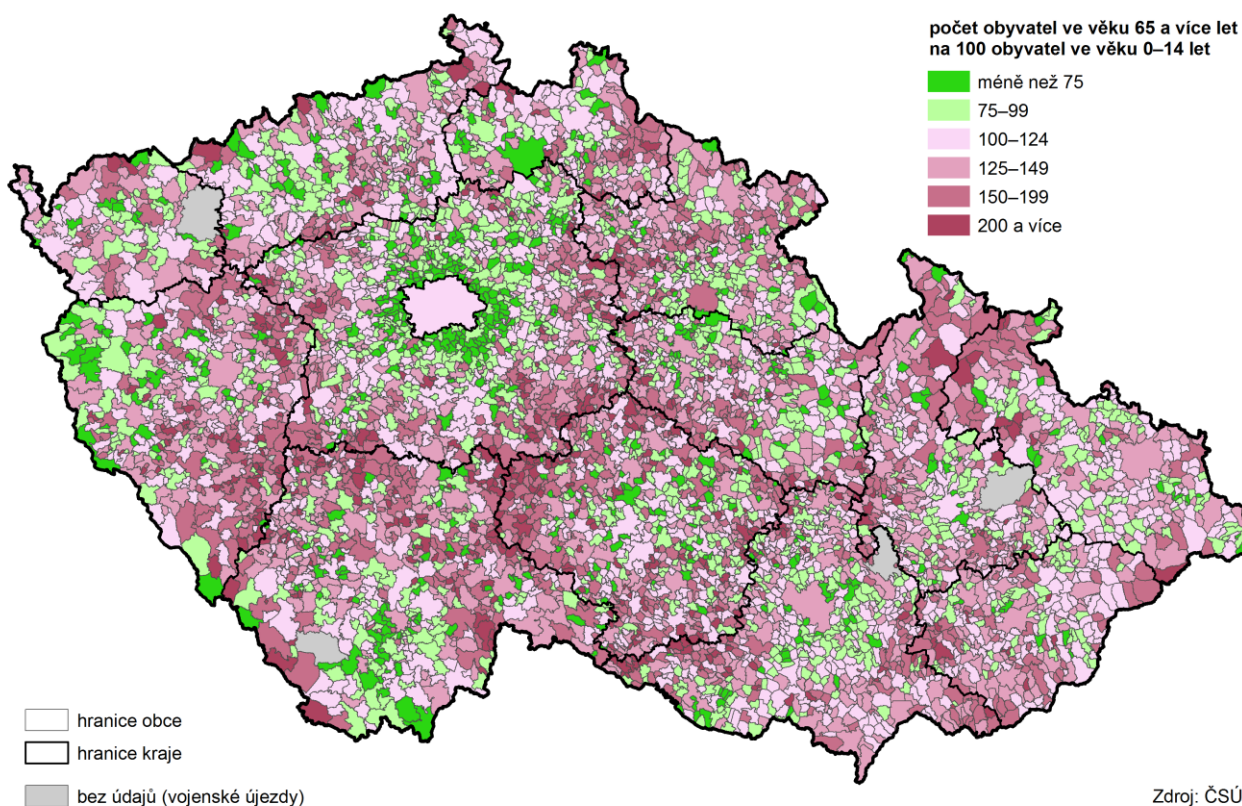
složky ženské. Na 100 chlapců v kraji připadá jen 100,8 mužů 65letých a starších, ale na 100 děvčat už 154,4 seniorek.

Graf 1.7 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Index stáří v obcích k 31. 12. 2017

2. Sociální vývoj

Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření. Výsledné údaje jsou tedy reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Informace o podílu nezaměstnaných osob jsou z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

Meziroční pokles objemu pracovní síly

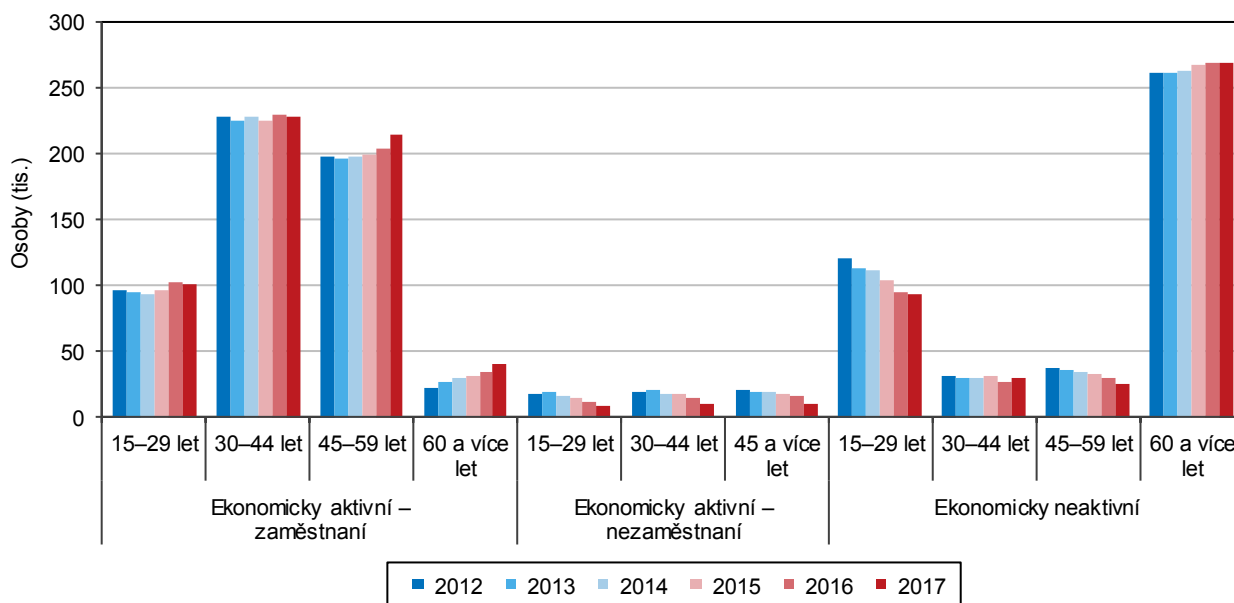
V roce 2017 žilo podle výsledků VŠPS v Moravskoslezském kraji 1 027,4 tis. obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 610,2 tis. osob. V členění podle ekonomického postavení tvořilo pracovní sílu 581,4 tis. zaměstnaných a 28,8 tis. nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu velikost pracovní síly kolísala, meziročně objem pracovní síly klesl o 1,5 tis. osob – počet zaměstnaných vzrostl o 12,0 tis. osob a počet nezaměstnaných poklesl o 13,5 tis. osob.

Nejpočetnější věkovou skupinou pracovní síly jsou osoby ve věku 40 až 49 let

Na změny ve struktuře pracovní síly podle věku působí nejen demografické vlivy, ale i měnící se míra ekonomické aktivity u nejmladších (prodlužující se příprava na povolání) i nejstarších věkových kategorií (prodlužování věku pro odchod do důchodu). Nejčetnější věkovou skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 40 až 49 let.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

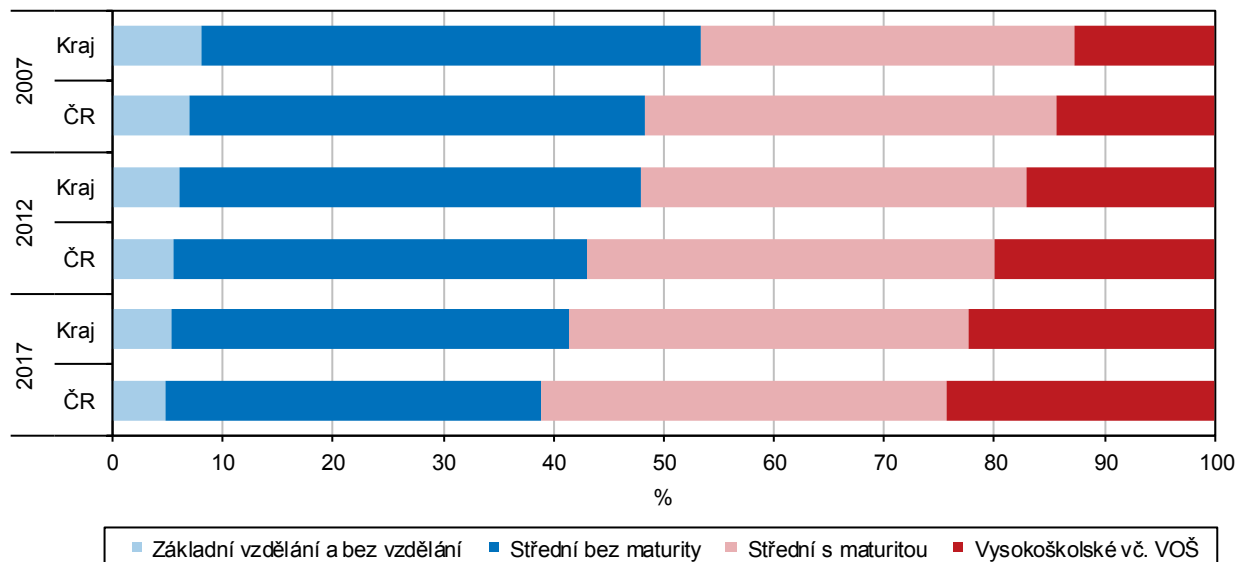

Úroveň vzdělanosti obyvatel ve věku 15 a více let v kraji roste

Změny ve vzdělanostní struktuře obyvatel 15letých a starších jsou zřejmé především ve srovnání delšího časového období. Za posledních šest let se podíl osob s dosaženým základním vzděláním snížil o 3,0 procentního bodu. Naopak počet vysokoškolsky vzdělaných (vč. vyššího odborného vzdělání) se zvýšil v roce 2017 o 4,4 procentního bodu proti roku 2012 a činil 17,3 %.

Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Po útlumu v předchozích letech zaměstnanost rostla

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu po roce 2008 nastalo oživení na trhu práce a počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně více rostl. Na všech ekonomicky aktivních se v roce 2017 zaměstnané osoby podílely 95,3 %, což představuje o 2,2 procentního bodu vyšší podíl než v roce 2016. Oproti roku 2012 je to zvýšení o 4,8 procentního bodu. Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších), která v roce 2016 činila 55,2 %, se do roku 2017 zvýšila na 56,6 %. Touto hodnotou však zůstala pod republikovým průměrem o 1,9 procentního bodu.

Nejvyšší podíl zaměstnaných osob tvořili zaměstnanci

Ve vývoji zaměstnanosti podle postavení v zaměstnání se projevuje v Moravskoslezském kraji proměnlivý trend. Od roku 2012 stoupá a klesá podíl zaměstnanců, zaměstnavatelů i pracujících na vlastní účet. V roce 2017 tvořili největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), a to 85,5 %. Meziročně se tento podíl snížil o 0,8 procentního bodu. Podíl podnikatelů se v posledním sledovaném roce zvýšil na 11,8 %, když ve dvou předchozích letech nedosahoval hodnoty 11 % jako v letech předešlých. Podíl zaměstnavatelů se výrazně nemění, v porovnání s rokem 2016 klesl o 0,5 procentního bodu na hodnotu 2,4 %.

Zaměstnanost v primárním sektoru je od roku 2012 stále stejná

Počet zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji v posledních letech klesal, v roce 2016 klesl na hodnotu 40,8 %. Zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách – za posledních pět let stoupala a v roce 2016 činila 57,4 % (nárůst proti roku 2015 o 0,4 procentního bodu). Podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na celkové zaměstnanosti dosáhl po celé sledované období 2012 až 2016 hodnoty 1,8 %.

Počet osob s více zaměstnáními vzrostl

Počet osob s druhým (či dalším) zaměstnáním po předchozím období poklesu začíná růst. V roce 2017 mělo v kraji více zaměstnání 15,1 tis. osob. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 2,8 %.

Míra ekonomické aktivity roste

Míra ekonomické aktivity v roce 2017 dosáhla v Moravskoslezském kraji 59,4 %. Meziročně se zvýšila o 0,1 procentního bodu. V retrospektivě posledních pěti let vykazuje vývoj tohoto ukazatele narůstající tendenci. Zatímco u mužů míra ekonomické aktivity dosáhla 67,3 %, u žen 51,9 %. V případě mužů (o 0,5 procentního bodu) stoupla, u žen (o 0,2 procentního bodu) meziročně klesla.

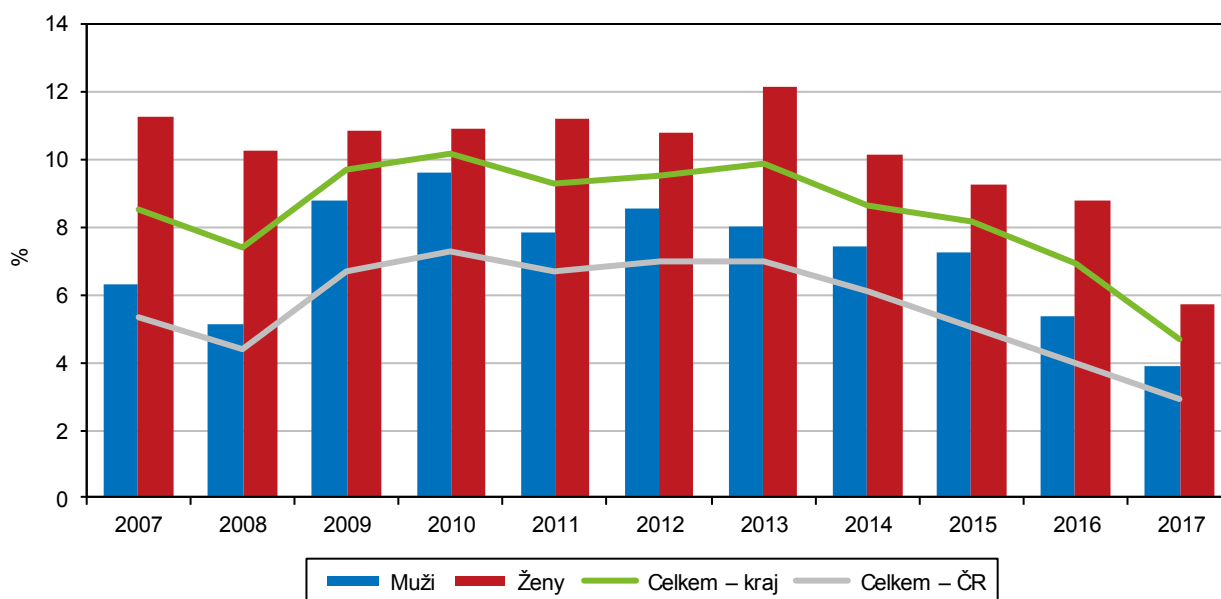
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří v Moravskoslezském kraji 40,6 % z populace starší 15 let.

Obecná míra nezaměstnanosti od roku 2012 klesla o 4,8 procentního bodu

Počet nezaměstnaných (podle výsledků VŠPS) činil 28,8 tis. osob. Proti roku 2016 to znamená pokles o 13,5 tis. osob. Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti dosáhla v roce 2017 hodnoty 4,7 %, z toho u mužů 3,9 % a u žen 5,7 %. Ve srovnání s republikovým průměrem byla tato hodnota o 1,8 procentního bodu vyšší. Ve srovnání posledních šesti let došlo k poklesu o 4,8 procentního bodu. Nejvíce se během sledovaného období k sobě blížily obě hodnoty obecné míry nezaměstnanosti mužů a žen v roce 2017, kdy rozdíl představoval 1,8 procentního bodu, přičemž v roce 2016 to bylo 3,4 procentního bodu.

Graf 2.3 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

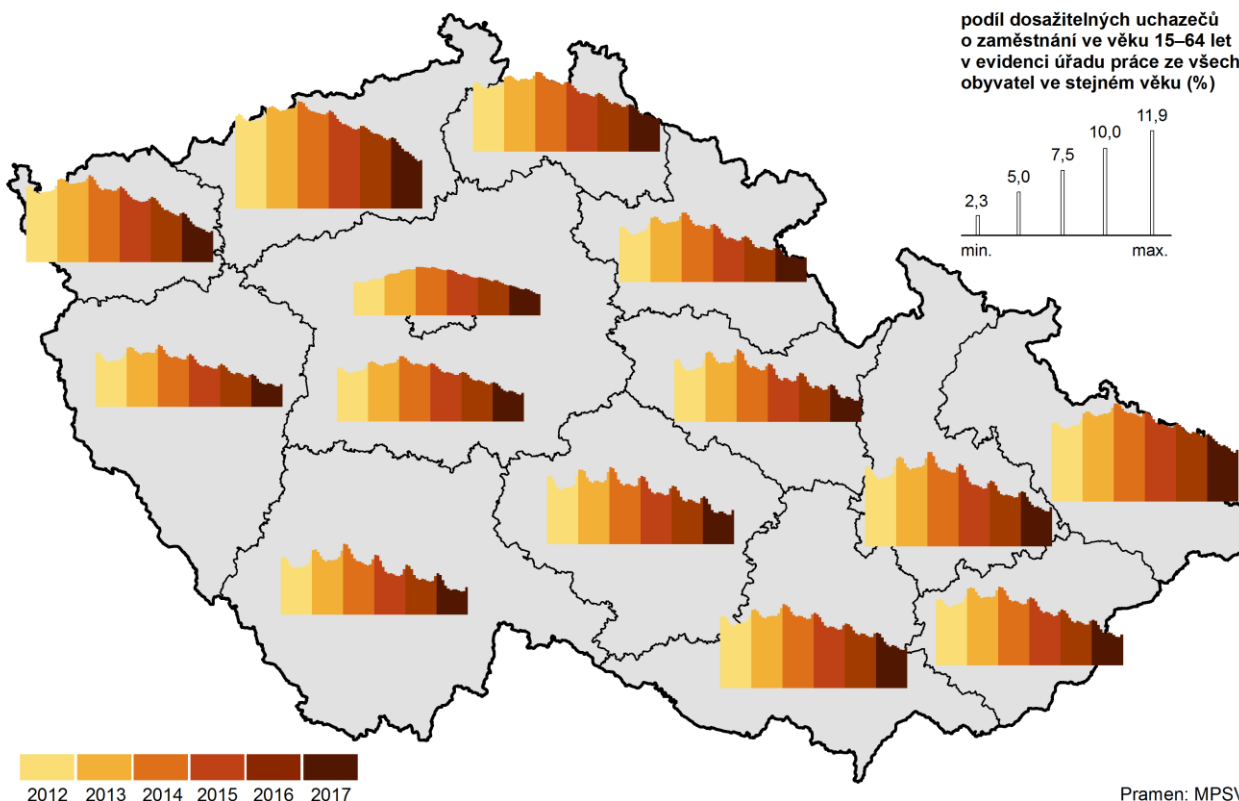

Počet uchazečů o zaměstnání (podle MPSV) ke konci roku klesl

Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) bylo k 31. 12. 2017 na úřadech práce Moravskoslezského kraje evidováno 49 487 uchazečů o zaměstnání. Proti roku 2016 se tento počet snížil o 14 549 osob (o 22,8 %). Dosažitelní, tzn. osoby ve věku 15–64 let schopné bezprostředně nastoupit do zaměstnání, tvořili 92,7 % všech uchazečů (45 865 osob). Pokles zaznamenala i kategorie uchazečů o zaměstnání z řad absolventů škol a mladistvých o 32,6 % (o 858 osob). Ženy tvořily z celkového počtu uchazečů o zaměstnání 47,3 %, jejich počet meziročně klesl o 23,7 % (o 7 274 osob). Nejvíce uchazečů bylo ve věku 55 a více let, průměrný věk uchazeče činil 43,9 let. Podle dosaženého vzdělání jsou nejohroženější skupinou osoby se středoškolským vzděláním (vč. vyučených) bez maturity, osoby s nižší kvalifikací a nekvalifikovaní. Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2017

pobíralo 11 875 uchazečů, což představuje cca jednu čtvrtinu uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce.

Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2012 až 2017 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Nezaměstnanost klesla

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2017 v Moravskoslezském kraji výše 5,77 %. V meziročním srovnání to znamená pokles o 1,68 procentního bodu. Výše podílu představuje v rámci ČR nejvyšší hodnotu. Ve vztahu k republikovému průměru (3,77 %) je vyšší o 2,00 procentního bodu.

Problém nezaměstnanosti je možno přiblížit i v podrobnějším správním členění kraje. V okresním členění je nejvyšší úroveň nezaměstnanosti dlouhodobě v okrese Karviná a Bruntál. Na konci roku 2017 zde podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu činil 8,14 % (nejvyšší v ČR), respektive 6,99 %. Nejnižší úroveň nezaměstnanosti byla v okresech Nový Jičín a Frýdek-Místek (3,55 %, resp. 3,77 %). Snížení podílu nezaměstnaných je patrné i z genderového pohledu na nezaměstnanost. Podíl nezaměstnaných mužů se ve srovnání let 2017 a 2012 snížil o 3,56 procentního bodu, u žen o 3,24 procentního bodu. V kraji činil podíl nezaměstnaných mužů 6,01 % a žen 5,52 %, ve všech šesti okresech v regionu je podíl u mužů vyšší než u žen.

Dlouhodobě nezaměstnaní představují v kraji více než dvě pětiny z celkového počtu nezaměstnaných

Celkem 21 132 nezaměstnaných bylo koncem roku 2017 v evidenci úřadu práce déle než jeden rok. Tito uchazeči představovali v Moravskoslezském kraji 42,7 % všech nezaměstnaných evidovaných úřadem práce. Ve srovnání s rokem 2016 se podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let snížil o 1,0 procentního bodu a činil 2,67 %. V republikovém srovnání zaujímal Moravskoslezský kraj dlouhodobě 13. místo, od loňského roku klesl na poslední 14. místo mezi kraji České republiky, když překračuje republikový údaj o 1,3 procentního bodu. S dlouhodobou nezaměstnaností se nejvíce potýká

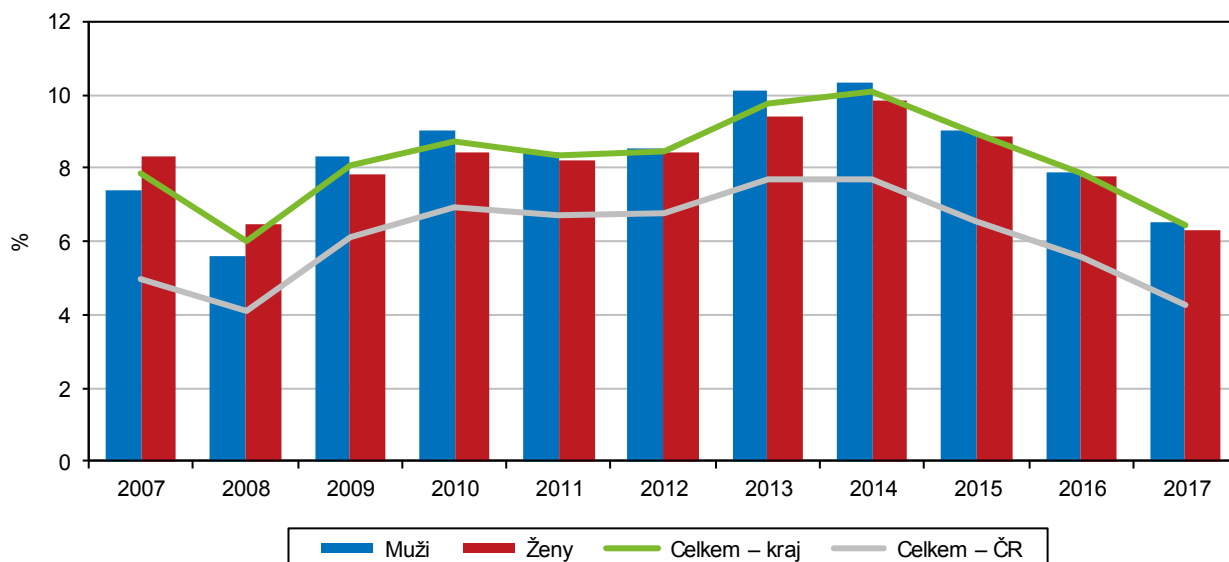
v Moravskoslezském kraji okres Karviná (4,38 %), naopak nejnižší byla dosažena v okrese Frýdek-Místek (1,14 %).

Ve všech okresech kraje došlo k poklesu počtu uchazečů o zaměstnání

Ve všech šesti okresech Moravskoslezského kraje došlo k poklesu uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s rokem 2012 bylo dosaženo nejvyššího poklesu absolutně v okresech Ostrava-město (6 838 uchazečů) a Karviná (6 096 uchazečů), relativně pak v okrese Nový Jičín (o 53,1 %) a Opava (o 50,2 %).

Graf 2.4 Podíl nezaměstnaných osob*) v Moravskoslezském kraji a ČR (roční průměr)

Pramen: MPSV

*) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu stejného věku

Pracovních míst v evidenci úřadů práce neustále přibývá

K 31. 12. 2017 bylo evidováno v Moravskoslezském kraji v nabídce úřadů práce 13 973 volných míst. V meziročním porovnání to znamená zvýšení nabídky o 3 062 volných míst, tj. o 28,1 %. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo činil v Moravskoslezském kraji 3,5 osob, proti roku 2016 se snížil o 2,4 osoby.

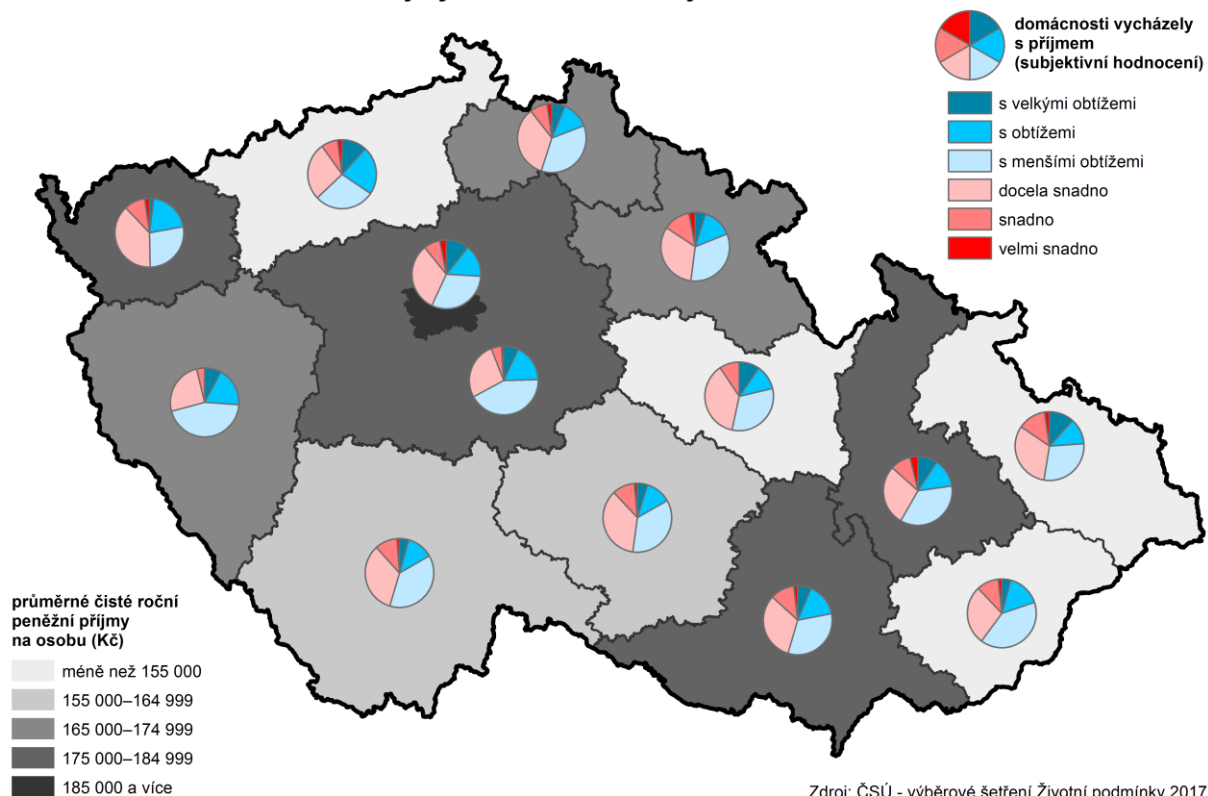
Aktivní politika zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Úřad práce ČR přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky na základě kombinace 51 ukazatelů charakterizujících trh práce. Nejvíce prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Mezi nástroje a opatření aktivní politiky zaměstnanosti patří posílení a aktivní vyhledávání spolupráce se všemi subjekty vstupujícími a ovlivňujícími trh práce (zaměstnavatelé, veřejná správa, školy a instituce dalšího vzdělávání, nestátní neziskové organizace atd.). Cílem těchto prostředků je realizovat komplexní programy zaměstnanosti a aktivně působit na trh práce. Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti dosáhla v roce 2017 výše 6 588 Kč.

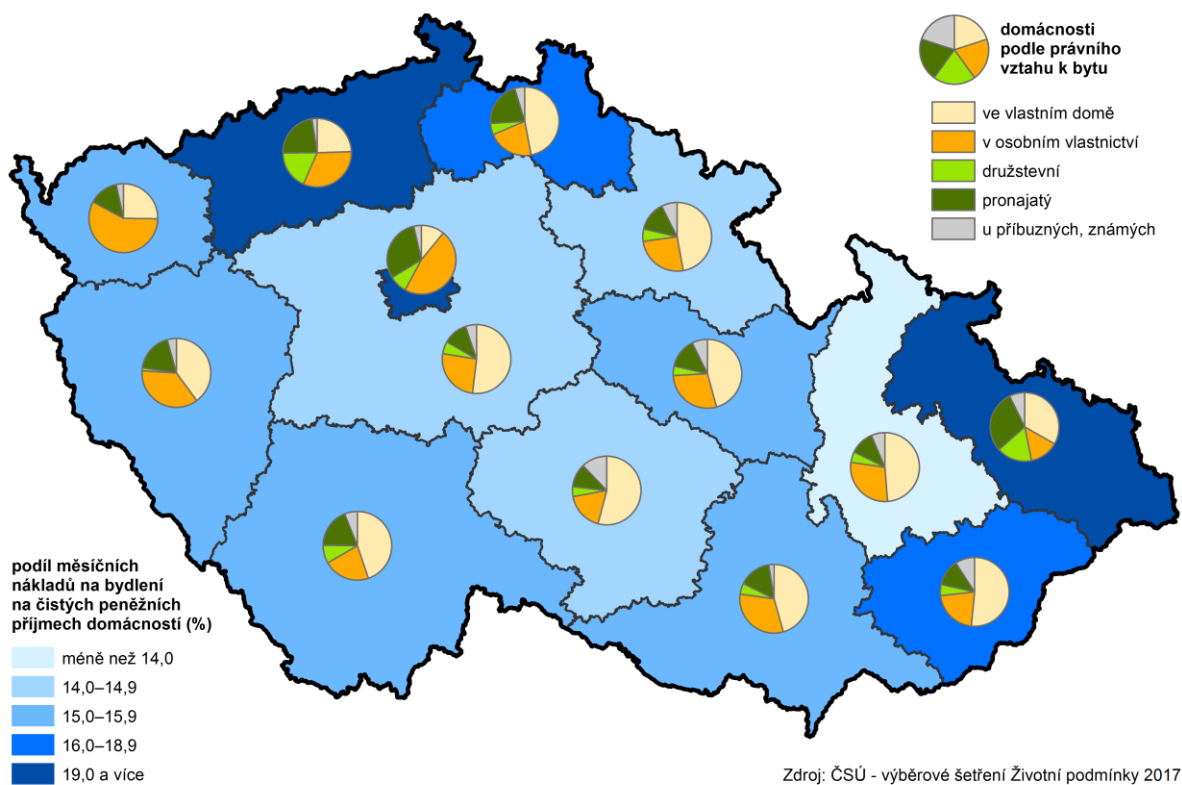
Čistý disponibilní důchod domácností roste

Čistý disponibilní důchod domácností nám do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství trvale bydlících v regionu. Je to částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory finančních aktiv a na akumulaci hmotných i nehmotných aktiv. Ukazuje, jak se saldo prvotních důchodů umísťuje znovurozdělením: běžnými daněmi, sociálními příspěvky a dávkami a ostatními běžnými transfery. V Moravskoslezském kraji v roce 2016 činil čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele 199,4 tis. Kč (zvýšení o 3,7 % proti roku 2015). Touto výší zaujímal mezi čtrnácti kraji ČR Moravskoslezský kraj 13. místo.

Příjmy domácností v krajích v roce 2016

Náklady domácností na bydlení v krajích v roce 2016

Životní podmínky domácností

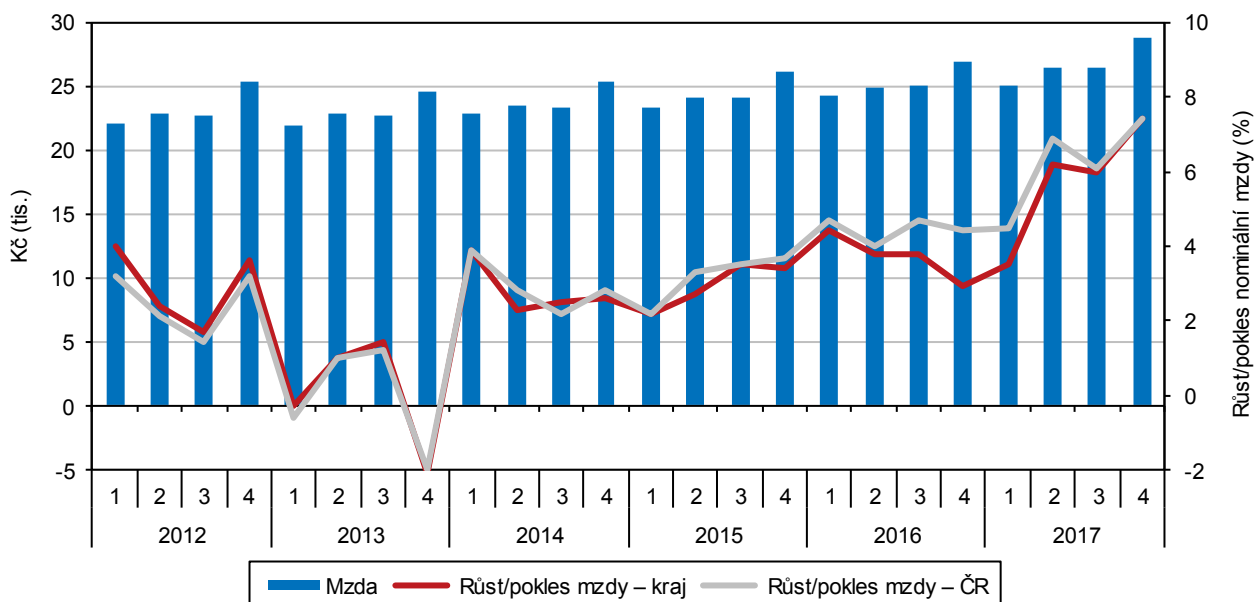
Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2017“ patřily příjmy moravskoslezských domácností k nejnižším mezi kraji. Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti v Moravskoslezském kraji v roce 2016 dosáhly necelých 152 tis. Kč ročně, ve srovnání s rokem 2015 tak vzrostly o 7,9 %. Mezi všemi kraji České republiky byly třetí nejnižší, přičemž za republikovým průměrem zaostávaly o více než 20 tis. Kč. Nejčastějším příjmovým pásmem, ve kterém se nacházelo 22,6 % moravskoslezských domácností, byly příjmy ve výši 12–15 tis. Kč na osobu za měsíc. Průměrný počet členů domácnosti v kraji je ve srovnání s průměrem republiky mírně nižší, v případě pracujících členů je dokonce nejnižší. Naopak vyšších hodnot dosahuje kraj u nezaměstnaných a nepracujících důchodců. Častěji, než je průměr republiky, žijí obyvatelé Moravskoslezského kraje v družstevním či v pronajatém bytě. Snad i kvůli tomu patřil průměrný podíl výdajů na bydlení z čistého příjmu domácnosti k nejvyšším v České republice.

Průměrná nominální hrubá měsíční mzda i reálná mzda roste

Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výdělku) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Toto šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. Průměrná hrubá měsíční mzda v Moravskoslezském kraji podle výsledků výběrového šetření dosáhla v roce 2017 částky 27 991 Kč (30 628 Kč u mužů a 24 804 Kč u žen). Celkově mzda proti předchozímu roku vzrostla o 6,1 % (u mužů vzrostla o 6,0 % a u žen o 6,7 %). Faktorem ovlivňujícím reálnou výši mzdy je i zvyšující se cenová úroveň (inflace) vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Koncem roku 2017 se inflace v ČR vyšplhala na 2,5 %. Celková průměrná reálná mzda v kraji tak meziročně vzrostla o 3,6 %.

Graf 2.5 Průměrná hrubá měsíční mzda¹⁾ a její meziroční změny podle čtvrtletí v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2017 předběžné údaje

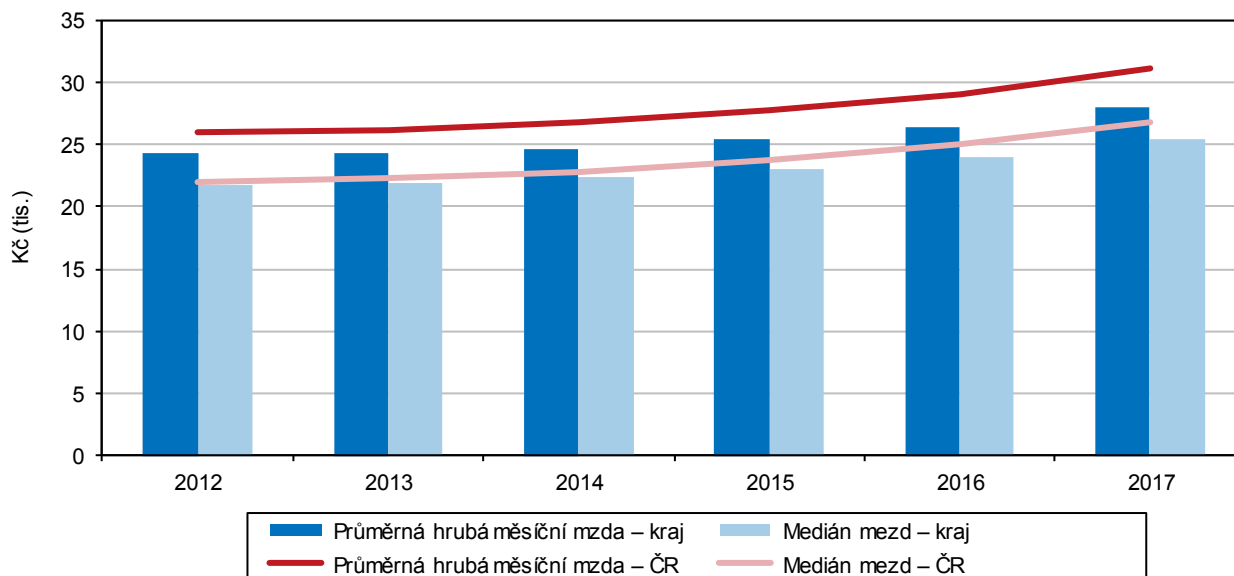
I medián mezd roste

Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Moravskoslezském kraji

v roce 2017 dosáhl hodnoty 25 534 Kč a tvořil tak 91,2 % průměrné mzdy v kraji. V případě mužů mužů dosáhl výše 27 744 Kč, medián žen byl o 4 760 Kč, tj. o 17,2 %, nižší a činil 22 984 Kč. Medián byl mezi kraji ČR 9. nejvyšší. Na 1. místě byla hodnota mediánu mezd v Hlavním městě Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy), proti roku 2016 zde vzrostl o 1 972 Kč (o 6,6 %).

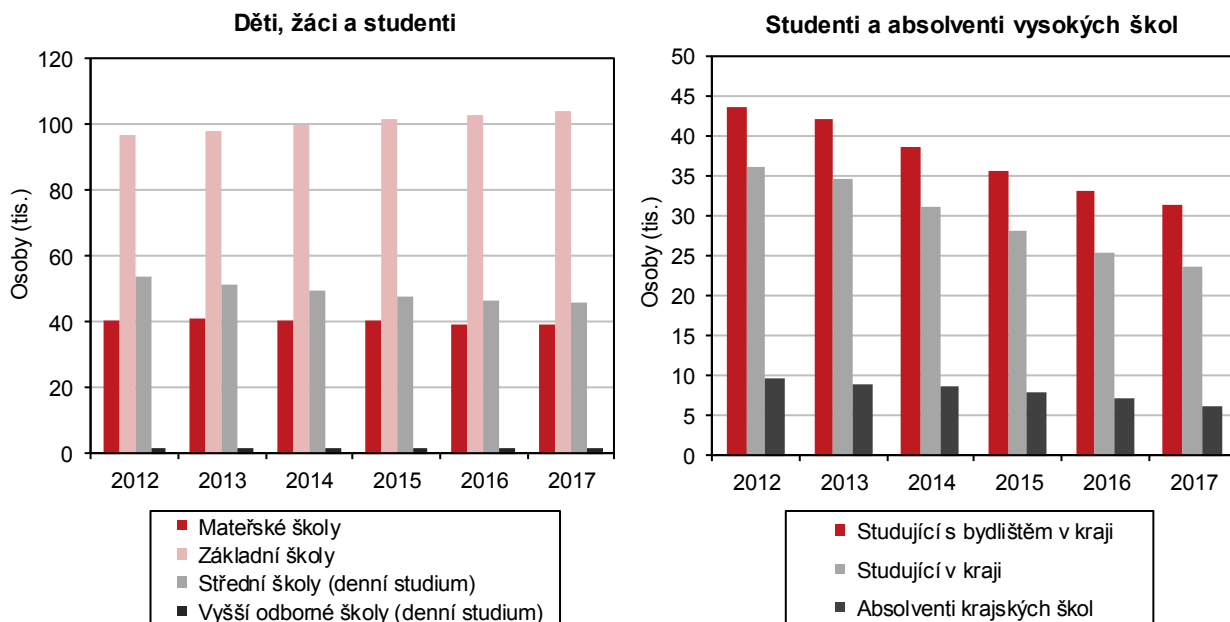
Graf 2.6 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

Graf 2.7 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Moravskoslezském kraji

Pramen: MŠMT

Počet žáků základních škol roste, středoškoláků ubývá

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2012/2013 mírně rostl do roku 2014/2015. Od roku 2015/2016 dochází k jeho pozvolnému snižování až na 39 186 ve školním roce 2017/2018. Naopak nárůst počtu žáků v základních školách se zrychluje. Jestliže do školního roku 2010/2011 žáků v základních školách ubývalo, v roce 2017/2018 vzrostl jejich počet o 987 dětí na 104 247. Nízká

porodnost v 90. letech minulého století se odráží v poklesu počtu žáků středních škol a konzervatoří. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol a konzervatoří v kraji od roku 2011/2012 o téměř 8 tis. na 46 104 žáků v posledním sledovaném školním roce.

Počet studentů vysokých škol nadále klesá

Počet studentů vysokých škol začal po stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat. V akademickém roce 2017/2018 studovalo vysokou školu 31,4 tis. osob s trvalým bydlištěm v Moravskoslezském kraji, tj. o 1 802 osob méně oproti předchozímu akademickému roku.

Pobytová zařízení sociálních služeb v kraji

Zákon o sociálních službách definuje 20 druhů zařízení poskytujících sociální služby. Mezi ně se řadí i domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Domovy pro seniory jsou určeny zpravidla pro osoby ve věku 65 a více let, mající sníženou soběstačnost především z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy se zvláštním režimem jsou určeny pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění – stařecká, Alzheimerova a ostatní typy demencí – vyžadující komplexní péči.

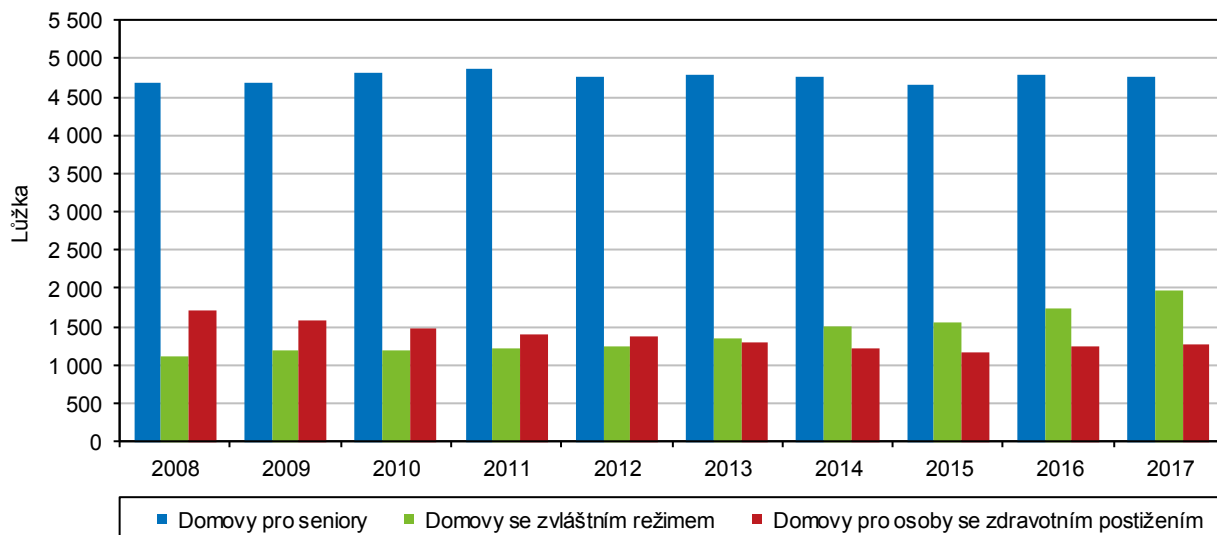
V roce 2017 bylo v Moravskoslezském kraji 70 domovů pro seniory, 41 domovů se zvláštním režimem a 27 domovů pro osoby se zdravotním postižením. V těchto zařízeních poskytujících sociální služby bylo k dispozici celkem 8 007 míst. Z tohoto počtu bylo 4 751 míst v domovech pro seniory, 1 981 v domovech se zvláštním režimem a 1 275 v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Zvýšení počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem

Lůžková kapacita v domovech se zvláštním režimem se od roku 2012 zvýšila o 748 míst. Naproti tomu počet míst v domovech pro seniory za posledních šest let stagnoval a v domovech pro osoby se zdravotním postižením klesal a v posledních dvou letech se mírně zvýšil.

Graf 2.8 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Pramen: MPSV

Počty lékařů stagnují

Počet lékařů celkem v Moravskoslezském kraji podle posledních údajů z roku 2016 klesl o 36 (proti roku 2015), když činil 5 153 a v přepočtu na 1 000 obyvatel zůstal na stejné úrovni 4,3. Nejnižší počet lékařů na 1 000 obyvatel se od roku 2012 neměnil a je 3,2 v okrese Bruntál a naopak nejvíce lékařů na 1 000 obyvatel byl v okrese Ostrava-město 6,0.

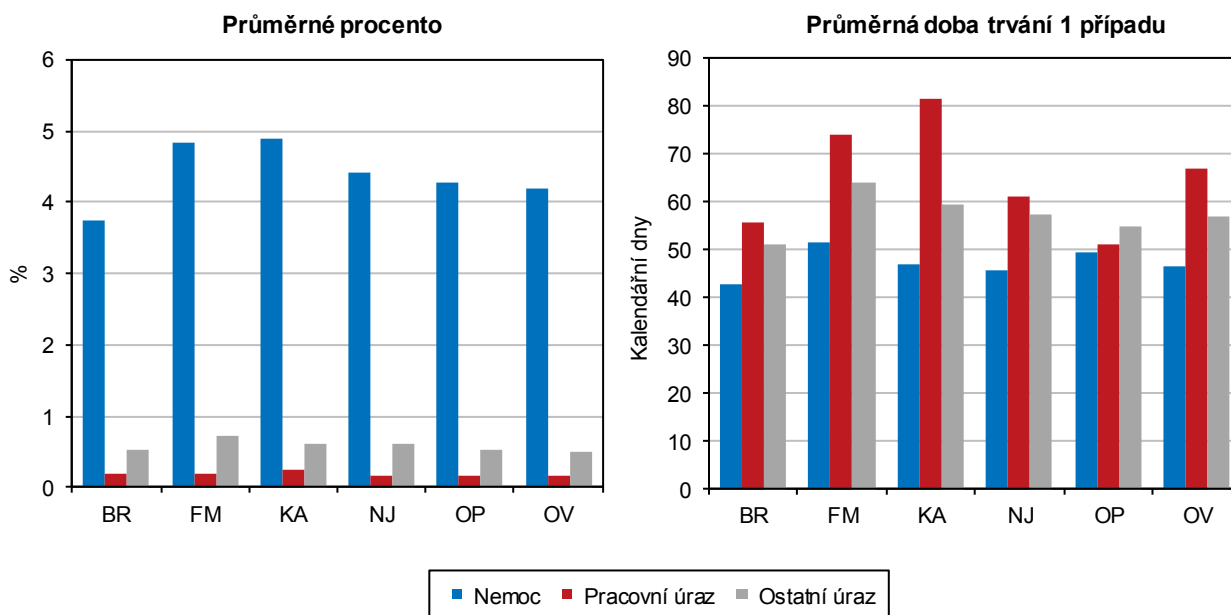
Počet lůžek v nemocnicích v Moravskoslezském kraji v roce 2016 činil 6 495, což bylo o 655 více než v roce předchozím (o 11,2 % více). V roce 2016 bylo hospitalizováno 264,2 tis. osob, průměrná ošetrovací doba činila 5,70 dnů a využití lůžek představovalo 263,0 dne v roce.

Pracovní neschopnost jinak

Od roku 2012 jsou údaje „Statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz“ získávány zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ). Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data IS ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob a samostatně za osoby samostatně výdělečně činné. Tato změna metodiky sběru dat neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat od roku 2011 s daty od roku 2012. Zaměstnancům, kteří byli uznáni dočasně pracovně neschopnými v době od 1. 1. 2014, zaměstnavatelé vyplácejí náhradu mzdy za období prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti.

Graf 2.9 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Moravskoslezského kraje v roce 2017

Pramen: ČSSZ

S nárůstem počtu nemocensky pojištěných osob se zvýšil počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti

V roce 2017 bylo v kraji evidováno 468,7 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. o 6,9 tis. osob více než v roce předchozím. Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti se v Moravskoslezském kraji meziročně zvýšil z 173,3 tis. v roce 2016 na 180,2 tis. v roce 2017 (zvýšení o 4,0 %). V celkovém počtu bylo zahrnuto 158,9 tis. případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc (88,2 % všech případů pracovní neschopnosti), 4,5 tis. případů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz (2,5 %) a 16,8 tis. případů ostatních úrazů (9,3 %).

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti se snížila

Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v roce 2017 činila 48,8 dne a byla nad republikovým průměrem o 6,2 dne. Proti roku 2016 se počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti připadající na 1 nově hlášený případ v kraji

snížil o 1,2 dne. V okresech se pohybovala od 44,1 dne v okrese Bruntál až do 53,2 dne v okrese Frýdek-Místek.

Průměrné procento pracovní neschopnosti rostlo

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Moravskoslezském kraji udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti. Meziročně se zvýšilo z 5,127 % v roce 2016 na 5,139 % v roce 2017. Mezi šesti okresy kraje bylo v roce 2017 zjištěno nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v okrese Karviná (5,743 %), nejnižší naopak v okrese Bruntál (4,484 %).

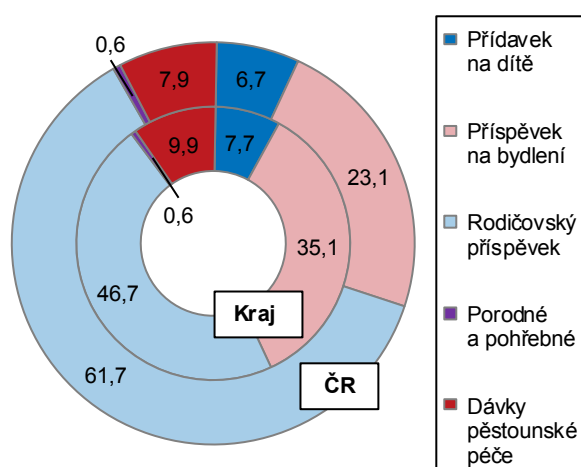
Dávky státní sociální podpory přesáhly částku 5 mld. Kč

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dárkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2017 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno 1,6 mil. dávek státní sociální podpory a pěstounské péče v celkové výši 5,2 mld. Kč. Na jednoho obyvatele v kraji tak v průměru připadlo 4 267 Kč, což je v podstatě stejná částka jako v předchozích letech.

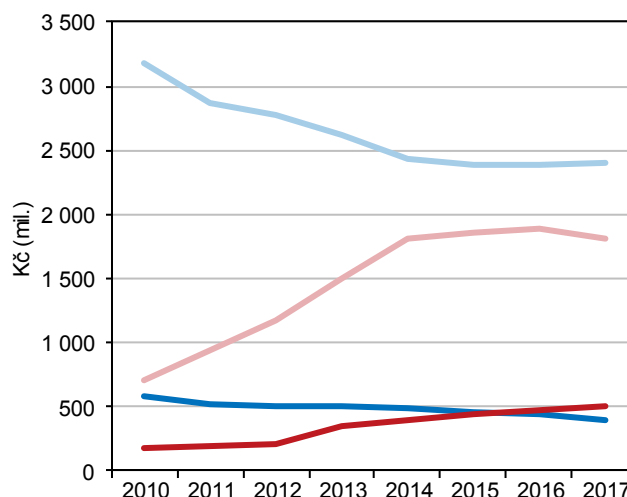
Graf 2.10 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Moravskoslezském kraji a ČR

Pramen: MPSV

Struktura výdajů v kraji a ČR v roce 2017

Výdaje na vybrané dávky v kraji¹⁾

¹⁾ do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

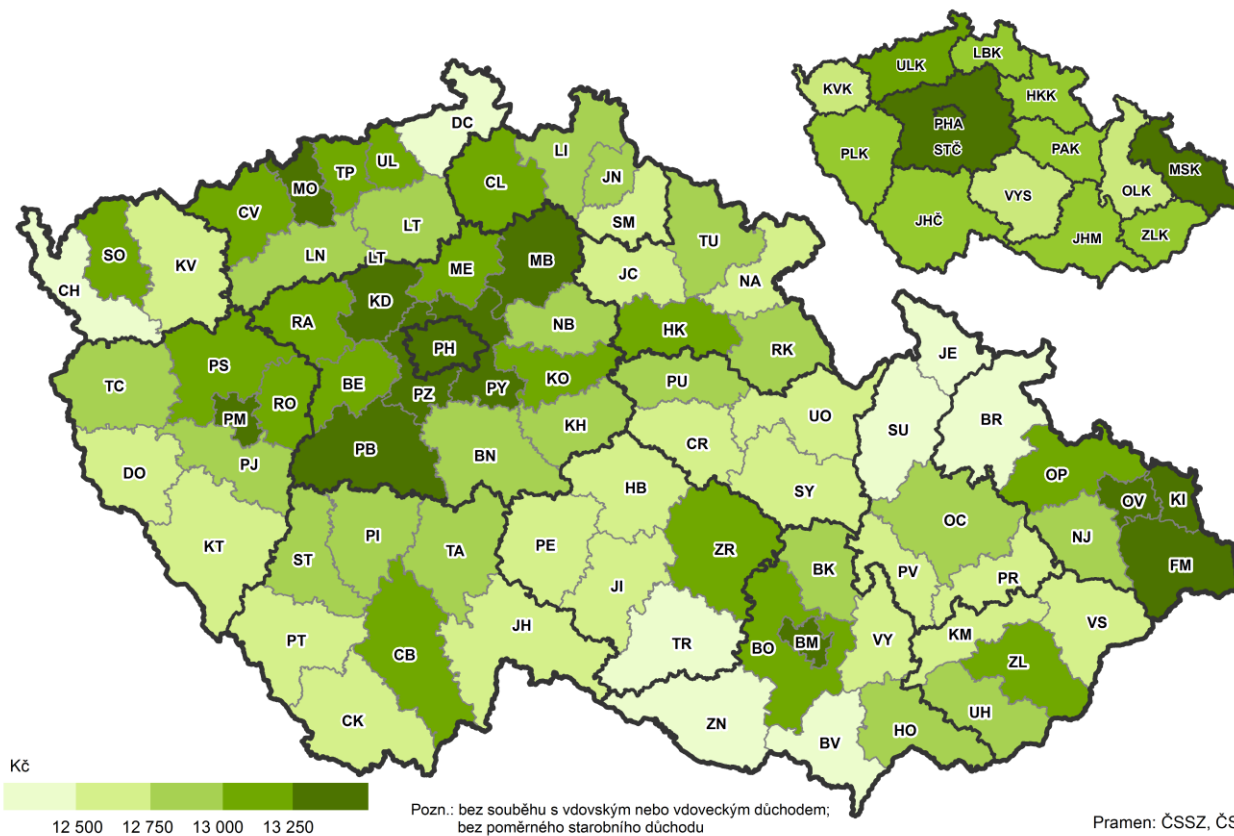
V roce 2017 pobíralo starobní důchod sólo o 1 151 osob více

V Moravskoslezském kraji pobíralo v roce 2017 celkem 208 467 osob starobní důchod sólo (bez souběhu). Mezi příjemci starobního důchodu celkem bylo 111 683 mužů a 168 930 žen.

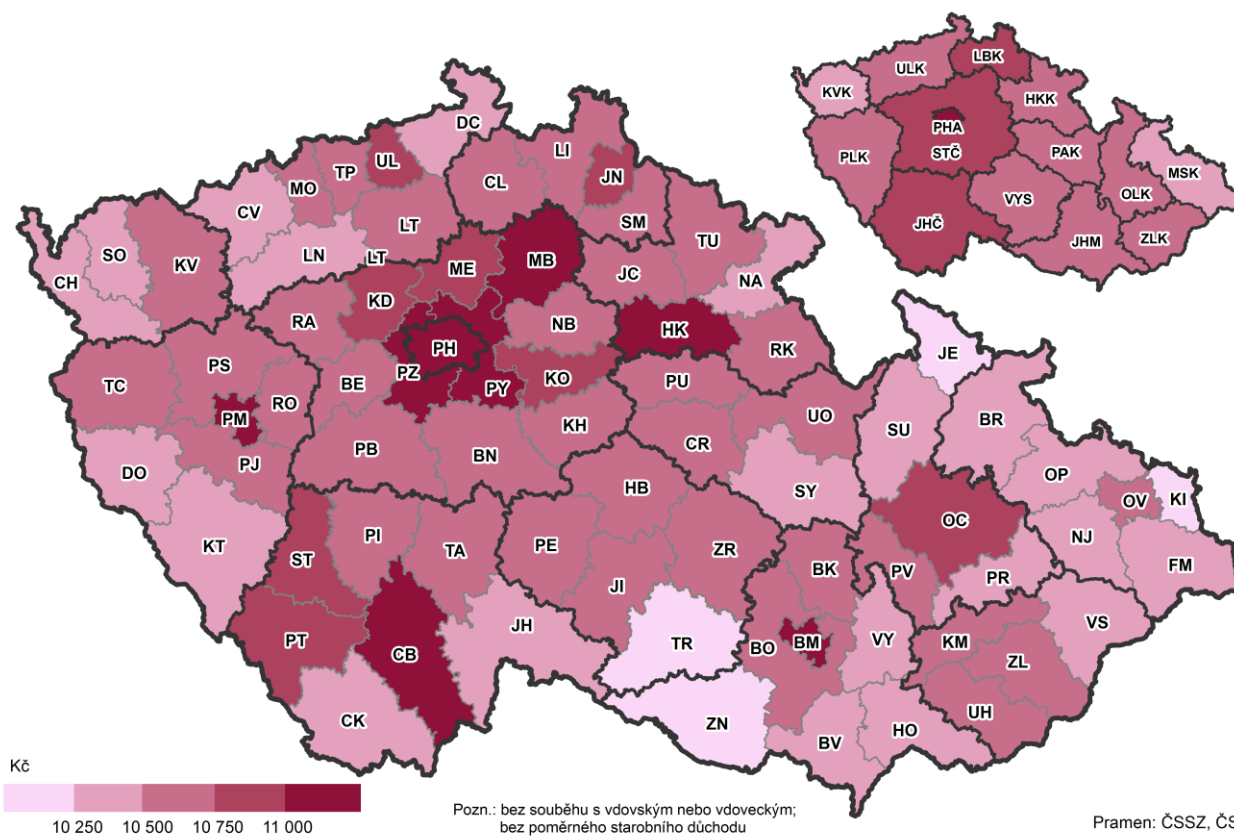
I když se výše starobního důchodu zvyšuje, tvoří jen necelou polovinu mzdového mediánu

Průměrná měsíční výše starobního důchodu sólo činila v kraji 11 936 Kč, což znamená meziroční zvýšení o 399 Kč, tj. o 3,5 %. Touto výší překračuje průměrný měsíční starobní důchod sólo v ČR o 70 Kč. Za posledních pět let se zvýšil v kraji o 1 068 Kč (o 9,8 %). Nejvyšší starobní důchod sólo mezi šesti okresy kraje byl v posledním sledovaném roce v okrese Karviná (12 280 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu však tvoří v Moravskoslezském kraji jen polovinu mzdového mediánu (46,7 %). U žen průměrná výše starobního důchodu sólo byla o 3 258 Kč nižší než důchod mužů.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) mužů v prosinci 2017

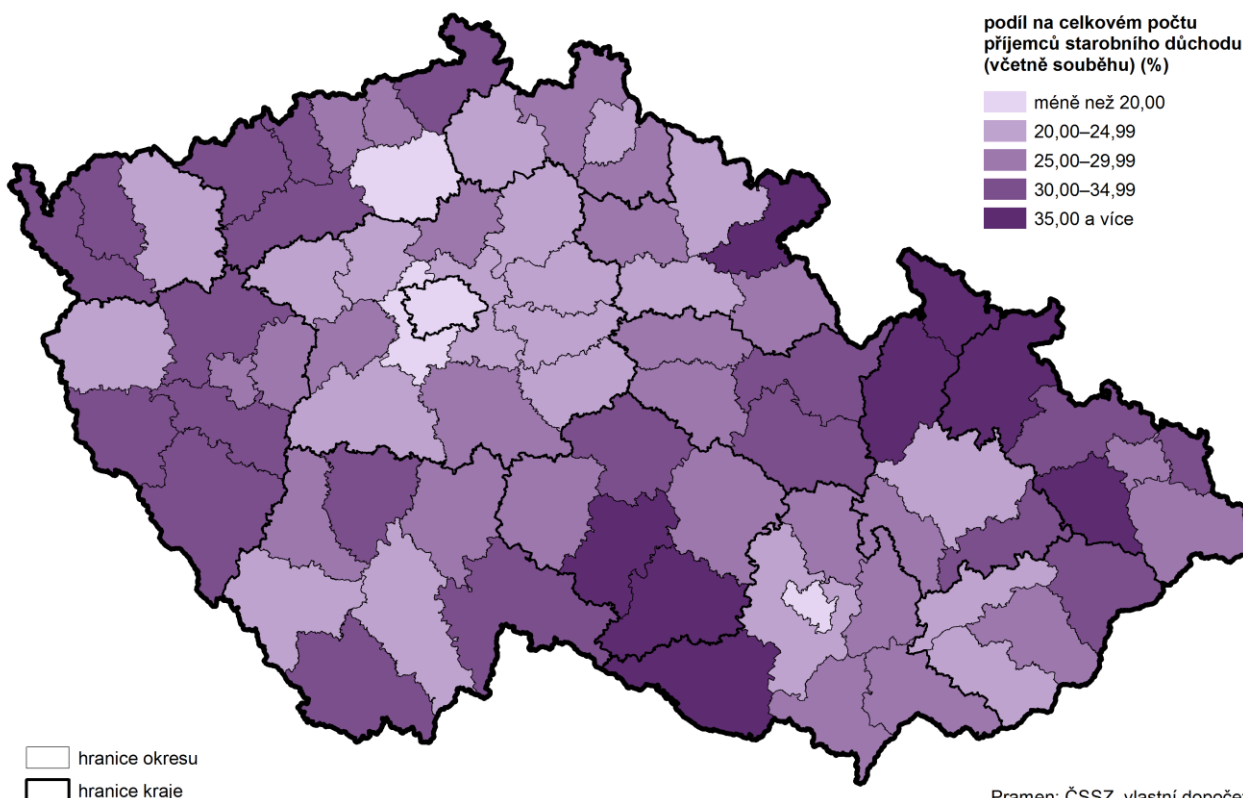
Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) žen v prosinci 2017

Do předčasného důchodu odchází stále více osob

V roce 2017 pobíralo předčasný důchod celkem 84 659 osob. Muži odcházejí méně často než ženy, ale trend u obou pohlaví od roku 2010 stoupá. Důvodem odchodu do předčasného důchodu je zejména ztráta zaměstnání v pokročilém věku a neochota firem zaměstnávat starší ročníky. Počet příjemců předčasně vyplácených starobních důchodů se meziročně zvýšil o 0,7 procentního bodu a činil 30,2 % z počtu příjemců starobního důchodu celkem. Podíly příjemců předčasně vyplácených starobních důchodů se v kraji pohybovaly mezi 26,2 % v okrese Ostrava-město a 35,2 % v okrese Bruntál.

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2017

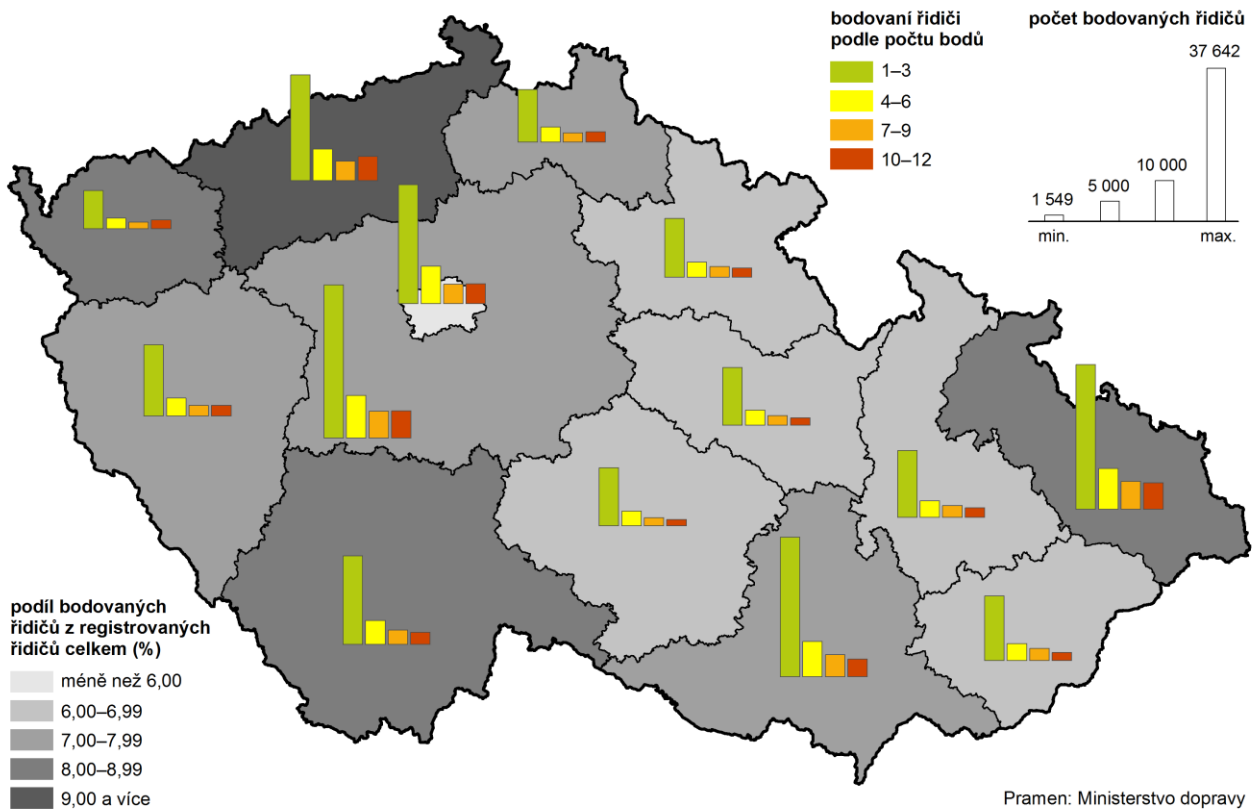
Počet zjištěných trestných činů meziročně klesl

V posledním sledovaném roce dosáhl počet registrovaných trestných činů 24,8 tis., což bylo snížení proti předešlému roku o 7,7 % (o 1,7 tis. trestných činů méně). Na 1 000 obyvatel připadalo v kraji 20,5 zjištěných trestných činů. Tato hodnota ukazatele se od roku 2000 snížila o více než třetinu. Nejvyšších hodnot tohoto relativního ukazatele dosahuje v rámci kraje okres Ostrava-město (34,6 trestných činů) a dále okres Karviná (21,3 trestných činů). Ve zbývajících čtyřech okresech se pohybuje hodnota ukazatele v intervalu 11,1 až 15,5 trestných činů na 1 000 obyvatel. V roce 2017 bylo objasněno cca 12,5 tis. trestných činů.

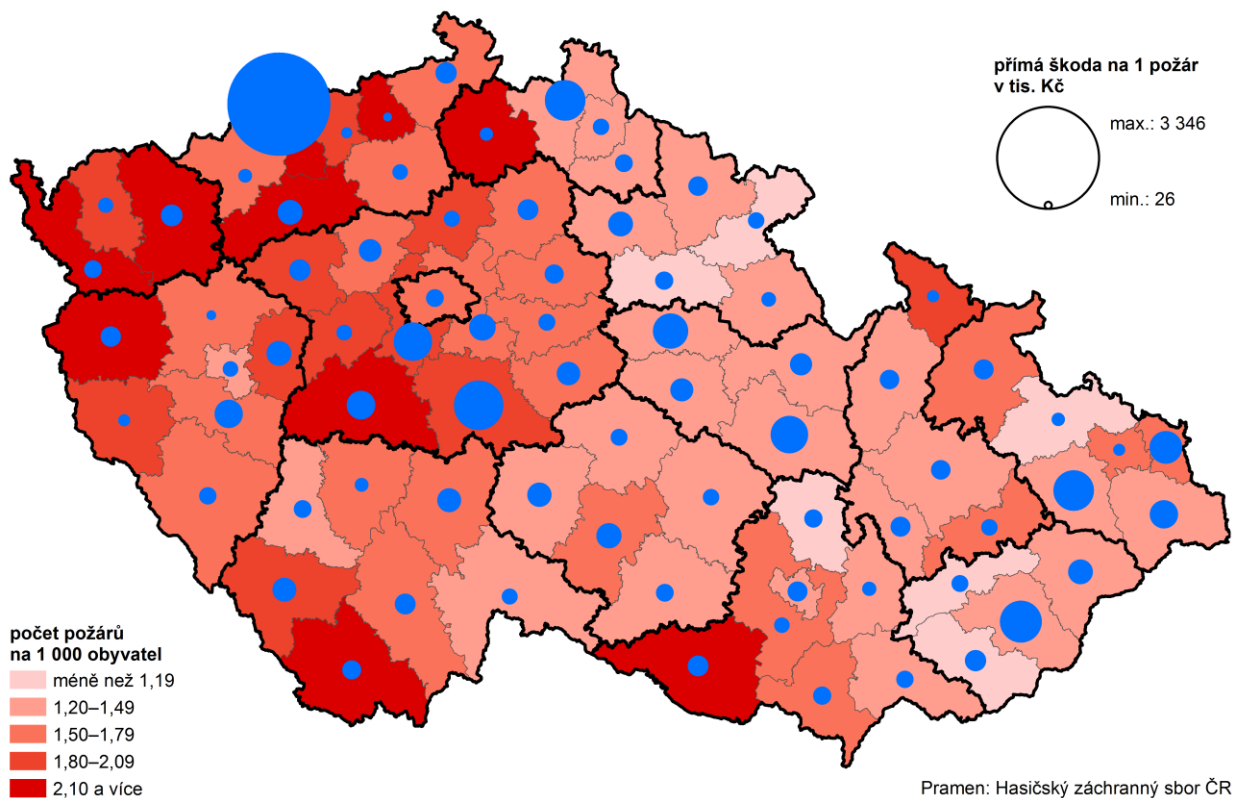
Počet usmrcených osob při dopravních nehodách mírně klesl

V Moravskoslezském kraji v roce 2017 došlo k 9 624 nehodám, při kterých bylo 44 osob usmrceno a 218 osob zraněno těžce. Celkové škody se vyšplhaly na 494,0 mil. Kč. V roce 2017 hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel v Moravskoslezském kraji dosáhly hodnoty 8,0. V Moravskoslezském kraji v loňském roce se snížil proti přechozímu roku podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů celkem o 0,6 procentního bodu (8,1 %).

Bodové hodnocení řidičů v krajích k 31. 12. 2017

Požáry a hmotné škody v okresech v roce 2017

Počty požárů klesají

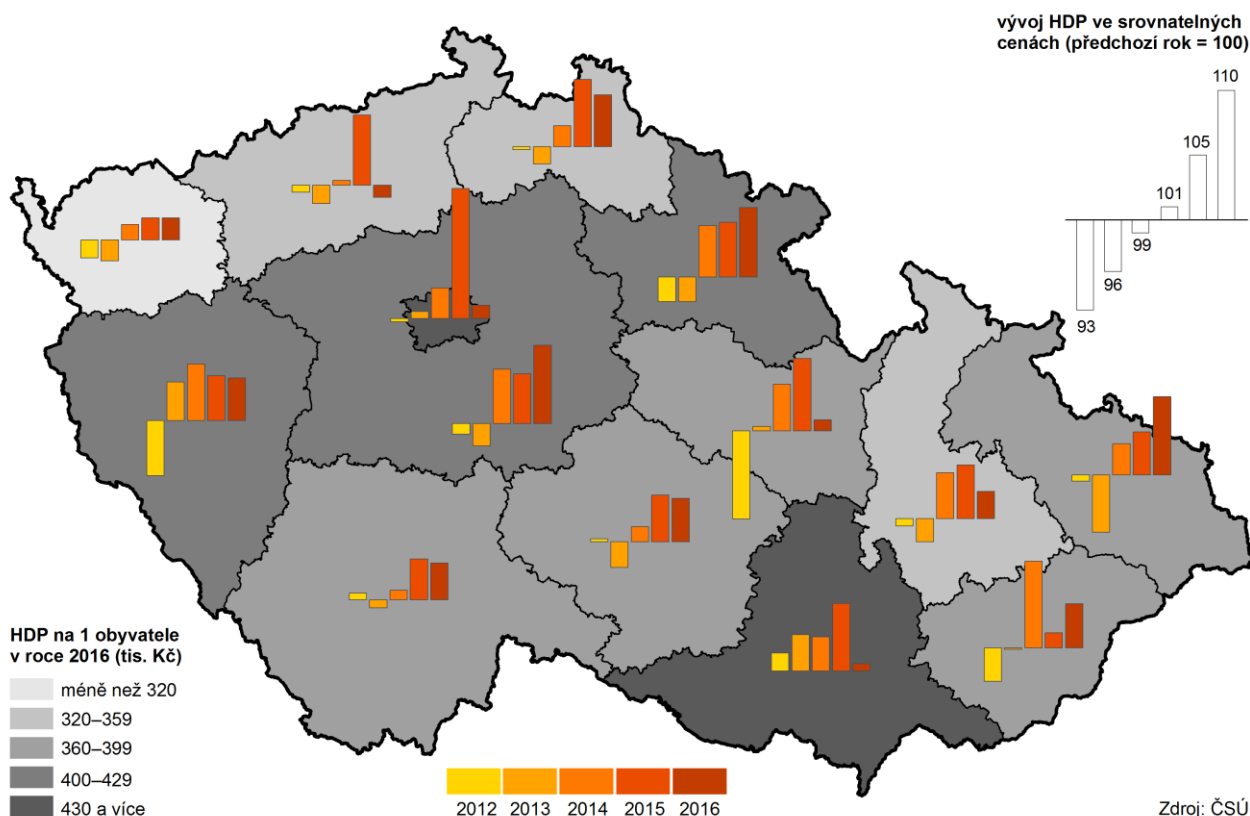
Počet požárů v roce 2017 proti roku 2016 mírně klesl o 63 požárů (o 3,3 procenta). V přepočtu na 1 000 obyvatel se od roku 2012 snížil na 1,5 požáru proti roku 2012. Přímá škoda způsobená požáry klesla proti předchozímu roku téměř o polovinu (o 47,9%).

3. Ekonomický vývoj

Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje v roce 2016 meziročně vzrostl, podíl na celé ČR však poklesl

Hrubý domácí produkt (HDP) zachycuje hodnotu produkovaných statků a služeb na území kraje v daném roce. Hodnota HDP Moravskoslezského kraje v roce 2016 dosáhla 466,7 mld. Kč v běžných cenách. Pozvolný meziroční růst HDP od roku 2012 byl nahrazen meziročním poklesem v roce 2013 (o 4,3 % v kraji ve srovnatelných cenách). V následujících dvou letech HDP rostlo, v roce 2016 proti předchozímu roku o 5,9 % ve srovnatelných cenách. Podíl HDP Moravskoslezského kraje na ČR činil 9,8 % a ze srovnatelných krajů (Středočeský 11,6 % a Jiho-moravský 10,8 %) byl nejnižší.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2012 až 2016

HDP na 1 obyvatele roste, ale průměr na ČR klesá

V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl hrubý domácí produkt v kraji hodnoty 385,2 tis. Kč, což bylo 85,3 % průměru ČR (451,8 tis. Kč/obyv.). Tato hodnota je vyšší o 3,6 % než v předešlém roce. Vzhledem k tomu, že čtvrtina HDP byla vytvořena v Hl. městě Praze, dochází k významnému ovlivnění průměrné hodnoty HDP na 1 obyvatele za celou ČR.

Podstatným srovnáním je HDP vztažená na jednoho zaměstnance s pracovištěm v kraji. V roce 2016 dosáhla v Moravskoslezském kraji úrovně 839,6 tis. Kč, tj. 92,3 % průměru ČR.

Hrubá přidaná hodnota se rovněž zvýšila

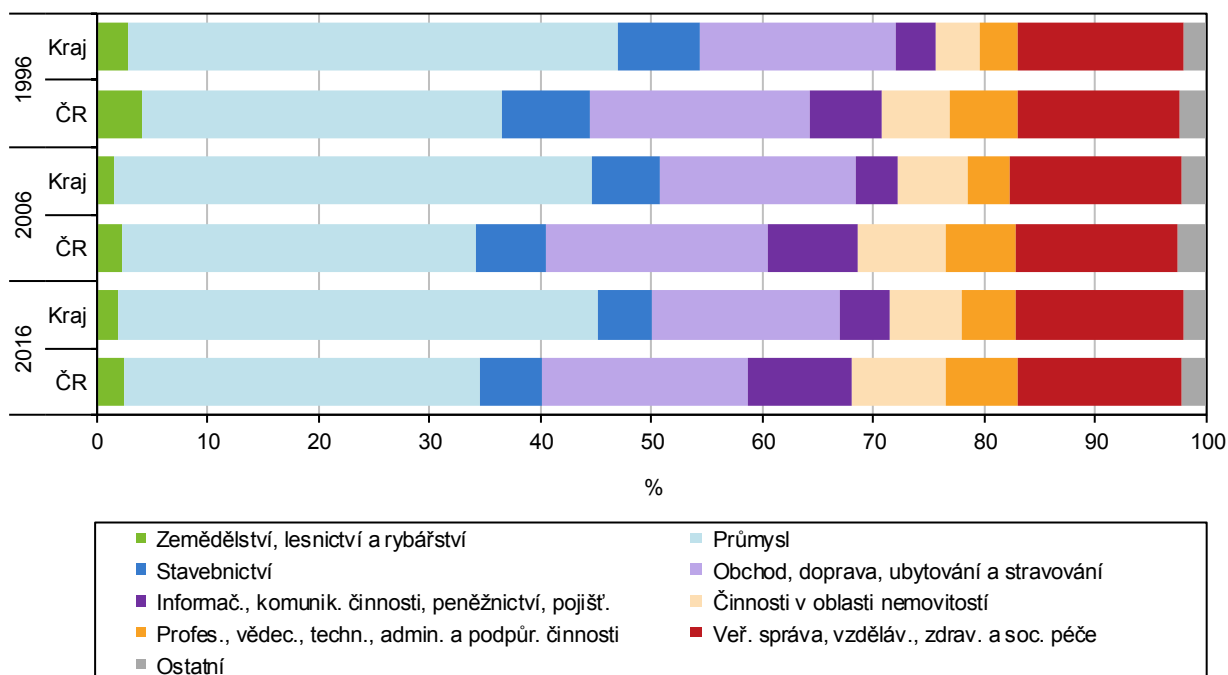
Pro zjištění podílu jednotlivých odvětví na tvorbě HDP se využívá ukazatel hrubé přidané hodnoty (HPH), který představuje HDP bez daní a dotací na produkty. HPH kraje se v roce 2016 proti předchozímu roku zvýšila o 6,0 %. Meziročně došlo ke zvýšení podílu jak primárního sektoru, tak sekundárního sektoru (v průběhu pěti let

dochází k jeho pravidelnému střídání zvyšování a snižování) a ke snížení podílu terciárního sektoru.

Graf 3.1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Moravskoslezském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Tvorba hrubého fixního kapitálu roste

Investiční aktivita vyjádřená tvorbou hrubého fixního kapitálu (THFK) v kraji po předchozích letech poklesu v roce 2015 opět roste. Podle zjištěných údajů bylo v roce 2015 investováno 120 271 mil. Kč tedy o 25 143 mil. Kč více než v roce 2014. Na celkové republikové tvorbě hrubého fixního kapitálu se kraj podílel 9,9 %. Po přepočtu na 1 obyvatele kraje (98 971 Kč) tvořila hodnota tohoto ukazatele 85,8 % republikového průměru. V porovnání s ostatními kraji byla čtvrtá nejvyšší.

Místní rozpočty jsou tvořeny souhrny rozpočtů krajů, obcí a svazků obcí. Celkové příjmy místních rozpočtů se skládají z daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých transferů.

Výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2017 skončil přebytkem 3,1 mld. Kč

Mezi daňové příjmy patří daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob, daň z přidané hodnoty, daň a poplatky z vybraných činností a služeb a daň z nemovitostí. Nedaňové příjmy jsou charakteristické tím, že územní samosprávy mají mnohem větší možnosti, jak mohou ovlivnit jejich výši. Tvoří je příjmy z vlastní činnosti, odvody přebytků organizací s přímým vztahem, příjmy z pronájmu majetku, příjmy z úroků a realizace finančního majetku a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy. Kapitálové příjmy jsou svým charakterem jednorázové a obvykle z časového hlediska nemívají pravidelný charakter. Převážně se jedná o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy. A mezi přijaté transfery řadíme neinvestiční přijaté transfery, jejichž účelem je zajištění schopnosti krajů a obcí poskytovat občanům podobnou skladbu statků a služeb jednotného standardu.

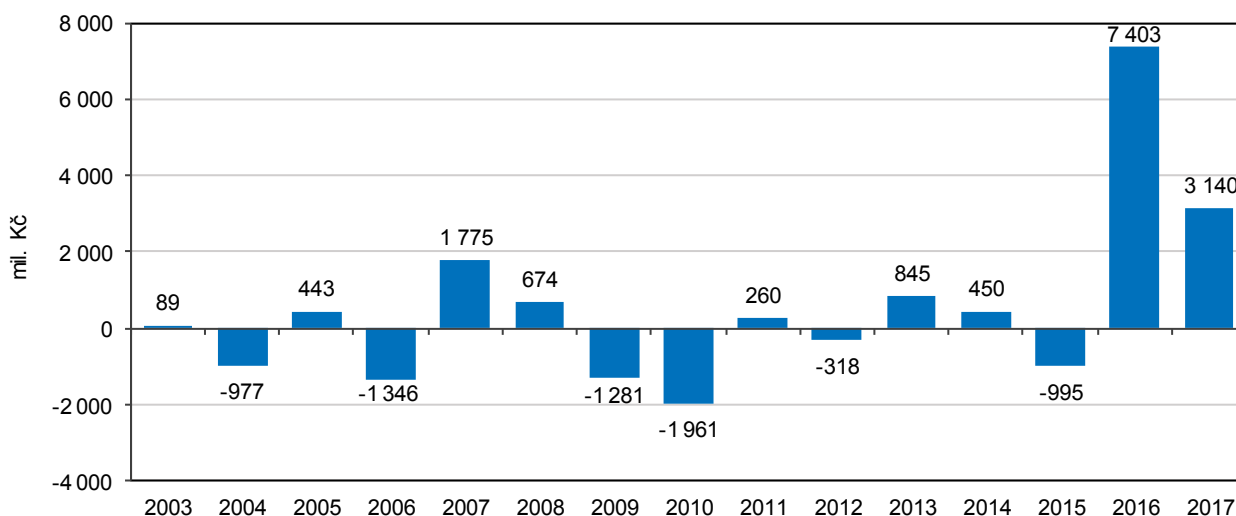
Příjmy územních rozpočtů Moravskoslezského kraje pro rok 2017 celkem činily 50,7 mld. Kč a svým objemem se jednalo o čtvrté nejvyšší rozpočtové příjmy mezi kraji (první je Praha se 77,8 mld. Kč). Na celkových příjmech ČR ve výši 479,3 mld.

Kč se tak podílely 10,6 %. Kapitoulou rozpočtu s nejvyšším objemem příjmů Moravskoslezského kraje byly daňové příjmy s 27,4 mld. Kč, které tak tvořily 54,1 % celkových příjmů kraje. Od roku 2012 kdy jejich výše byla necelých 20 mld. Kč, daňové příjmy vzrostly o 37,1 %. Mezi 3 hlavní důvody růstu patří opakované navýšení podílů krajů a obcí na celostátních daňových příjmech změnami tzv. rozpočtového určení daní, zvyšování efektivity výběrů daní díky opatřením proti agresivnímu daňovému plánování velkých korporací, podvodům na DPH, krácení tržeb a dalším typům daňových úniků a v neposlední řadě růst ekonomiky.

Celkové výdaje místních rozpočtů jsou tvořeny běžnými a kapitálovými výdaji. Mezi běžné výdaje patří například platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, nákupy materiálu a energií a neinvestiční transfery. Kapitálové výdaje se týkají investičních nákupů, nákupu akcií a majetkových podílů a investičních transferů.

Graf 3.2 Rozdíl příjmů a výdajů místních rozpočtů v Moravskoslezském kraji

Pramen: Ministerstvo financí

Výdaje územního rozpočtu Moravskoslezského kraje se svou výší 47,4 mld. Kč (čtvrté nejvyšší v ČR) podílely na celkových výdajích ČR, které v roce 2017 dosáhly výše 448,1 mld. Kč, mírou 10,6 % a s výjimkou roku 2016 každoročně narůstají. Rozhodující podíl 84,1 % na celkových výdajích měly běžné výdaje o velikosti 39,9 mld. Kč. Z údajů je patrné, že výsledek hospodaření místních rozpočtů Moravskoslezského kraje za rok 2017 skončil s přebytkem 3,1 mld. Kč a dle své výše byl druhý nejlepší v rámci ČR. Z výsledků hospodaření jednotlivých krajů vyplývá, že ani jeden místní rozpočet neskončil své hospodaření se záporným saldem.

Klesá počet pracovišť výzkumu a vývoje

V Moravskoslezském kraji ubývá pracovišť výzkumu a vývoje (VaV). Statistickým dotazníkem bylo v roce 2016 osloveno 253 pracovišť se sídlem v kraji. Z uvedeného bylo 221 pracovišť zařazeno do sektoru podnikatelského, 5 pracovišť do sektoru vládního, 26 pracovišť patřilo vysokoškolskému sektoru a 1 pracoviště bylo soukromé neziskové.

Počet zaměstnanců věnujících se VaV se poslední tři roky nemění

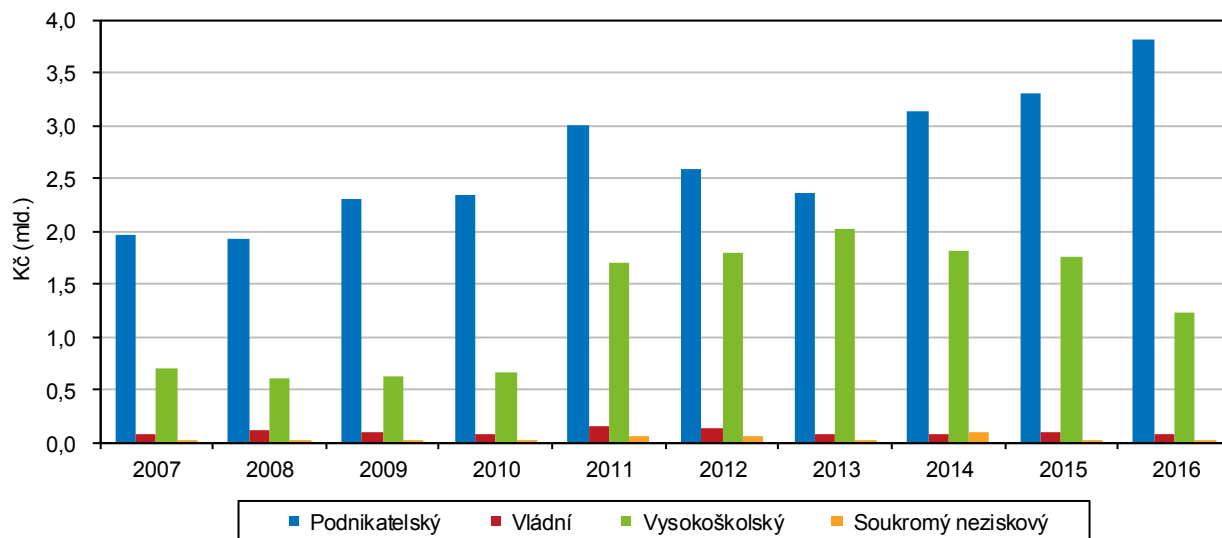
Počet zaměstnanců, kteří se zabývají VaV za poslední tři sledované roky stagnuje. V Moravskoslezském kraji bylo ke konci roku 2016 evidováno 4 254 zaměstnanců (přepočtené počty). Pětinu zaměstnanců VaV tvořily ženy (20,8 %). Více než dvě třetiny zaměstnanců VaV (67,4 %) pracovaly v podnikatelském sektoru. Na vysokých

školách bylo zaměstnáno 29,7 % z celkového počtu zaměstnanců VaV. Mezi výzkumné pracovníky bylo zařazeno 2 556 zaměstnanců.

Graf 3.3 Výdaje na vědu a výzkum podle sektorů v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

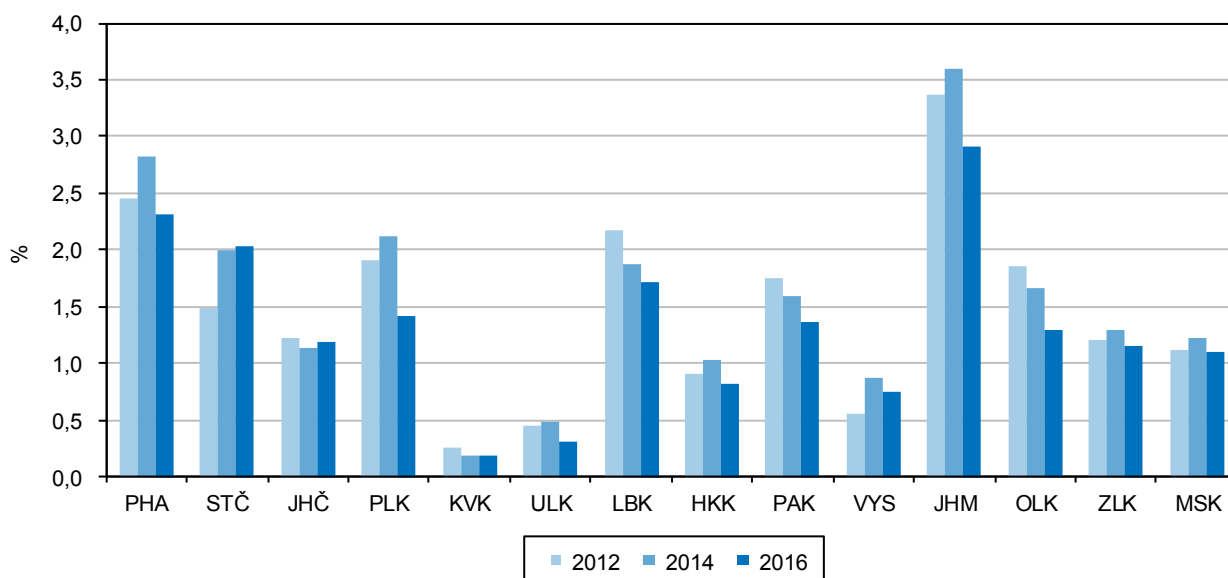

Výdaje na výzkum a vývoj klesají

Výdaje na výzkum a vývoj celkem v roce 2016 v Moravskoslezském kraji činily 5 149 mil. Kč a na celkových výdajích na VaV se v ČR podílely 6,4 %. V porovnání s rokem předchozím se snížily o 0,9 %. Z toho mzdové výdaje činily více než 49 % a čtvrtina výdajů na VaV byla financována z veřejných zdrojů ČR. Podíl výdajů na VaV na HDP kraje v roce 2016 tvořil 1,1 % a během posledních šesti let se jeho výše výrazně nezměnila.

Graf 3.4 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP v krajích

Zdroj: ČSÚ

Přístup k internetu má 73,3 % domácností Moravskoslezského kraje

Vybavenost domácností výpočetní technikou je možné hodnotit pomocí výsledků z výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií. Podle tohoto šetření roste v Moravskoslezském kraji vybavenost domácností osobním počítačem. V roce 2016 mělo osobní počítač téměř 74 % domácností, což

prestavovalo nárůst oproti roku 2012 o 10,0 procentního bodu. Vybavenost domácností počítačem se v ostatních krajích ČR pohybuje v rozmezí 66,0 % (Ústecký kraj) až 80,5 % (Hl. město Praha). Připojení k internetu uvedlo 73,3 % domácností Moravskoslezského kraje, což je o 2,8 procentního bodu méně, než je v celé ČR. Lze konstatovat, že se internet stává běžnou součástí života, což dokládá i fakt, že přes internet v roce 2016 nakupovaly téměř dvě pětiny obyvatel starších 16 let.

Počet registrovaných ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji mírně vzrostl

V Registru ekonomických subjektů (RES) bylo na konci roku 2017 evidováno 254 525 subjektů se sídlem v Moravskoslezském kraji. RES zahrnuje všechny právnické a fyzické osoby s postavením podnikatele a organizační složky státu, které jsou účetní jednotkou. Pro statistické účely ČSÚ zjišťuje ekonomickou aktivitu jednotlivých subjektů. K 31. 12. 2017 byla aktivní pouze polovina z evidovaných subjektů (50,2 %).

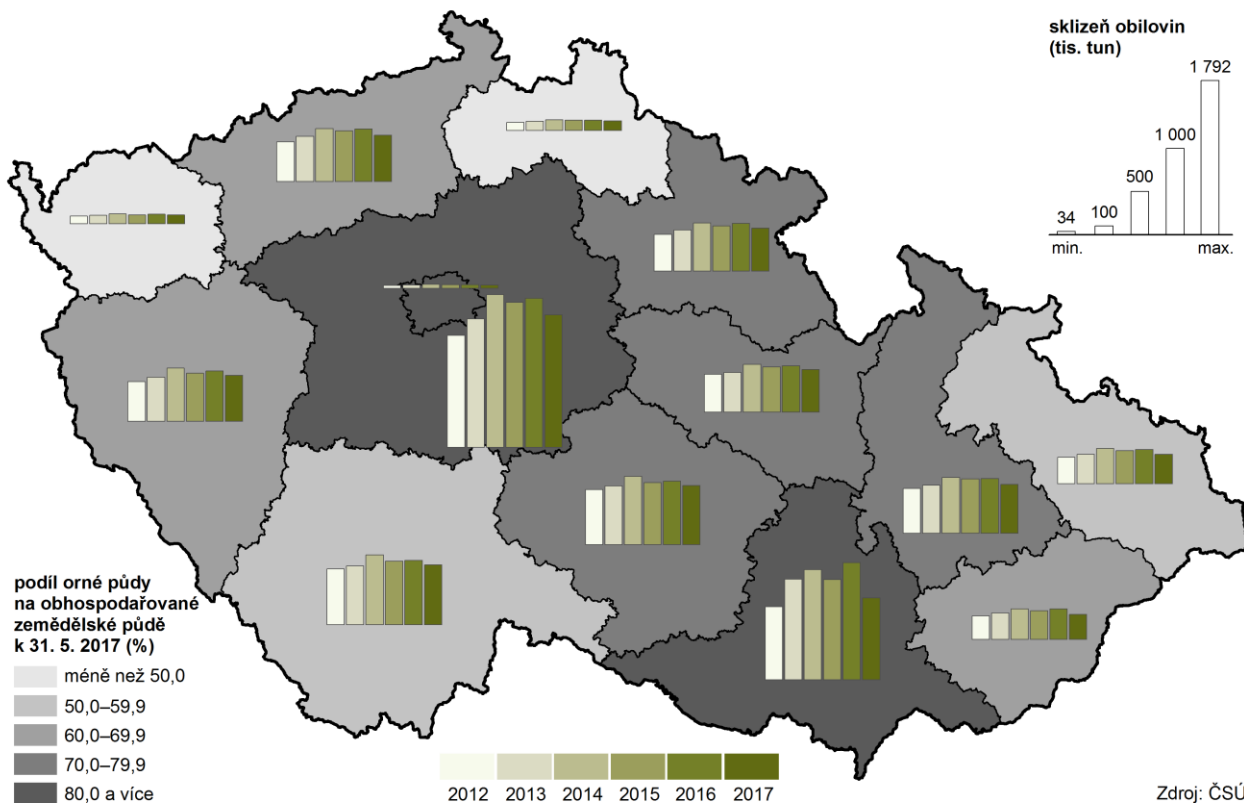
Nižší zjištěná aktivita byla charakteristická spíše pro fyzické osoby (z 198,0 tis. fyzických osob bylo aktivních 95,1 tis. osob, tj. 48,0 %) než pro právnické osoby (z 56,5 tis. právnických osob bylo aktivních 32,7 tis., tj. 57,9 %). Na 1 000 obyvatel připadalo v Moravskoslezském kraji 148,9 soukromých podnikatelů a ve srovnání s rokem 2012 prakticky nedošlo ke změně.

Počet nově registrovaných subjektů proti předchozímu roku vzrostl

Ke konci roku 2017 bylo v Moravskoslezském kraji nově zaregistrováno 9 467 ekonomických subjektů, tj. o 479 subjektů více než v předešlém roce. Proti roku 2012 to bylo zvýšení o 175 subjektů.

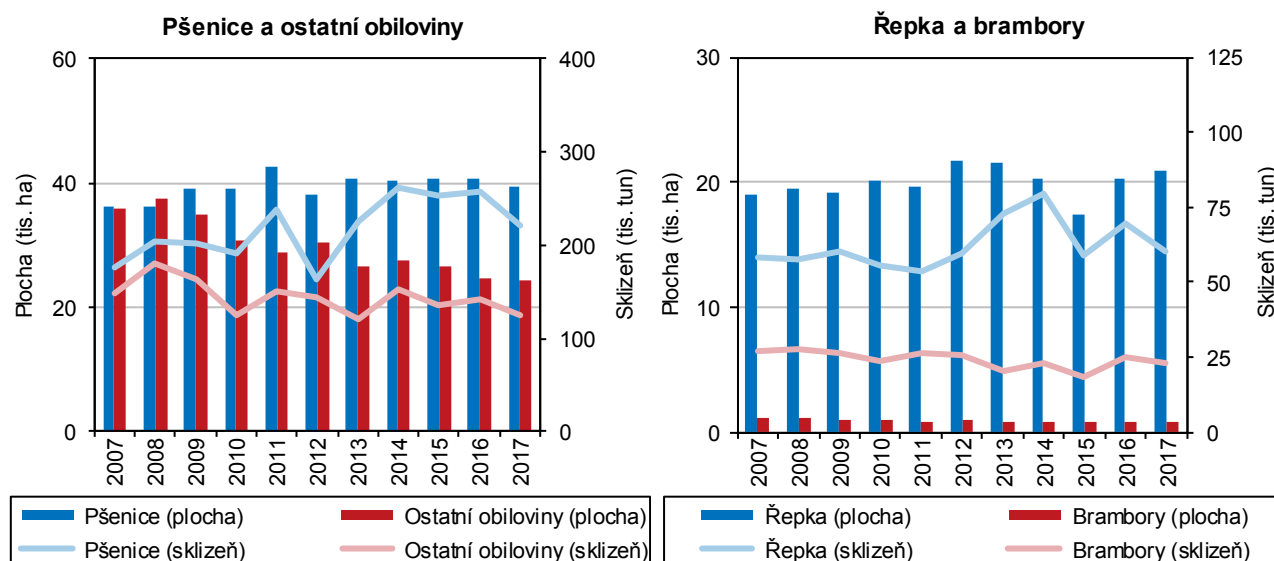
Nejvyšší počet nově vzniklých subjektů na 1 000 obyvatel byl zaznamenán v roce 2017 v okrese Bruntál (5,4).

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2012 až 2017

Graf 3.5 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Sklizeň obilovin a brambor se snížila

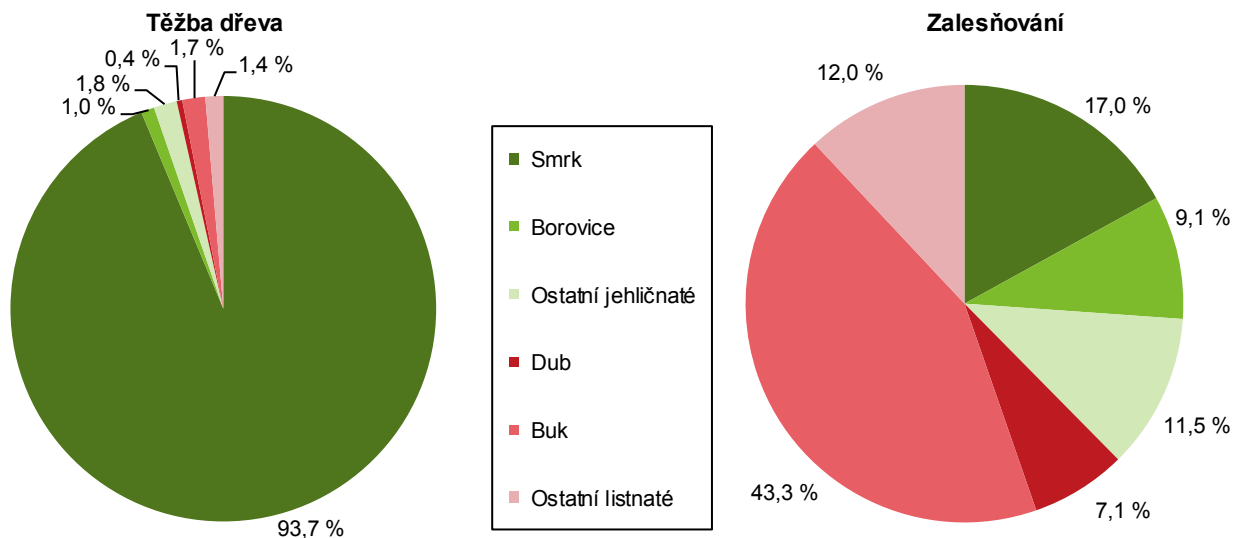
Po navýšení sklizně obilovin i brambor (jako nejtýpčtějších komodit) v roce 2016, došlo v následujícím roce k jejich snížení, v případě obilovin o 13,4 % a v případě brambor o –8,6 %. I v roce 2017 pokračovala tendence nárůstu počtu skotu započatá v roce 2014, patrné je také zvýšení počtu chovaných prasat (o 18,7 %). Proti roku 2016 klesla produkce jatečných prasat (o 16,4 %), produkce drůbeže (o 15,4 %) a jatečné drůbeže (o 6,3 %). Mírně se zvýšila výroba mléka (o 1,6 %), naopak výrazně poklesla produkce konzumních vajec a to téměř o polovinu.

Zalesňování v kraji bylo v roce 2017 nejvyšší za posledních pět let

Skladbu lesních porostů ovlivňuje struktura těžby dřeva a následné zalesňování. V letech 2012 až 2017 bylo v průměru každý rok zalesněno 1 751 ha pozemků, nejvíce v roce 2017 s hodnotou 2 236 hektarů. Jehličnany byly vysazeny na 841 hektarech, z toho smrk tvořil 45,2 % této plochy a borovice 24,3 %. Zalesnění listnatými dřevinami bylo provedeno na 1 395 hektarech, z toho buk tvořil necelých 69,5 % tohoto celku a dub 11,3 %.

Graf 3.6 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Moravskoslezském kraji v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Moravskoslezský kraj je největší producent jehličnatého dřeva v ČR

V roce 2017 se v kraji vytěžilo 2 826,8 tis. m³ dřeva (bez kůry), z toho jehličnanů 96,5 %. Moravskoslezský kraj tak byl největším producentem dřeva jehličnatých stromů. Vytěžený objem 2 727,3 tis. m³ dřeva (bez kůry) představuje více než 15 % celkové produkce ČR. Rovněž bylo zpracováno 409,9 tis. m³ dřeva (bez kůry) z nahodilé těžby z důvodu živelních příčin a 1 822,7 tis. m³ dřeva (bez kůry) kvůli hmyzovým kalamitám. Podíl těžby nahodilé živelní a hmyzové dosáhl více než 90 % z celkové těžby dřeva v kraji a situaci tak lze označit jako kalamitní stav.

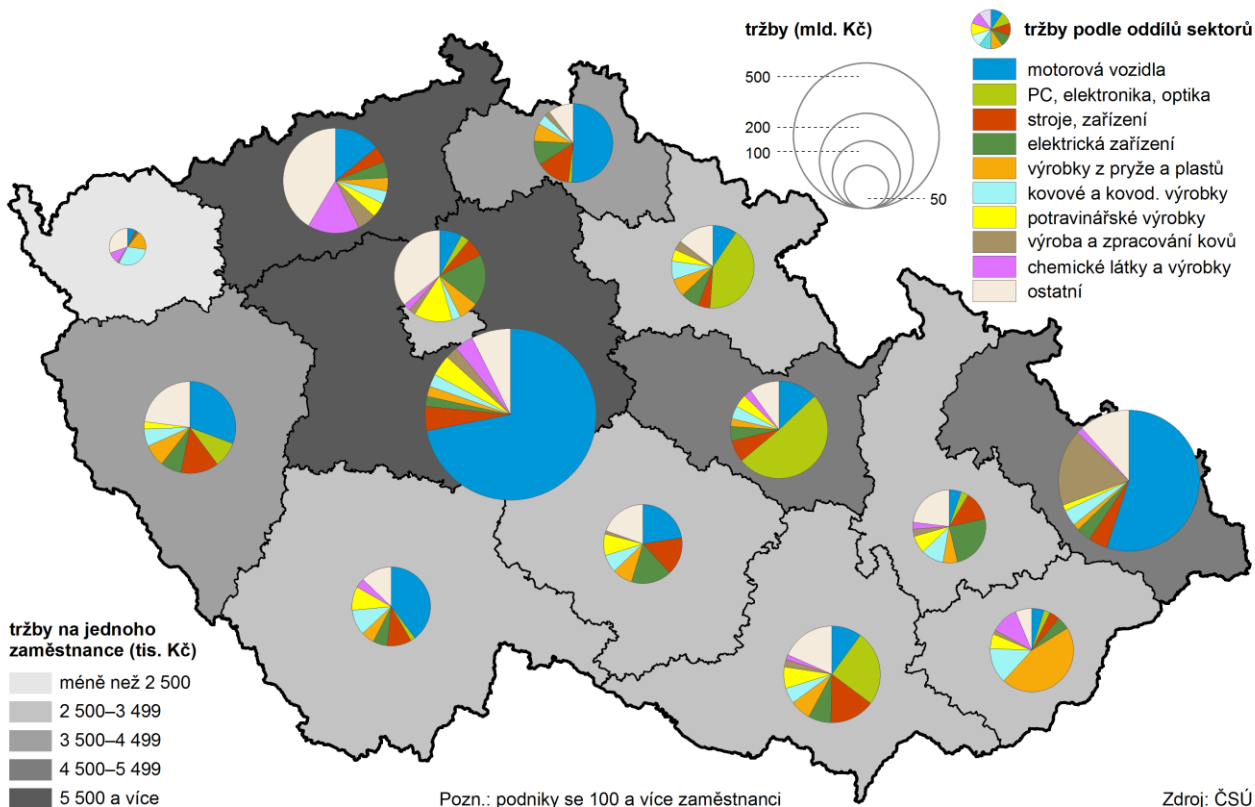
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy rostly

V Moravskoslezském kraji v roce 2017 sídlilo celkem 234 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (druhý nejvyšší počet mezi kraji, první je kraj Jihomoravský). Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhly v těchto podnicích 535 mld. Kč (druhý nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 14,6 % republikového celku. Proti roku 2016 vzrostly o 0,6 %. Rostla i tržba z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy na 1 zaměstnance, meziroční nárůst o 2,1 %.

Počet zaměstnanců průmyslových podniků klesl, jejich mzdy se zvýšily

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 108,2 tis. zaměstnanců, počet zaměstnanců se meziročně snížil o 1,6 tis. osob (o 1,4 %). Produktivita vyjádřená jako přepočet tržeb na jednoho zaměstnance tak meziročně vzrostla o 168 tis. Kč na hodnotu 5 mil. Kč (4. nejvyšší mezi kraji ČR). Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 30 503 Kč. Proti roku 2016 bylo sice zaznamenáno zvýšení mzdy (+6,6 %), ale stejně jako v předchozích čtyřech letech byla v roce 2017 průměrná mzda nižší než republikový průměr (rozdíl 1 626 Kč v roce 2017).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2017

Objem vyrobené elektrické energie v kraji se meziročně snížil

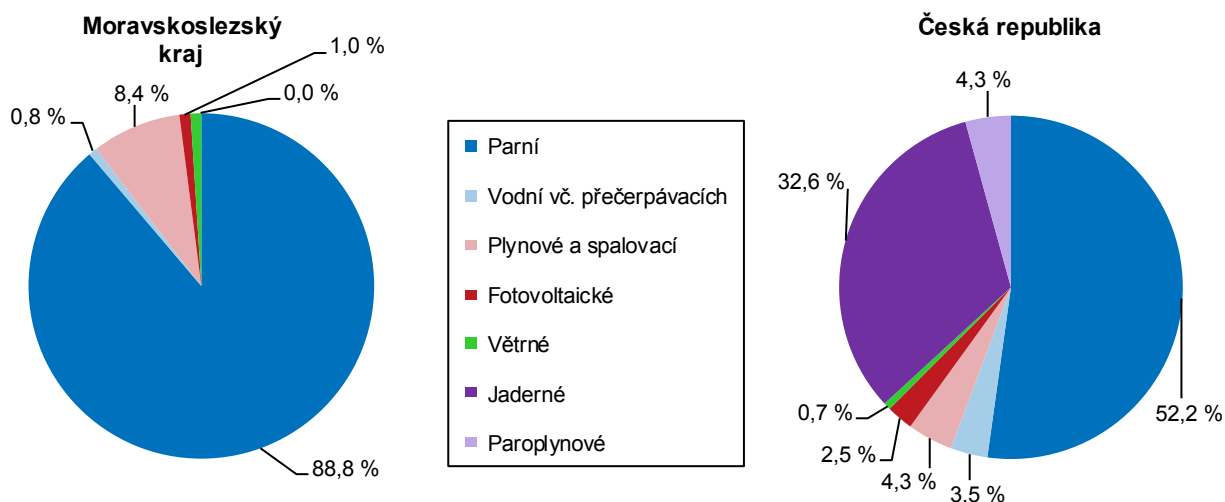
Podle údajů Energetického regulačního úřadu bylo v roce 2017 množství vyrobené elektrické energie v Moravskoslezském kraji 5 721 GWh a tvořilo tak 6,6 % z celkové výroby v ČR. Největší podíl na této výrobě měly parní elektrárny s 5 080 GWh. Oproti předešlému roku došlo ke snížení výroby o 1 039 GWh, přičemž se jedná o nejnižší

vyrobené množství od roku 2012. V porovnání s ostatními kraji ČR zaujímá Moravskoslezský kraj ve výrobě elektrické energie 5. místo. Hodnota instalovaného výkonu elektrizační soustavy, tedy součtu výkonů jednotlivých energetických bloků, se proti roku 2016 nepatrně zvýšila o 1,3 MW a je na hodnotě 1 788 MW.

Graf 3.7 Výroba elektřiny brutto^{*)} podle technologie elektráren v roce 2017

Pramen: ERÚ

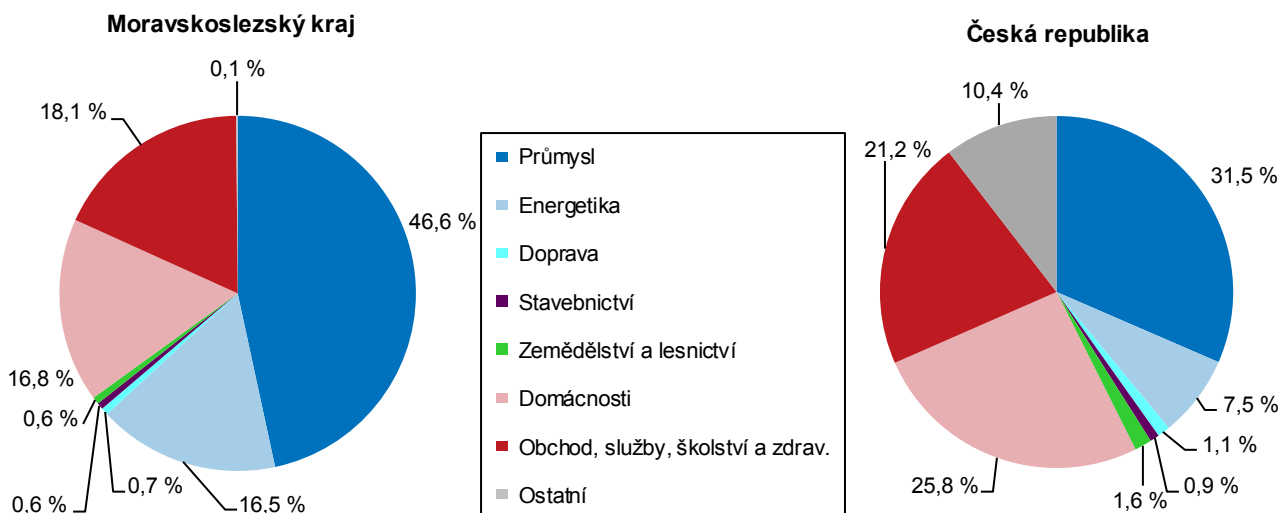
^{*)} výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů)

Spotřeba elektrické energie v roce 2017 vzrostla na 8 000 GWh

Naopak spotřeba elektrické energie v roce 2017 vzrostla na 8 000 GWh, což je po Středočeském kraji s 8 125 GWh druhá největší spotřeba. Podíl spotřeby elektrické energie v Moravskoslezském kraji tak činil 13,6 % spotřeby celorepublikové a od roku 2014 se potvrzuje její každoroční nárůst. Dle odvětvové struktury se na spotřebě nejvíce podílel průmysl, dále sektor obchodu, služeb, školství a zdravotnictví a v neposlední řadě domácnosti.

Graf 3.8 Spotřeba elektřiny netto^{*)} podle odvětví spotřeby v roce 2017

Pramen: ERÚ

^{*)} spotřeba elektřiny netto = celková spotřeba elektřiny brutto - (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

I přesto, že ve spotřebě elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje došlo proti předcházejícím obdobím ke zvýšení na hodnotu 1 112,2 kWh, v rámci ČR se jednalo o druhou nejnižší hodnotu (po kraji Jihomoravském). Průměrná celorepubliková spotřeba elektrické energie v domácnostech byla 1 436,6 kWh na 1 obyvatele.

Počty zaměstnanců ve stavebních podnicích klesly, mzdy jsou jedny z nejnižších v ČR

V Moravskoslezském kraji v roce 2017 sídlilo celkem 47 velkých stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci, pracovalo v nich 5,3 tis. osob, což je meziročně o 744 osob, tj. o 12,3 %, méně. Celé sledované období od roku 2012 je charakteristické každoročním úbytkem počtu zaměstnanců. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích sídlících v Moravskoslezském kraji dosáhla částky 26 784 Kč, proti roku 2016 vzrostla o 1 312 Kč, tj. o 5,2 %, a proti průměru ČR byla o 7 722 Kč (o 22,4 %) nižší. Ve srovnání s ostatními kraji se jedná o druhou nejnižší částku hned po Karlovarském kraji.

ZSV proti předešlému roku mírně rostla a stavební práce dle dodavatelských smluv klesaly

Základní stavební výroba (ZSV) velkých stavebních podniků se sídlem v kraji ve výši 8,3 mld. Kč v roce 2017 představovala 5,8 % objemu ZSV v ČR. Proti roku 2016 se ZSV mírně zvýšila o 38 mil. Kč (o 0,5 %). Pozemní i inženýrské stavitelství se na této výrobě podílely prakticky stejně (cca 46%).

Podnikům s 20 a více zaměstnanci se sídlem v kraji stavební práce rostou od roku 2015

Stavební práce „S“ provedené v tuzemsku stavebními podniky s 20 více zaměstnanci se sídlem v kraji meziročně rostou od roku 2015, tedy již tři roky v řadě za sebou. V roce 2017 podniky se sídlem v Moravskoslezském kraji realizovaly v tuzemsku stavební práce „S“ za 17,2 mld. Kč, na celorepublikovém objemu „S“ se podílely cca 7 %. Rozhodující stavební firmy kraje sídlily v okrese Ostrava-město – vytvářely polovinu krajského objemu stavebních prací „S“.

Na stavbách v kraji byl v roce 2017 proveden nejmenší objem prací od roku 2000

Z hlediska územní realizace výstavby byly na území kraje v roce 2017 provedeny stavební práce „S“ ve výši 18,8 mld. Kč (meziroční pokles o cca 2,0 mld. Kč, tj. o 9,8 %), což bylo nejméně od roku 2000. Roční objem stavebních prací provedených v kraji v předchozích letech vždy převyšoval 20 mld. Kč. Převážná část prací byla realizována stejně jako v předešlých letech v okrese Ostrava-město, v roce 2017 to bylo 38,1 % z celkového objemu.

V kraji bylo vydáno 9,3 % stavebních povolení z celkového počtu v ČR

V roce 2017 bylo stavebními úřady v Moravskoslezském kraji vydáno 7 718 stavebních povolení s celkovou orientační hodnotou staveb 25 864 mil. Kč. Počet vydaných stavebních povolení se meziročně zvýšil o 0,9 %. Od roku 2012 počet vydaných stavebních povolení klesal a od roku 2016 opět začal narůstat. Předpokládaná hodnota stavebních povolení rovněž zaznamenala meziroční nárůst o 12,3 %.

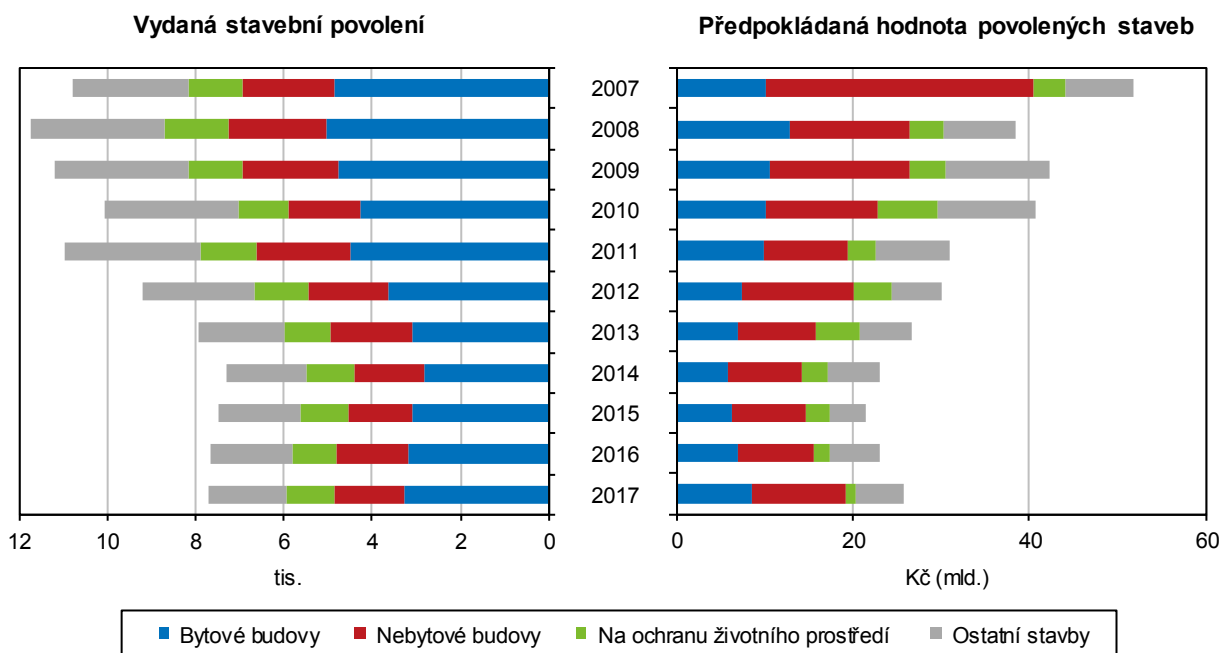
Nejvíce stavebních povolení v kraji směřovalo na stavbu bytových budov (3 266), přičemž více povolení bylo na novou výstavbu bytových budov (1 739) než na změny již dokončených staveb. Bylo povoleno více změn dokončených nebytových prostor (1 161) než nových staveb nebytových budov (440). Na ochranu životního prostředí bylo vydáno 1 059 povolení a na ostatní stavby 1 792. Průměrná orientační hodnota na jedno vydané stavební povolení dosáhla 3,4 mil. Kč.

Meziroční pokles počtu stavebních povolení zaznamenaly tři okresy z šesti, a to Frýdek-Místek (o 4,2 %), Karviná (o 4,0 %) a Opava (o 0,5 %). Orientační hodnota vydaných stavebních povolení se zvýšila v okresech Bruntál, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město. Nejvíce staveb bylo povoleno v okrese Frýdek-Místek, a to 1 626. Jejich orientační hodnota dosáhla 6 231 mil. Kč. Nejméně stavebních povolení bylo vydáno v okrese Bruntál (582) v hodnotě 1 886 mil. Kč.

Graf 3.9 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2017 byla v kraji zahájena výstavba nejvíce bytů od roku 2011

V roce 2017 se začalo stavět 2 553 nových bytů v Moravskoslezském kraji, což je o 13,4 % více než v předešlém roce. Tímto počtem zahájených bytů se zařadil Moravskoslezský kraj na čtvrté místo v republice – první místo zaujal kraj Středočeský, následuje kraj Jihomoravský a Hl. m. Praha. Z celkového počtu zahájených bytů v ČR bylo v kraji zahájeno 8,1 %. V rodinných domech bylo zahájeno 1 823 bytů, což bylo o 230 více než v uplynulém roce, nárůst činil 14,4 %. V bytových domech bylo v roce 2017 zahájeno 171 bytů (proti předchozímu roku znatelné zvýšení o 135 bytů tj. o 375,0 %). Snížila se ale zahájená výstavba bytů v nástavbách, přístavbách a vestavbách k bytovým domům (o 9 bytů, tj. o 4,5 %). Zatímco v roce 2016 bylo zahájeno 68 bytů v domovech – penzionech a domovech pro seniory, v roce 2017 byla v kraji zahájena výstavba pouze 22 bytů v těchto zařízeních.

Více než čtvrtina všech zahájených bytů v kraji byla evidována v okrese Frýdek-Místek (celkem 931 bytů), z toho v rodinných domech bylo zahájeno 603 bytů a v bytových domech žádný. Nejméně zahájených bytů bylo evidováno v okrese Bruntál (celkem 115 bytů).

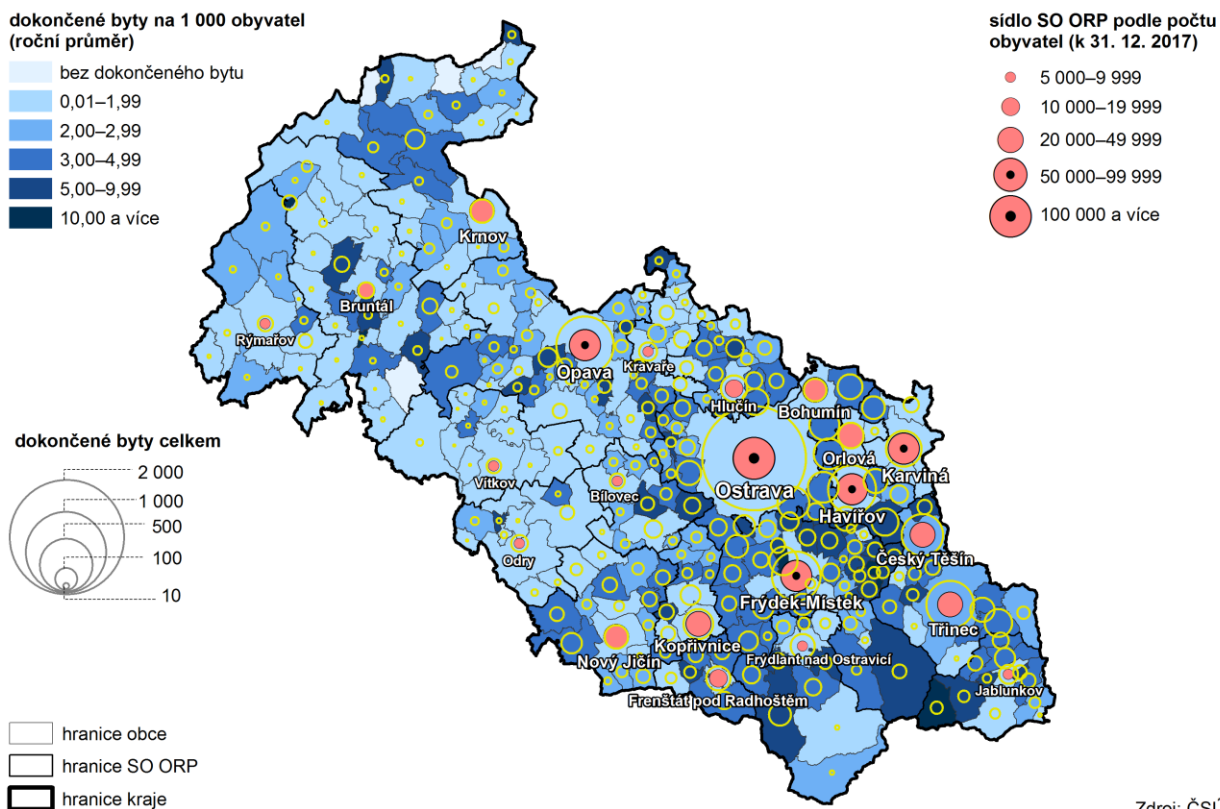
Počet dokončených bytů v roce 2017 vzrostl

Celkový počet dokončených bytů v roce 2017 na území Moravskoslezského kraje činil 2 261 bytů. Meziročně jich bylo dokončeno o 165 více, což odpovídá navýšení o 7,9 %. V kraji bylo dokončeno 7,9 % bytů z celkového počtu ČR. Nejvíce, 69,9 % bytů, bylo dokončeno v rodinných domech. Nárůst o více než polovinu byl zaznamenán u dokončených bytů v bytových domech, kterých bylo dostavěno 145. Dokončené byty v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným domům zaznamenaly pokles proti předchozímu roku o 18,4 %. Rovněž dokončené byty v nástavbách, přístavbách a vestavbách k bytovým domům zaznamenaly meziroční pokles o 11,8 %.

Necelá třetina dokončených bytů byla evidována v okrese Frýdek-Místek, a to hlavně v rodinných domech (485 dokončených bytů).

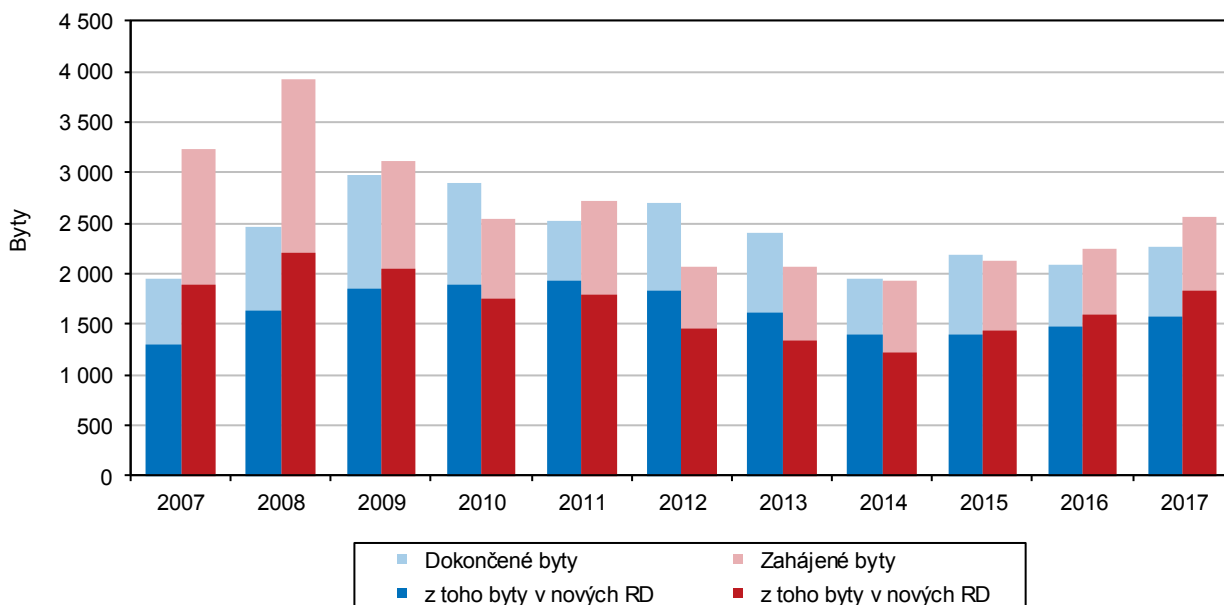
Při přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v kraji dokončeno pouze 1,9 bytu, což je o 0,8 bytu méně než je republikový průměr. Mezi okresy kraje tato hodnota kolísala od 1,1 v okrese Bruntál po 2,9 v okrese Frýdek-Místek.

Bytová výstavba v obcích Moravskoslezského v letech 2012 až 2017

Graf 3.10 Bytová výstavba v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet hostů i přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních vzrostl

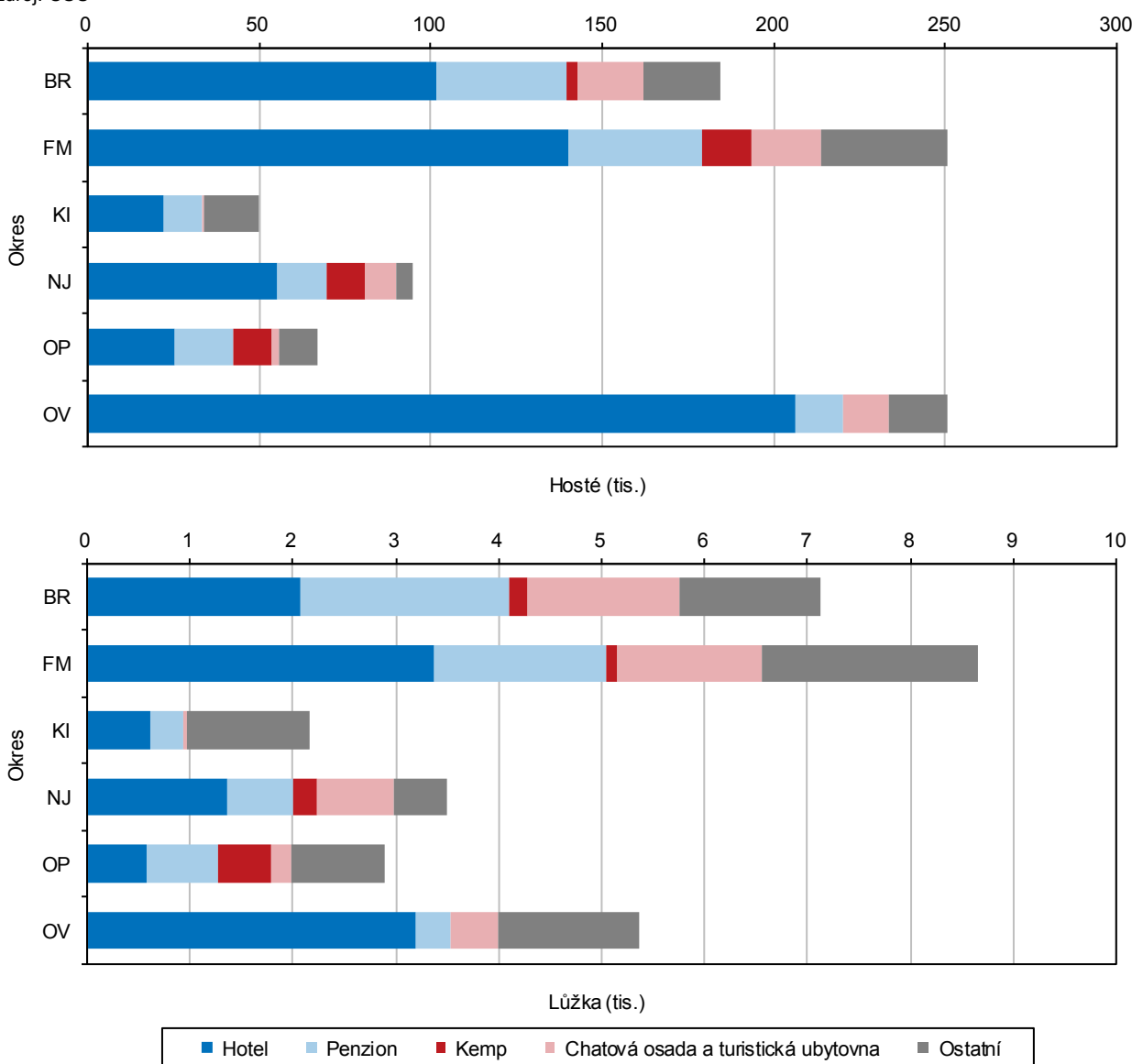
V roce 2017 se ubytovalo v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) kraje 896,7 tis. hostů. Od roku 2012, kdy došlo k revizi dat na základě projektu Ministerstva pro místní rozvoj "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu", se jednalo o nejvyšší počet. Z celkového počtu hostů v ubytovacích zařízeních v ČR jich nejvíce navštívilo Hl. m. Prahu (38,3 %), podíl ubytovaných v Moravskoslezském kraji činil 4,5 %.

Počet ubytovacích zařízení se v posledních letech stabilizoval

V 578 zařízeních v regionu strávili hosté 2 552 tis. nocí. Celkem 192 tis. hostů z ciziny (nerezidentů) se ubytovalo na 470 tis. nocí. Průměrná doba přenocování tak v jejich případě činila 2,5 noci. Většina ubytování se týkala domácích hostů (rezidentů), kterých bylo 705,2 tis. Ti strávili v regionu 2 081 tis. nocí. Průměrná doba přenocování u nich činila více než 2,8 noci. Čisté využití lůžek v hotelech a podobných ubytovacích zařízeních v regionu dosáhlo 36,3 %, využití pokojů 34,0 %.

Graf 3.11 Hosté ubytovaní v HUZ a počet lůžek v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení v okresech Moravskoslezského kraje v roce 2017

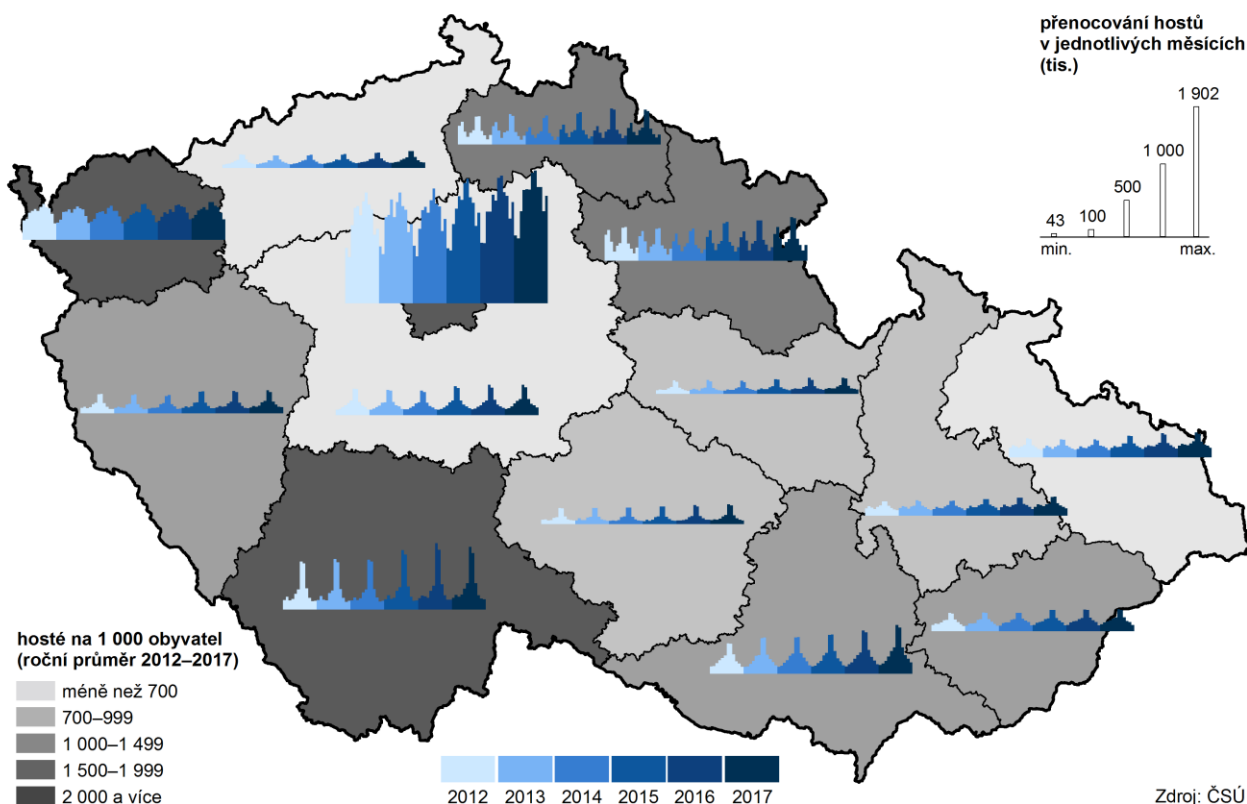
Zdroj: ČSÚ

Návštěvníci ze Slovenska jsou opět nejpočetnější skupinou

Nejvíce zahraničních hostů v roce 2017 přijelo do Moravskoslezského kraje ze Slovenska. Druhou nejpočetnější skupinou zahraničních turistů byli stejně jako v předchozím roce Poláci a na třetím místě návštěvníci z Německa.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 až 2017

Necelá 3 % silniční síť v kraji tvoří dálnice

Pro silniční dopravu je v Moravskoslezském kraji využíváno 3 462,4 km silnic a dálnic. Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona o pozemních komunikacích, na jejímž základě byla většina rychlostních silnic změněna na dálnice II. třídy (40,3 km). Po této změně je síť pozemních komunikací v Moravskoslezském kraji tvořena 100,2 km dálnic (59,9 km dálnic I. třídy a 40,3 km II. třídy) a 3 362,2 km silnic (627,7 km silnic I. třídy, 839,7 km II. třídy a 1 894,8 km III. třídy). Hustota silniční sítě kraje je 63,8 km na 100 km² a ve srovnání s ostatními kraji je 6. nejnižší.

Meziroční nárůst byl především zaznamenán v počtu osobních automobilů a motocyklů

Ke konci roku 2017 bylo dle Centrálního registru vozidel v Moravskoslezském kraji evidováno celkem 530 988 osobních vozidel včetně dodávkových. Dále pak bylo registrováno 59 769 nákladních automobilů, 94 135 motocyklů, 2 886 speciálních vozidel a 2 302 autobusů. Meziroční nárůst byl zaznamenán především v počtu osobních automobilů a motocyklů.

Pro porovnání počtu vozidel v jednotlivých krajích lze využít přepočtení počtu osobních automobilů na 1 000 obyvatel. Z tohoto srovnání pak Moravskoslezský kraj vychází s počtem 423,3 osobních automobilů na 1 000 obyvatel na posledním místě. Nejvíce osobních vozidel na 1 000 obyvatel je naopak s počtem 648,4 v Praze.

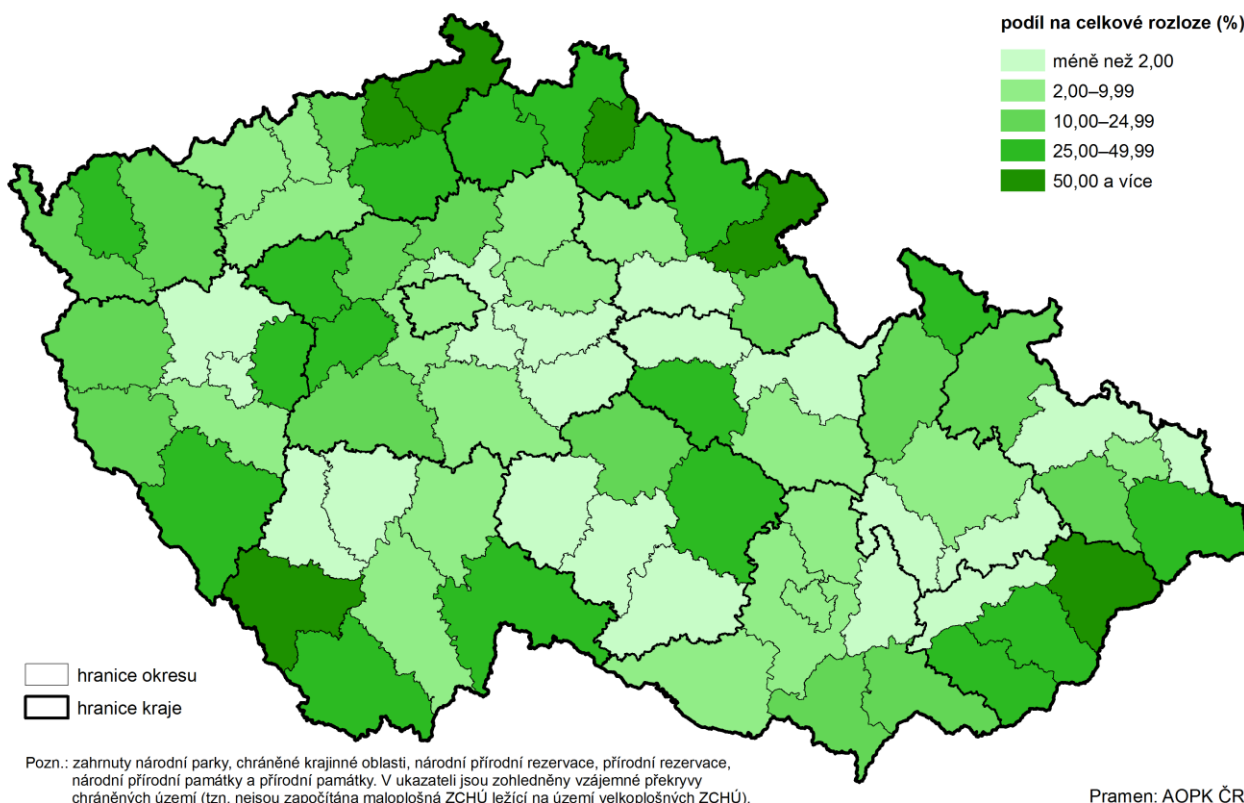

4. Životní prostředí

Téměř 19 % území kraje se nachází v chráněných územích

Z celkové rozlohy Moravskoslezského kraje 5 430 km² připadá 18,9 % na zvláště chráněná území (ZCHÚ). Jejich celkovou rozlohou 1 025 km² (k 31. 12. 2017) náleží kraji osmá příčka v porovnání s ostatními regiony. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří, které dohromady zaujímají 941 km². Na konci roku 2017 se v kraji nacházelo 163 maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ) o celkové rozloze 84 km². Konkrétně se jedná o 7 národních přírodních památek, 11 národních přírodních rezervací, 69 přírodních památek a 76 přírodních rezervací. Rozsah chráněných ploch zůstává vcelku stabilní, k určitému nárůstu proti roku 2012 došlo pouze v rámci MZCHÚ o 12 území, což územně představuje přírůstek necelých 12 km².

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2017

NATURA 2000 z velké části kopíruje ZCHÚ

Soustava chráněných území vytvořená na základě jednotných principů na území států EU – NATURA 2000 – ze značné části překrývá ZCHÚ. V rámci této soustavy je v kraji evidováno 5 ptačích oblastí, z nichž některé zasahovaly na území kraje jen částečně, s celkovou rozlohou 737 km². Jmenovitě se jednalo o Poodří, Heřmanský stav – Odra – Poolší, Beskydy, Jeseníky, Libavá. V kraji se rovněž nachází na ploše 723 km² 49 evropsky významných lokalit. Jelikož se ptačí oblasti a evropsky významné lokality mohou částečně překrývat, byl celkový podíl soustavy Natura 2000 na rozloze kraje cca 18 %.

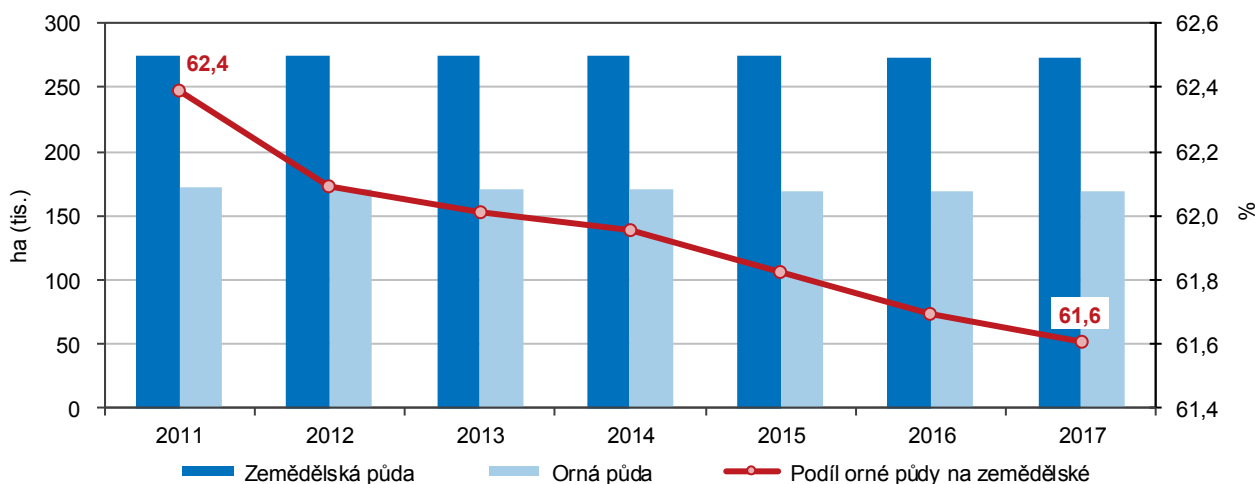
Orné půdy ubývá, zvyšují se plochy lesů a trvalých travních porostů

Ve využití půdy dále pokračuje proces snižování podílu zemědělské půdy, takže se podíl zemědělské (50,3 %) a nezemědělské půdy (49,7 %) v kraji téměř srovnal. Ve struktuře zemědělské půdy připadají více než tři pětiny na ornou půdu (61,6 %), téměř jedna třetina na trvalé travní porosty (31,6 %) a necelých 7 % na zahrady, ovocné sady a vinice. I zde probíhají postupné změny – nadále se zvyšuje podíl

ploch trvalých travních porostů (z 31,3 % v roce 2012 na 31,6 % v roce 2017) téměř výhradně na úkor podílu orné půdy (pokles z 62,1 % v roce 2012 na 61,6 % v roce 2017). Přestože se zvětšovala plocha nezemědělské půdy, její struktura se od roku 2012 prakticky neměnila. Přírůstky lesní půdy činily ve zmiňovaném období kolem 85 ha ročně. Mírně vzrostly vodní plochy, naopak zastavěných ploch ubylo. Největší nárůst tak zaznamenaly ostatní plochy, jež se od roku 2012 zvětšily o cca 1 215 ha, a to zejména v souvislosti s výstavbou komunikací.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Moravskoslezském kraji

Pramen: ČÚZK

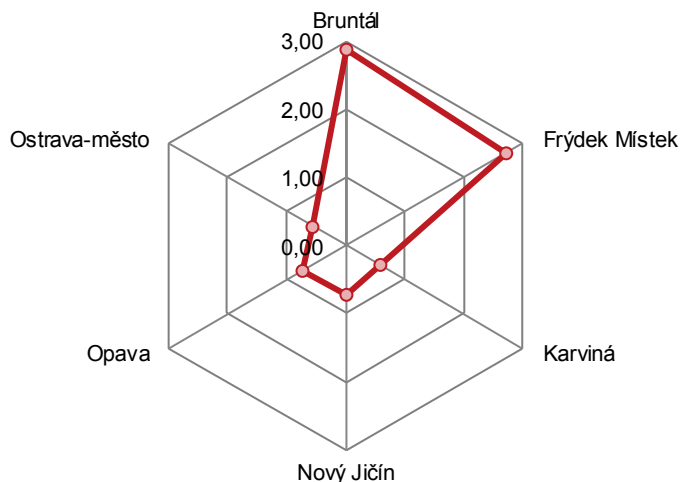

Změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny

Celkově lze změny v užívání půdy hodnotit ve směru mírného posilování ekologicky stabilnější krajiny. Rozdílná je ale samozřejmě situace v jednotlivých částech kraje. To dokumentuje porovnání jednotlivých okresů podle koeficientu ekologické stability (KES). Ten poměří plochy tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků. Bruntálsko a Frýdecko-Místeko jsou (s hodnotou KES blížíící se k 3,00) hodnoceny jako přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny. Naproti tomu ostatní okresy mají KES pod hodnotou 1,00, což znamená území intenzivně využívané (zejména zemědělskou velkovýrobou) s oslabením autoregulačních pochodů v ekosystémech. Celý kraj s hodnotou KES 1,34 lze hodnotit jako vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

Graf 4.2 Koeficient ekologické stability podle okresů k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

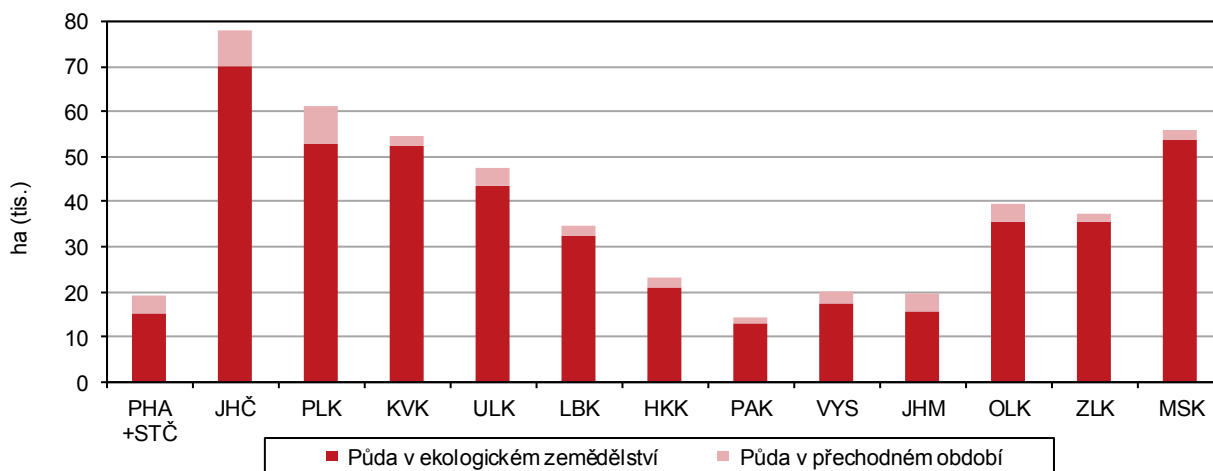

Rozloha ekologicky obhospodařované půdy se stabilizovala

Moravskoslezský kraj patří, vzhledem k hornatému charakteru na severozápadě a jihovýchodě a vysokému podílu trvalých travních porostů, mezi kraje s významným podílem ekologicky obhospodařované půdy (plocha o rozloze necelých 56 tis. ha zaujímá pětinu celkové rozlohy zemědělské půdy kraje). Zastavení nárůstu ekologického zemědělství po roce 2011 bylo obdobné vývoji v ostatních krajích ČR. O počtu 419 ekologických podnikatelů – zemědělců, kteří v roce 2017 sídlili v Moravskoslezském kraji, lze hovořit v kontextu ČR jako o nadprůměrném. Co se týče produkce biopotravin, v Moravskoslezském kraji mělo v roce 2017 sídlo 44 výrobců biopotravin z celkového počtu 717 výrobců v ČR.

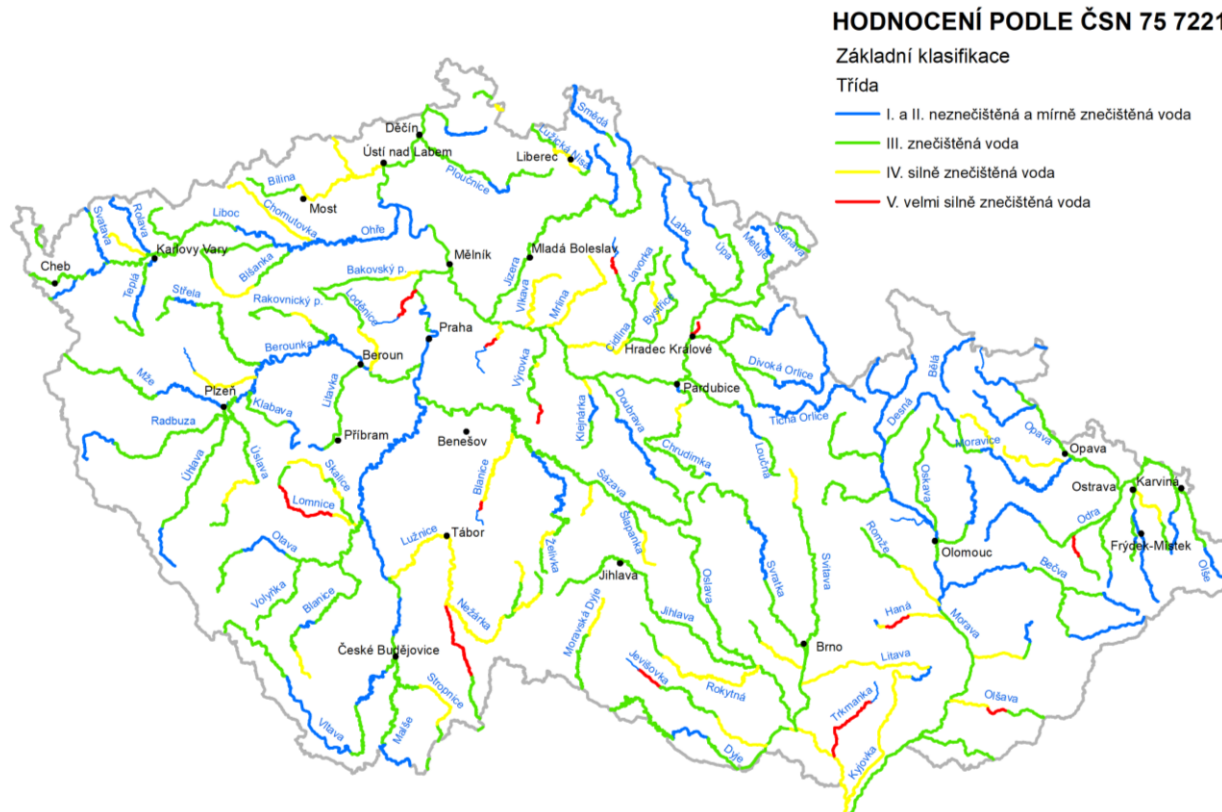
Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2017

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Jakost vody v tocích ČR, 2016–2017

Pramen: VÚV TGM, v. i. v., z podkladů s. p. Povodí a ČHMÚ

Pozn.: Mapa je sestavena na základě výsledného zařazení jednotlivých profilů podle normy ČSN 75 7221, které je dáno nejhorší třídou z následujících ukazatelů: BSK₅, CHSK_{Cr}, N-NH₄⁺, N-NO₃⁻, P_{celk.} a saprobní index makrozoobentosu.

Jakost vody se v posledních letech výrazně nemění

Jakost povrchových vod se z dlouhodobého hlediska významně zlepšila, nicméně je nadále ovlivňována především přetrvávající průmyslovou a důlní činností. Negativně se rovněž projevuje klimatický charakter posledních let – nižší, v průběhu roku jinak rozložené srážky, vyšší teploty a to v průběhu celého roku, rychlejší nástup léta, nebo zimní měsíce s nižší zásobou vody ve sněhu. Na řadě toků v posledních letech sledujeme výrazné nižší průtoky, některé toky v některých úsecích úplně vysychají, zarůstají bylinnou i vodní vegetací. Ze souhrnného hodnocení základních ukazatelů sledovaných podle ČSN 75 7221 lze zjistit, že v kraji přetrvává znečištění většiny toků kraje klasifikovaných nejčastěji III. třídou jakosti. Silně znečištěná voda (IV. třída jakosti) byla v období 2016–2017 zaznamenána ve Hvozdnici, Černém potoku a na dolním toku Lučiny. Na krátkém úseku dolní Jičínky dosáhla jakost vody nejhorší V. třídy, tedy velmi silně znečištěné vody. Problémem je v tomto případě především vysoká koncentrace fosforu.

Zhruba tisíc obyvatel kraje není napojeno na veřejný vodovod

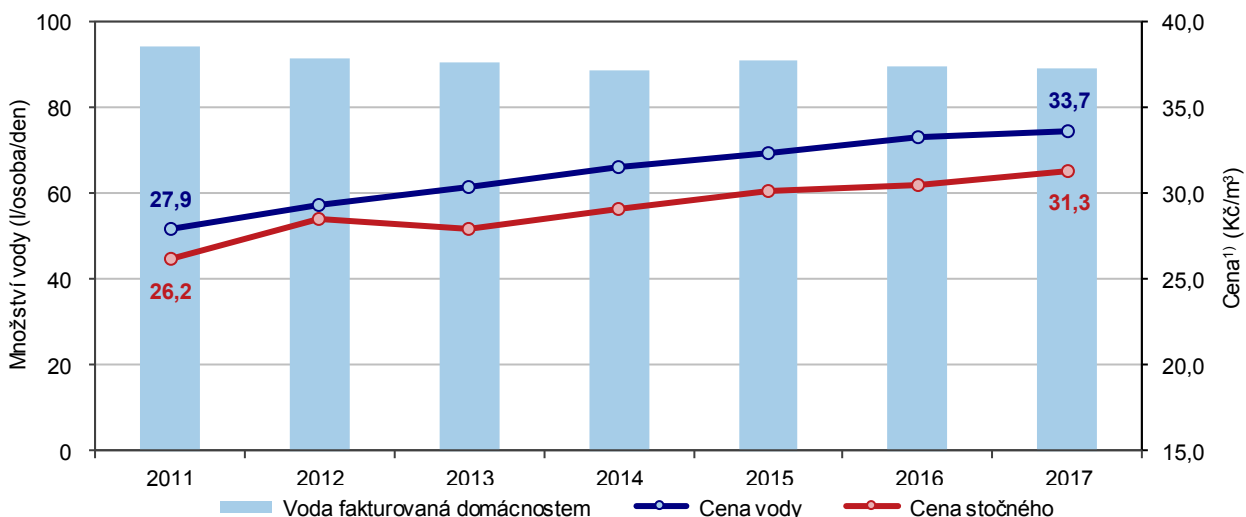
Moravskoslezský kraj vyniká v dostupnosti připojení k veřejnému vodovodu, jak ostatně dokládají následující hodnoty – téměř 1 194 tis. obyvatel kraje, tj. 99,9 % z celkového počtu, bylo v roce 2017 zásobováno vodou z vodovodu. Je to po Hl. městě Praze a Karlovarském kraji třetí nejvyšší podíl, čemuž napomáhá centralizovaný charakter osídlení a technické a ekonomické možnosti budování této infrastruktury. V porovnání s rokem 2012 došlo k nárůstu tohoto ukazatele o 0,2 procentního bodu.

Téměř 70 % fakturované pitné vody spotřebují domácnosti

V roce 2017 bylo vyrobeno 75,9 mil. m³ pitné vody, tj. o 9,7 % méně proti roku 2012. Necelá pětina z tohoto množství vody je vyrobena z podzemních vod, což je spolu s Prahou nejméně mezi kraji. Množství fakturované pitné vody v roce 2017 dosáhlo v kraji téměř 56,7 mil. m³. Největším spotřebitelem zůstávají domácnosti, kterým bylo fakturováno necelých 39,3 mil. m³ vody. Podíl domácností na celkové spotřebě tak činí 69,2 % a proti roku 2012 se zvýšil o 1,4 procentního bodu.

Graf 4.4 Specifické množství vody fakturované domácnostem, cena vody a stočného v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ vodné a stočné je uváděno v cenách bez DPH

Spotřeba vody na osobu klesá, ceny vodného a stočného dále rostou

Výše cen vodného a stočného za m³ vody v hodnoceném období až na jednu výjimku neustále stoupá. Ceny vodného (33,7 Kč/m³ bez DPH) a stočného (31,3 Kč/m³ bez DPH) patří mezi nejnižší v zemi a zůstávají pod celorepublikovým průměrem. Spotřeba vody fakturovaná domácnostem v Moravskoslezském kraji v roce 2017 činila 89,1 l na osobu a den a meziročně se tak o 0,7 l snížila. V dlouhodobějším

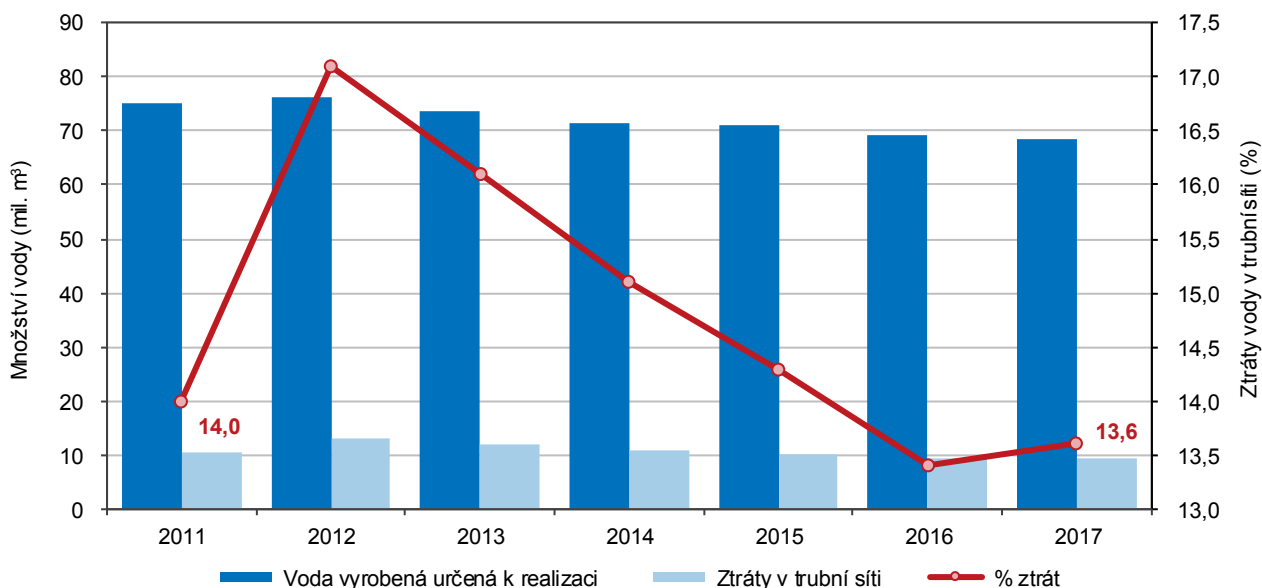
horizontu se spotřeba vody snižuje (proti roku 2012 o 2,4 l/osoba/den), což lze přičíst na vrub zvyšování cen vodného a stočného či cíleného využívání efektivnějších a úspornějších spotřebičů. V celostátním srovnání krajů je však stále takovéto množství vody spotřebované jedincem čtvrté nejvyšší za Prahou, Jihomoravským a Ústeckým krajem.

Ztráty pitné vody ve vodovodní síti se snižují

K postupnému zlepšení dochází v posledních letech v efektivnosti využití vyrobené vody. Snad díky zlepšující se kvalitě a technickému stavu vodovodní sítě, která v kraji dosahuje délky 7 765 km, podíl ztrát pitné vody ve vodovodní síti sice vzrostl v roce 2017 meziročně o 0,2 procentního bodu na 13,6 %, ale stále je druhý nejnižší v ČR.

Graf 4.5 Výroba vody určené k realizaci a její ztráty v trubní síti v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ

Podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci roste, blíží se republikovému průměru

Přes milion obyvatel v Moravskoslezském kraji bydlí v domech napojených na veřejnou kanalizaci. V porovnání s počtem obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů je to o téměř 200 tis. osob méně. V relativním vyjádření je na kanalizaci napojeno 83,8 % obyvatel. Přestože se v porovnání s rokem 2012 tento podíl zvýšil o 1,5 procentního bodu, zůstává kraj místem s relativně nižší úrovní této vybavenosti, když v mezikrajském porovnání mu přísluší 10. nejvyšší pozice.

Přibližně 98 % odpadních vod je čištěno

Za celý rok 2017 bylo do kanalizace vypuštěno v Moravskoslezském kraji 51,3 mil. m³ odpadních vod. V tomto čísle jsou však zahrnuty i zpoplatněné srážkové vody, takže bez této položky představoval objem vypouštěných vod 46,8 mil. m³. Z nich rozhodující část (71,3 %) připadá na vody splaškové. Pouze 2,0 % vypouštěných odpadních vod do kanalizace (bez srážkových vod) v roce 2017 není čištěno. Přitom průmyslové a ostatní vody jsou čištěny téměř v plném rozsahu (nečištěno je jen 0,3 % vod). Naproti tomu splaškové vody jsou čištěny z 97,3 %. Vezmeme-li v úvahu vody balastní (srážkové), pak celkový objem čištěných vod představoval více než 97 mil. m³.

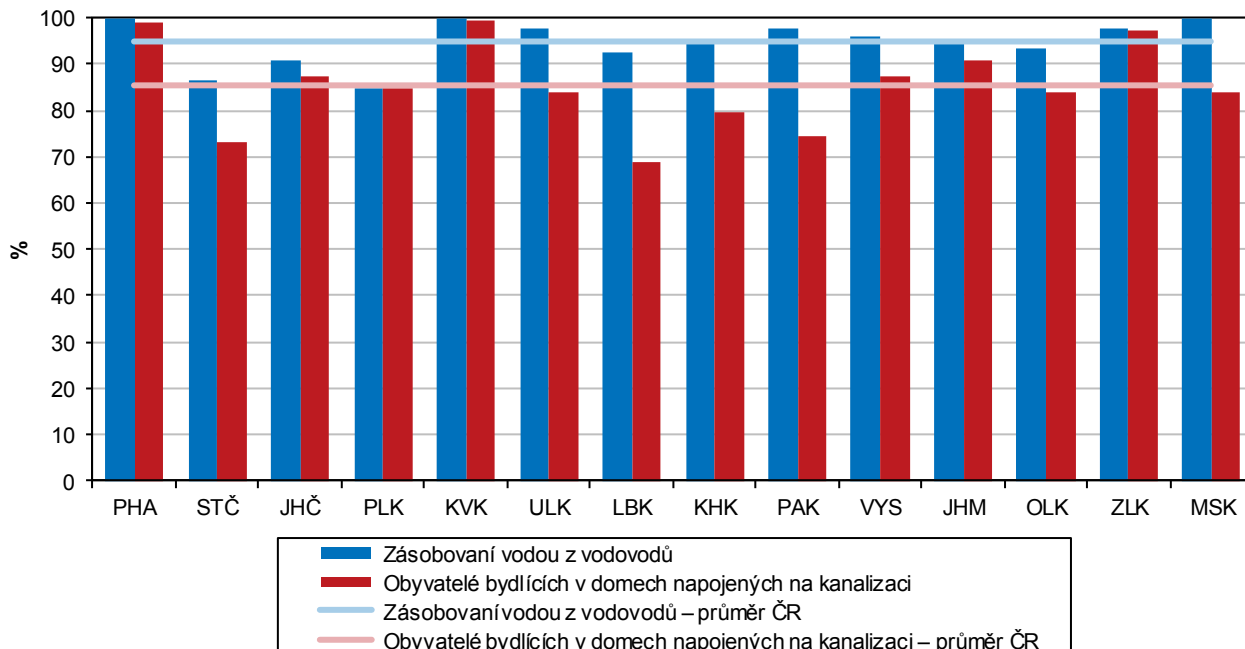
Počet obyvatel napojených na ČOV roste, přesto je v rámci ČR mírně podprůměrný

Na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) je napojeno 78,7 % obyvatel kraje (o 2,9 procentního bodu více než v roce 2012). Přesto zůstává připojení na kanalizaci zakončenou ČOV, i přes dlouhodobý nárůst podílu připojených obyvatel, v kontextu ČR mírně podprůměrné (průměr činí 85,5 %). Z celkového počtu 161 ČOV bylo na jednu ČOV v roce 2017 připojeno průměrně 5 902 osob, což je nejvíce z krajů ČR, s výjimkou Hl. m. Prahy. Proti roku 2012 se

počet ČOV zvýšil o 10 a celková denní kapacita o 5,3 tis. m³. Ta v roce 2017 činila přes 523 tis. m³ za den a při čištění bylo za celý rok vyprodukováno téměř 19,5 tis. t kalů (v sušině). Téměř polovina těchto kalů (46,2 %) je zneškodněna kompostováním.

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Účinnost ČOV se zvyšuje

Podle technologie čištění plně převládají mechanicko-biologické, když ryze mechanických je pouze 5 zařízení. Již více než 58 % čistíren má terciární stupeň čištění, tzn. je uzpůsobena pro další odstraňování dusíku nebo fosforu, případně dusíku a fosforu současně. Z hlediska účinnosti čištění na odtoku z ČOV se snižuje zejména znečištění ve formě biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) a nerozpuštěných látek, kde se účinnost pohybuje kolem 98,5 %. Téměř 95% účinnost je pak u chemické spotřeby kyslíku (CHSK_{Cr}). U celkového fosforu i celkového dusíku zůstává z vod na přítoku zhruba 17,5 % znečišťujících látek i na odtoku.

Území kraje pokrývají z více než jedné třetiny lesy

Významným krajinným prvkem Moravskoslezského kraje jsou lesy. V roce 2017 činila celková porostní plocha lesů včetně holin v Moravskoslezském kraji 187 tis. ha, tj. 34,5 % z jeho celkové rozlohy. Průměrná lesnatost je v šesti okresech Moravskoslezského kraje velmi odlišná. Především díky pohořím Moravskoslezské Beskydy a Jeseníky je nejvyšší podíl lesů na celkové výměře okresu na Frýdecko-Místecku, kde dosahuje přes 49 %, a na Bruntálsku necelých 45 %. Naopak nejnižší lesnatost je v okresech Karviná a Ostrava-město s 13,6 %, resp. 15,3 %. Nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinu v lesích Moravskoslezského kraje v roce 2017 představovaly nejmladší porosty ve věku do 20 let, přičemž průměrný věk listnatých dřevin byl 58 let a jehličnanů 63 let. Hospodářské lesy s primární produkční funkcí zaujímaly 83,5 %, lesy zvláštního určení 15,9 % a lesy ochranné 0,8 % z celkové porostní plochy. Jehličnaté lesy se v roce 2017 rozprostíraly na 65,1 % porostních ploch.

Postupné přibližování se přirozené skladbě lesa

Přesto, že přirozená skladba lesů v kraji počítá s většinovým zastoupením listnatých stromů a minimálním podílem smrčín, tvořily v roce 2017 smrky 55,2 % porostních ploch. Dalšími nejrozšířenějšími jehličnatými dřevinami jsou modřiny a borovice.

Z listnáčů byly s 15,2 % podílem nejvíce zastoupeny buky, za nimiž následují duby a javory. Od roku 2000 je však možné pozorovat trend postupného přibližování se přirozenému stavu, neboť nově zakládáné porosty tvoří z větší části listnaté stromy, naopak nejvíce těženy jsou jehličnany (přes 90 % z celkově vykáčeného lesního porostu).

Zalesňování listnatými stromy převažuje

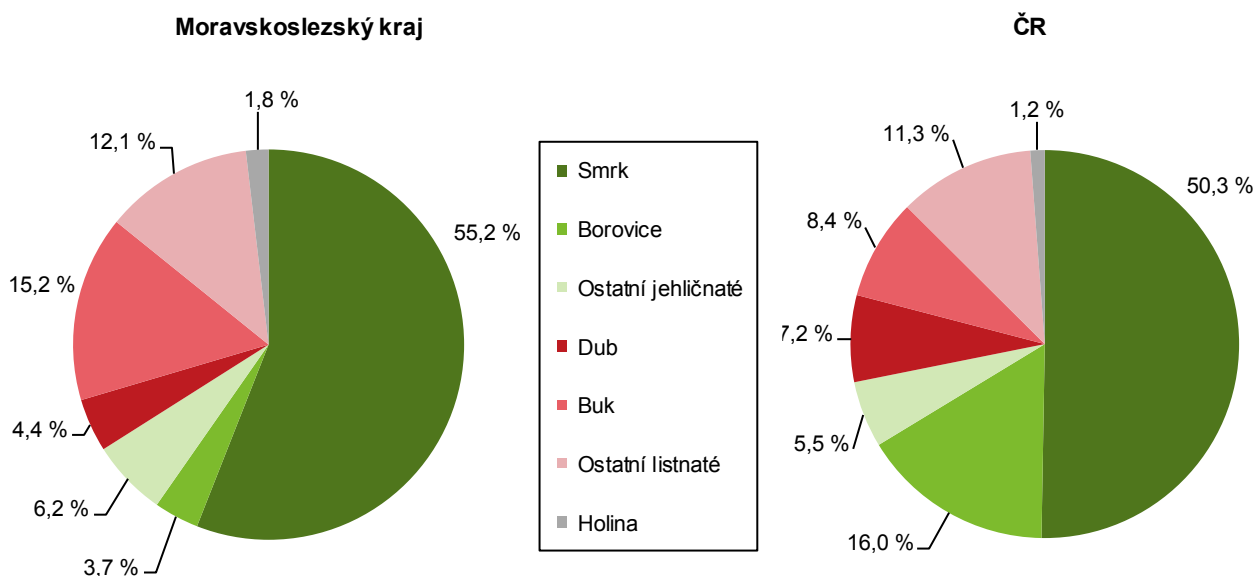
Rozsah zalesňovaného území v roce 2017 (2 236 ha) je v celém hodnoceném období největší. Proti předchozímu roku činí nárůst 277 ha. Trendu snižování podílu jehličnatých stromů na úkor listnatých odpovídá druhu dřevin, jimiž je zalesňováno. Ve všech letech jsou plochy zalesněné listnáči vyšší než plochy připadající na jehličnany (v přibližném poměru 60 : 40). Z jehličnatých stromů převládá zalesňování smrkem. Z listnatých dřevin tvoří přes 2/3 zalesňovaných ploch buk (69,5 %) a přibližně 11 % připadá na dub.

Těžba dřeva se v roce 2017 výrazně zvýšila

Těžba dřeva v roce 2017 dosáhla v kraji necelých 2,8 mil. m³ (bez kůry) a byla tak jednoznačně nejvyšší za celé hodnocené období (o 1,5 mil. m³ proti roku 2012). V letech 2012 až 2015 byla těžba dřeva v kraji výrazně nižší, v průměru cca 1,5 mil. m³ (bez kůry). Tyto výkyvy v těžbě jsou ovlivněny těžbou nahodilou, což jen dokládá, že hospodářské využití lesa a jeho ekonomický přínos významně závisí na průběhu počasí a povětrnostních podmínkách daného roku. Od roku 2012 jsou objemy zpracované nahodilé těžby jedny z největších mezi všemi kraji v republice, v roce 2017 tvoří dokonce 91,4 % z celkové těžby v kraji. Zatímco dříve se jednalo zejména o těžbu živelní, situace se od roku 2012 změnila a větší část připadla na těžbu hmyzovou.

Graf 4.7 Druhová skladba dřevin lesních porostů v Moravskoslezském kraji v roce 2017

Pramen: ÚHÚL

Kvalitu ovzduší v kraji ovlivňuje řada faktorů

Kvalita ovzduší v Moravskoslezském kraji je ve vysoké míře ovlivněna souhrou několika faktorů, kterými jsou koncentrace velkého množství průmyslu a lokálních topenišť jak na české, tak na polské straně, hustá automobilová doprava, přeshraniční přesun znečištění, typ osídlení, morfologie terénu v Ostravské pánvi a současně její uzavřenost z jižní a západní strany, a v neposlední řadě také aktuální rozptylové podmínky. Nejzávažněji se tyto vlivy projevují ve střední a severovýchodní části kraje (Ostravsko, Karvinsko a Třinecko).

Emise hlavních znečišťujících látek pomalu klesají

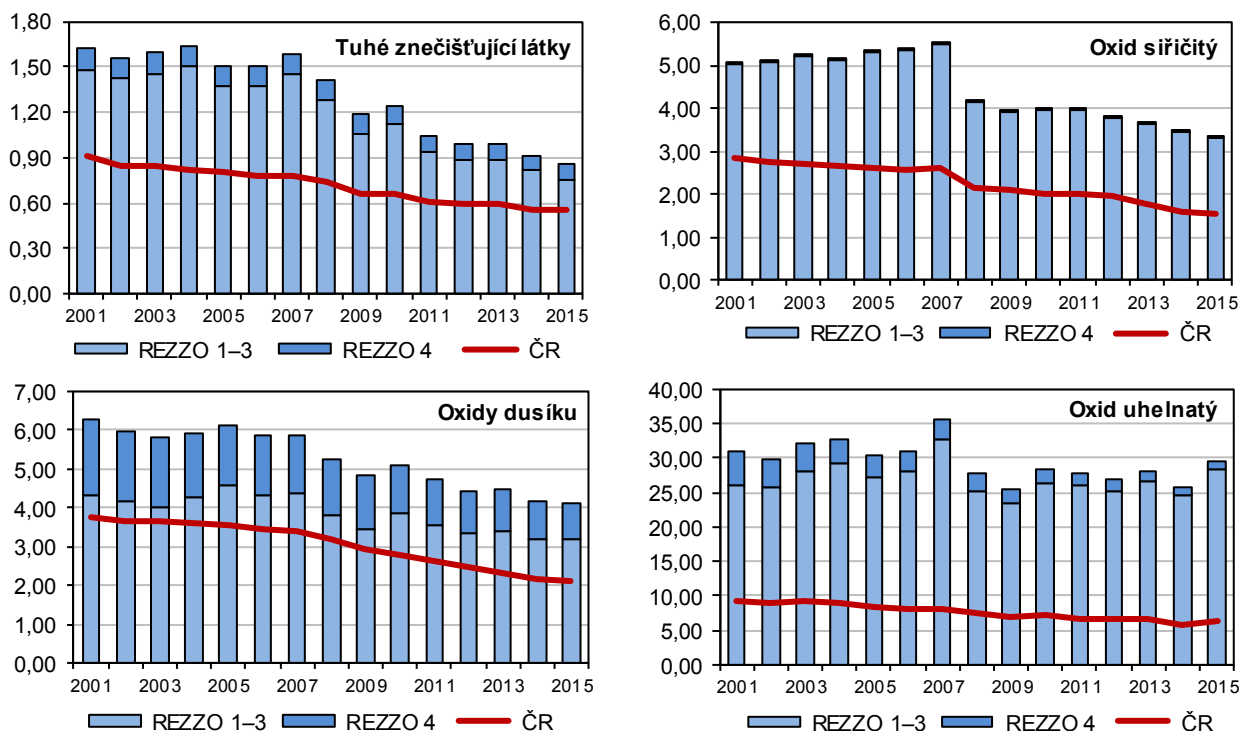
Měrné emise znečišťujících látek do ovzduší v Moravskoslezském kraji v období 2010–2015 i přes mírně rozkolísaný vývoj celkově poklesly. Srovnáme-li zatím poslední známá data z roku 2015 s rokem 2014, pak můžeme hovořit o zlepšení stavu ovzduší, neboť u tří ze čtyř základních sledovaných polutantů (s výjimkou emisí CO) došlo k poklesu. I přes tyto pozitivní zprávy však zůstává Moravskoslezský kraj v rámci ČR jedním z nejvíce postižených. To lze doložit vzájemným srovnáním krajských hodnot měrných emisí základních znečišťujících látek, které jsou v Moravskoslezském kraji v případě měrných emisí oxidu uhelnatého největší, u tuhých látek a oxidu siřičitého druhé největší a v případě oxidů dusíku třetí největší. Hlavními zdroji znečišťování jsou (s různou mírou podílu na celku) stacionární zdroje znečištění REZZO 1–3, nicméně v souvislosti s realizací opatření na snížení emisí v průmyslu se postupně zvyšuje podíl dopravy (mobilních zdrojů REZZO 4).

Imisní situace se meziročně mírně zlepšila

Imisní situace v roce 2016 se při porovnání průměrných imisí ve shodných lokalitách proti roku 2015 zlepšila, v průměru poklesly imisní koncentrace u všech znečišťujících látek. V roce 2016 byl v kraji překročen alespoň jeden imisní limit na 91 % území v důsledku výskytu nadlimitních koncentrací suspendovaných částic PM₁₀ a PM_{2,5}, benzo(a)pyrenu a přízemního ozonu. K nejvýraznějšímu meziročnímu snížení došlo v případě imisních koncentrací přízemního ozonu, zaznamenán byl rovněž významný pokles imisí prašných částic PM₁₀ a PM_{2,5}.

Graf 4.8 Měrné emise hlavních znečišťujících látek v Moravskoslezském kraji v t/km²

Pramen: ČHMÚ

Nejhorší stav ovzduší je v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frydek-Místek

Do přehledu nejvíce znečištěných souvislých oblastí v celé ČR lze zahrnout zejména aglomeraci Ostrava/Karviná/Frydek-Místek. Původci znečištění ovzduší v této oblasti jsou vysoká koncentrace průmyslové výroby, velká hustota zástavby s lokálním vytápěním pevnými palivy a zahuštěná dopravní infrastruktura na obou stranách česko-polské hranice.

Produkce podnikového odpadu je ve srovnání s dalšími kraji nadprůměrná

Nejen s vysokou industrializací kraje, ale i s odstraňováním starých ekologických zátěží a odtěžováním a zpracováním starých hald z hutní a ocelářské výroby, je úzce spojena i vysoká produkce podnikových odpadů. Hodnotou převyšující

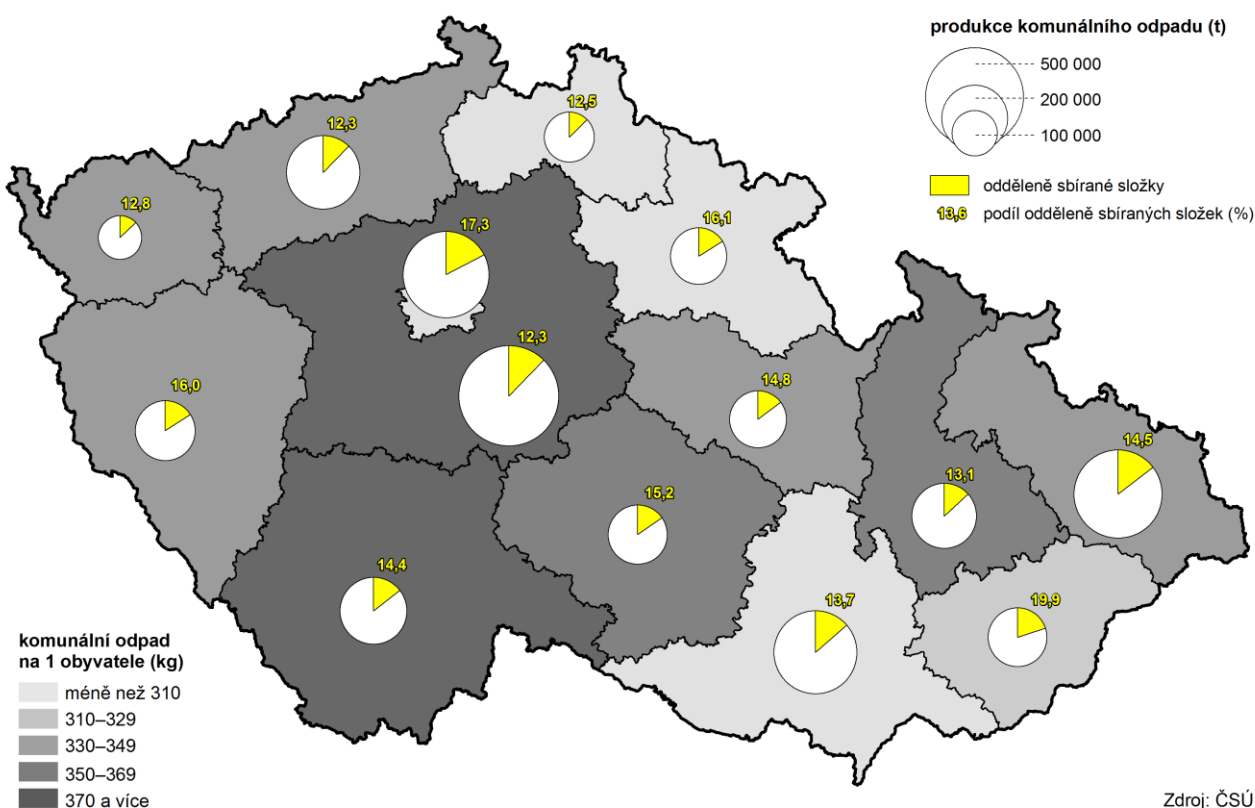

2,6 mil. t se řadíme v celkové produkci odpadů v roce 2016 (údaje roku 2017 nejsou dosud k dispozici) mezi kraje na 3. místo za Hl. m. Prahu a Jihomoravský kraj. Po přepočtu na jednoho obyvatele tak připadalo zhruba 2,2 tuny odpadu, což je po Praze, Jihomoravském a Jihočeském kraji čtvrtá nejvyšší hodnota.

Největším producentem podnikového odpadu zůstává zpracovatelský průmysl

Z pohledu hlavních producentů podnikových odpadů podle odvětví je situace v hodnoceném období stabilní, nicméně dochází ke změnám v jejich podílu na celkovém vyprodukovaném množství. Největším producentem odpadů tak zůstává zpracovatelský průmysl (zejména výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství), jehož podíl činil v roce 2016 přes 47 % (meziroční nárůst podílu o 2,9 procentního bodu). Dalším podstatným zdrojem produkce odpadů je stavebnictví s podílem necelých 22 % a také energetika s více než 11,5% zastoupením na produkci odpadů.

Komunální odpad v krajích v roce 2016

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele meziročně vzrostla

Hodnocení vývojového trendu produkce komunálního odpadu je poměrně obtížné. Pokles produkce odpadů je střídán nárůstem a naopak. Konkrétně v roce 2016 bylo vyprodukováno 414 tis. t odpadu (o 8,8 % více než v roce 2015), což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 341 kg za rok (proti roku 2015 nárůst o 28 kg). V porovnání s ostatními regiony je to šestá nejvyšší hodnota, vyšší o 2 kg než celorepublikový průměr (339 kg na osobu a rok). Z hlediska struktury komunálního odpadu je nejvýznamnější položkou běžný svoz (přes 57 %), podíl odděleně sbíraných složek se v průběhu hodnoceného období příliš nemění – v roce 2016 tvořily přes 14 % komunálního odpadu v Moravskoslezském kraji, což je asi 50 kg odpadu na obyvatele.

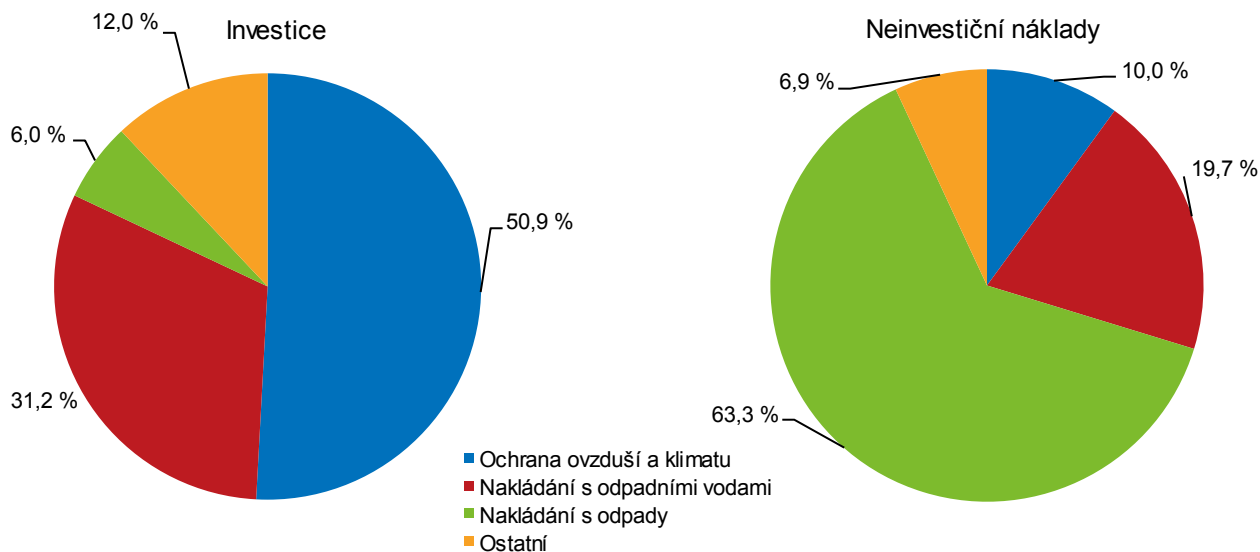
Objem neinvestičních nákladů na ochranu ŽP převyšuje investiční výdaje

Celkové vklady do ochrany životního prostředí (hodnoceno podle sídla investora) dosáhly v roce 2016 částky 9,6 mld. Kč, to je meziročně o 28,8 % méně. Na rozdíl od předchozího roku, kdy byl objem neinvestičních nákladů a investic do životního

prostředí téměř ve stejné výši, v roce 2016 byl větší díl výdajů směřován do oblasti neinvestiční, na kterou připadá asi 64 %.

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Moravskoslezském kraji podle účelu (v %, průměr let 2012–2016)

Zdroj: ČSÚ

Struktura investic a neinvestičních výdajů na ochranu životního prostředí podle účelu se diametrálně liší

V členění podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Z výše uvedeného grafu znázorňujícího pětiletý průměr je patrné, že struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší část investic je určena na ochranu ovzduší a klimatu a nakládání s odpadními vodami (dohromady cca 80 %), zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů (téměř dvě třetiny) je vynaložen na nakládání s odpady.

5. Mezikrajské srovnání

Ekonomice se v roce 2017 dařilo, což dokládá nárůst hrubého domácího produktu (HDP) České republiky o více než 4 % – druhý nejvyšší růst za posledních deset let. V regionálním pohledu jsou však informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2016 (výsledky za rok 2017 budou zveřejněny v lednu 2019). Ve většině krajů rostla v roce 2017 míra zaměstnanosti a ve všech krajích poklesl podíl nezaměstnaných osob, a to i dlouhodobě nezaměstnaných. Zároveň se zvyšovala nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce. Růst mediánu mezd v jednotlivých krajích o 1 400–2 500 Kč byl provázen i zvýšením reálných mezd. Meziroční růst starobních důchodů byl nejvyšší od roku 2012.

Demografický vývoj

Nejrozlehlejší
a nejlidnatějším zůstává
Středočeský kraj

Rozlohou největšími kraji České republiky zůstaly i po posledních územních změnách k 1. lednu 2016 kraje Středočeský a Jihočeský. Nejmenší výměra náležela Praze. Zatímco pořadí krajů podle rozlohy se od vzniku současné podoby krajů nezměnilo, vývoj počtu obyvatel byl výrazně dynamičtější. Do roku 2008 byl nejlidnatějším kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 kraj Středočeský. Zejména díky výrazně kladnému přírůstku stěhování se populace Středočeského kraje v letech 2001–2017 zvětšila o 231,2 tis. na 1 352,8 tis. obyvatel. Druhý nejvyšší populační přírůstek (147,2 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji Hl. m. Praze (1 294,5 tis. obyvatel). Třetí nejlidnatějším kraj Moravskoslezský (1 205,9 tis. obyvatel) charakterizoval trend opačný. Od roku 2001 přišel kraj o 50,9 tis. obyvatel, což je největší úbytek obyvatel ze všech krajů. Převažující populační úbytek byl v letech 2001–2017 zaznamenán u pěti ze čtrnácti krajů. K nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, a to především vlivem migračních úbytků od roku 2009.

Populace stárne,
průměrný věk vzrostl ve
všech krajích s výjimkou
Hlavního města Prahy

Z pohledu demografického vývoje roku 2017 byla v řadě dílčích ukazatelů zachována tendence předchozích let. Dlouhodobým procesem zůstává stárnutí populace, které se promítlo do rostoucího průměrného věku obyvatel ve 13 ze 14 krajů České republiky. Opačný trend charakterizoval pouze Prahu, kde se průměrný věk obyvatel po kulminaci v roce 2013 spíše mírně snižuje. V porovnání s rokem 2001 zestárla populace ve všech krajích. Z důvodu věkové skladby migrujících osob bylo nejvyšší tempo stárnutí typické pro oblasti s výraznou převahou vystěhovalých, tj. pro kraj Karlovarský a Moravskoslezský. Naopak nejpomaleji stárla populace krajů Hl. m. Prahy a Středočeského, které dlouhodobě charakterizuje vysoká převaha přistěhovalých.

Zvýšil se podíl dětí i
seniorů, klesl podíl osob
ve věku 15–64 let

S procesem stárnutí souvisí i měnící se věková skladba obyvatelstva. Ačkoliv se ve všech krajích zvýšil podíl dětí do 14 let, ještě výrazněji vzrostl podíl osob starších 65 let. Jejich absolutní počet v roce 2017 poprvé v historii České republiky překročil dvoumilionovou hranici, přičemž ve všech krajích roste konstantně již od roku 2005. Zrcadlově obrácená byla situace u osob v ekonomicky aktivním věku. Podíl osob ve věku 15–64 let klesl v roce 2017 ve všech krajích i přesto, že v Hl. m. Praze a ve Středočeském kraji se jejich počet mírně zvýšil. Počet osob ve věku 15–64 let se v České republice snížil již podeváté v řadě.

Od roku 2015 žije ve
všech krajích více
seniorů než dětí

Změny ve věkové struktuře obyvatelstva se promítly do indexů stáří a ekonomického zatížení. Vývoj indexu stáří, tj. počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let, zůstal ve všech krajích stejný jako v předešlých letech. Ve 13 ze 14 krajů se v roce 2017 zvýšil, v Praze se již po šesté v řadě snížil. Nejvyšším indexem stáří se vyznačoval opět kraj Královéhradecký (134,4), naopak nejnižší byl v kraji Středočeském (102,5). Od roku 2015 žije ve všech krajích více seniorů než dětí. Obdobná tendence charakterizovala také index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let.

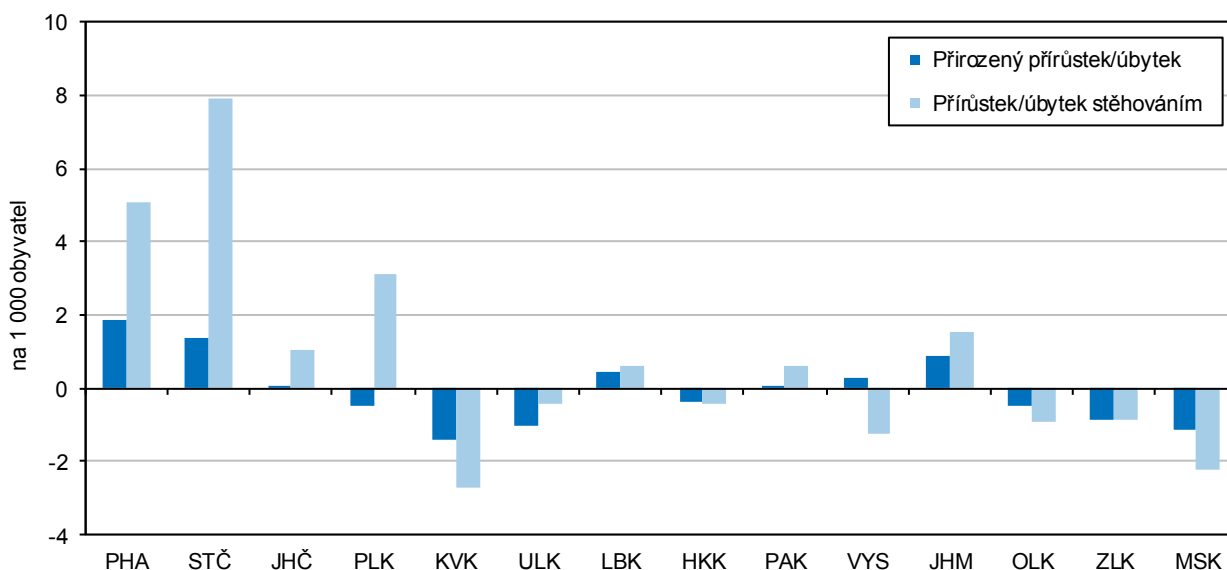
Index vzrostl ve všech krajích s tím, že růstový trend trvá již 10 let. Nezměnila se ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému (56,6) a nejnižší kraji Moravskoslezskému (52,1).

Základní migrační proudy se nezměnily; převažuje stěhování do Středočeského kraje a Hlavního města Prahy

Dlouhodobou převahu živě narozených nad zemřelými vykazala od roku 2001 pětice krajů – Středočeský, Hl. m. Praha, Jihomoravský, Liberecký a Kraj Vysočina. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, ve kterých je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají i základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v letech 2001–2017 kraj Středočeský následovaný Hl. m. Prahou. Trvale kladné migrační saldo si od roku 2001 držel vedle Středočeského kraje pouze kraj Jihočeský. Opačný trend charakterizoval kraj Moravskoslezský. Déletrvajícím převahou vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro Kraj Vysočina a kraje Karlovarský, Zlínský a Olomoucký. V posledních pěti letech měla kladné migrační saldo polovina krajů.

Graf 5.1 Změny počtu obyvatel v krajích v letech 2012–2017 (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Migrační saldo s cizinou je kladné ve všech krajích

Jestliže v mezikrajském stěhování zaznamenala v roce 2017 kladné migrační saldo pouze čtveřice krajů (Středočeský, Plzeňský, Jihomoravský a Hl. m. Praha), v případě zahraničního stěhování bylo saldo kladné u všech krajů. Bez vlivu zahraničního stěhování vykázal suverénně nejvyšší přírůstek kraj Středočeský, naopak nejvyšší úbytek kraj Moravskoslezský. V případě stěhování s cizinou náležel zcela nejvyšší přírůstek Praze a nejnižší přírůstek kraji Zlínskému. Kladné migrační saldo s cizinou trvá ve všech krajích od roku 2014. V Hlavním městě Praze již podíl cizinců na obyvatelstvu kraje překročil patnáctiprocentní hranici.

Sociální vývoj

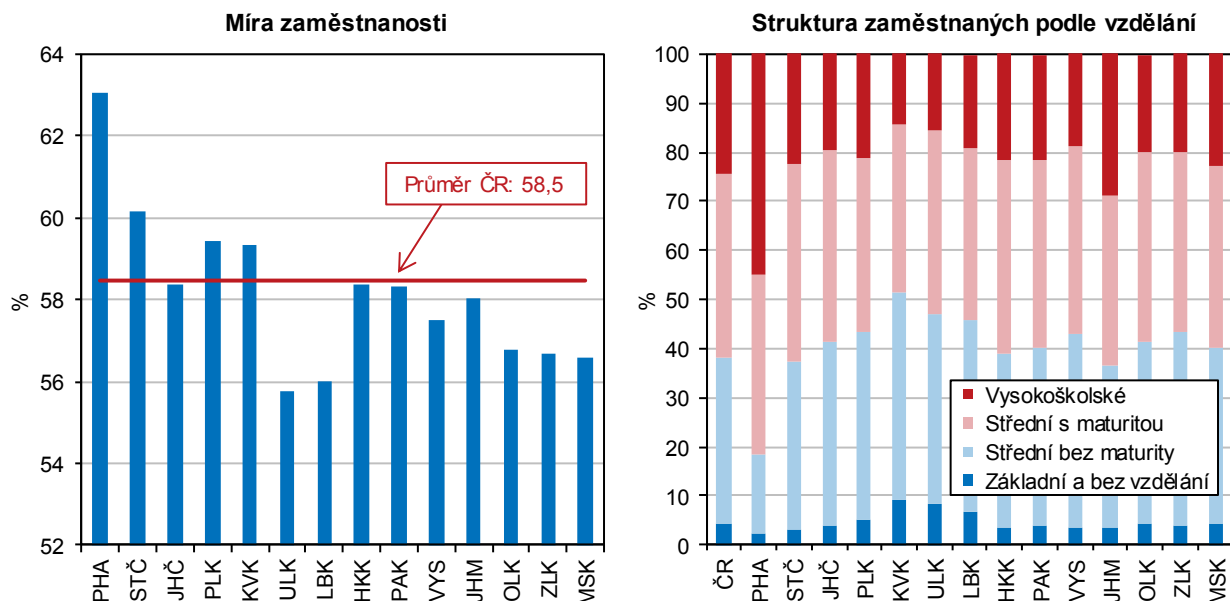
Zaměstnanost roste od roku 2011, nejrychlejší tempo růstu bylo zjištěno v letech 2016 a 2017

Růst ekonomiky příznivě ovlivňuje vývoj na trhu práce. Míra zaměstnanosti v posledních letech roste; v roce 2016 a 2017 bylo tempo růstu nejrychlejší od roku 2011. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2017 byla nejvyšší zaměstnanost v Hlavním městě Praze a naopak nejnižší v Ústeckém kraji. Zaměstnanost rostla proti roku 2016 meziročně nejrychleji v Královéhradeckém kraji (o 1,9 procentního bodu); v jednom kraji došlo k meziročnímu poklesu (Liberecký kraj – pokles o 0,4 p. b.).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2017

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání

Existuje pozitivní závislost mezi výší vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2017 dle vzdělanostní struktury vidíme, že podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 o 10 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 12 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2017 evidován v Hlavním městě Praze (45 %) a Jihomoravském kraji (29 %), nejvyšší podíl zaměstnaných se základním vzděláním vykázal Karlovarský (9 %) a Ústecký kraj (8 %).

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se zvyšuje ve všech krajích

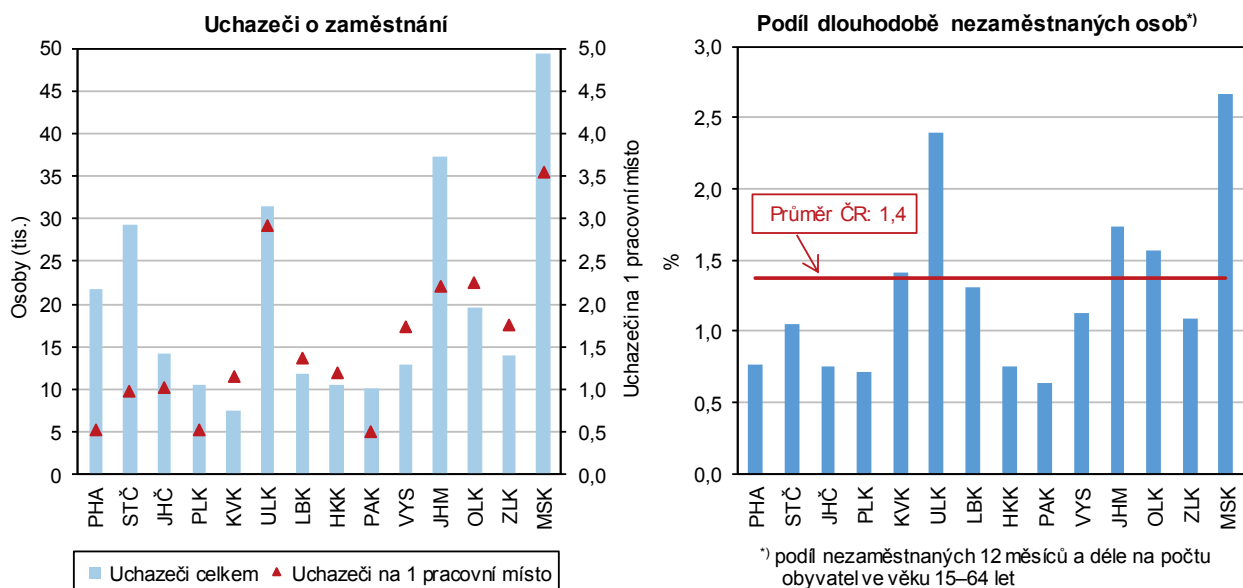
Zatímco na sklonku roku 2016 nabízely úřady práce ve své evidenci 132 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 217 tis. volných pozic, přičemž od roku 2012 se počet volných pracovních míst zvýšil šestkrát. Nejvyšší meziroční nárůst pracovních míst v evidenci úřadu práce byl zaznamenán v Pardubickém kraji (o 106 %) a Hlavním městě Praze (o 101 %); nejnižší nárůst ve Zlínském (o 22 %) a Moravskoslezském kraji (o 28 %).

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2017 nejnižších hodnot v desetileté řadě

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval s minimem v roce 2017 (kromě Hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena v roce 2007). Nejmenší rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším podílem nezaměstnaných osob na obyvatelstvu byl v letech 2007 až 2017 evidován v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji (3,3 resp. 3,7 procentních bodů), naopak největší výkyv zaznamenaly kraje Ústecký a Karlovarský (6,1, resp. 5,9 p. b.).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2017

Pramen: MPSV

Příjmy domácností se postupně zvyšují, obdobně jako rozdíl mezi kraji

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2016) v průměru o 3 %; ve srovnání s rokem 2012 činil průměrný nárůst 12 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Libereckém kraji (o 7 %, tj. o 13 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován ve Zlínském kraji (o 1 %, tj. o 1,3 tis. Kč). Peněžní příjmy domácností v krajích se výrazně liší v závislosti na ekonomické situaci v regionu. Nejlépe jsou na tom domácnosti v Hl. městě Praze a naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Tempo růstu mezd bylo v roce 2017 nejrychlejší za uplynulých 5 let

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd v roce 2017 bylo v celém sledovaném období nejrychlejší.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v Hlavním městě Praze

Podle výsledků strukturálního šetření mezd z roku 2017, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, rostly meziročně hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR, nejrychleji pak v Plzeňském a Karlovarském kraji (o 8,9, resp. 8,5 %), nejpomaleji v Jihočeském a Moravskoslezském kraji (o 5,9, resp. 6,1 %). Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok Hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy v roce 2017 byly vypláceny v Hl. městě Praze (39 782 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (26 999 Kč) byly o 13 tis. Kč vyšší. V Hlavním městě Praze byla zaznamenána i nejvyšší a hodnota mediánu mezd, nejnižší hodnota byla evidována ve Zlínském kraji, avšak rozdíl mezi nimi nebyl tak výrazný (7 tis. Kč).

Starobní důchody meziročně vzrostly nejvíce od roku 2012, rozdíl mezi výší důchodů u obou pohlaví se však nemění

Výše starobních důchodů vyplácených sólo vzrostla v roce 2017 meziročně o 3,4 % a tempo růstu bylo nejrychlejší od roku 2012. Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším průměrným starobním důchodem vypláceným v Hlavním městě Praze a v Olomouckém kraji byl 10% a v čase se nemění. Obdobně rozdíl v důchodech mezi oběma pohlavími je stálý, muži pobírají dlouhodobě o více než pětinu vyšší starobní důchod (sólo) než ženy. V jednotlivých krajích se rozdíly mezi pohlavími ve vyplácených starobních důchodech pohybují od 17 % v Hlavním městě Praze

po 31 % v kraji Moravskoslezském. Tempo růstu podílu příjemců předčasných starobních důchodů se ve většině krajů zpomalilo; nadále je jejich podíl nejvyšší v Kraji Vysočina, Pardubickém a Moravskoslezském kraji.

Ekonomický vývoj

Hrubý domácí produkt ČR od roku 2014 roste. Většina krajů se již dostala nad předkrizovou úroveň...

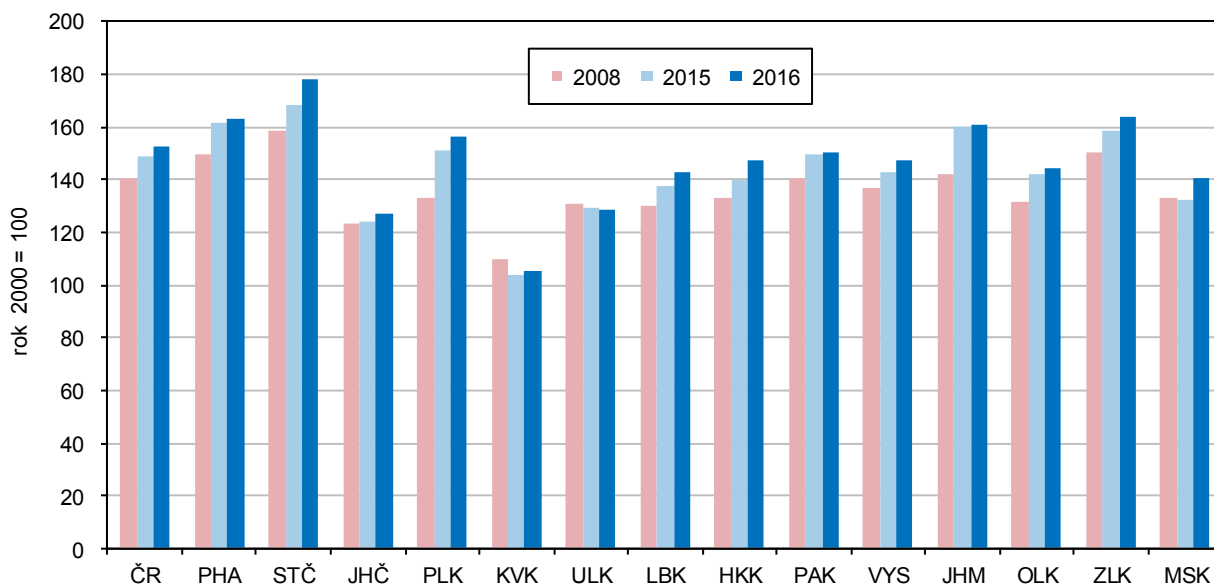
Ekonomika České republiky vstoupila v roce 2014 do období konjunktury. HDP ČR ve stálých cenách od toho roku roste. Po zrychlení růstu v roce 2015 (+5,3 %) ovlivněném dočerpáváním evropských dotací se v roce 2016 růst zpomalil, ale v roce 2017 již opět zrychlil na 4,3 %. Příznivým obdobím procházejí i ekonomiky jednotlivých krajů. V letech 2014 až 2016 (poslední dostupný údaj) regionální HDP ve srovnatelných cenách meziročně rostl ve všech krajích s výjimkou Ústeckého v roce 2016; obdobně jako česká ekonomika i většina regionů zaznamenala zpomalení tempa růstu HDP. Bez zpomalení tempa růstu se HDP v těchto letech vyvíjel v Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji.

...opoždí se za ní Karlovarský a Ústecký kraj

Ze srovnání vývoje HDP v roce 2016 s předkrizovým rokem 2008 je zřejmé, že mezi kraje, jejichž ekonomika nejvíce expandovala, můžeme zařadit Plzeňský Jihomoravský a Středočeský kraj. Protipólem jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které podle předběžných výsledků ještě ani v roce 2016 nedosáhly předkrizové úrovně.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty klesal podíl primárního sektoru a stavebnictví a rostl podíl služeb

Do vývoje HDP se promítají změny ve struktuře hrubé přidané hodnoty (HPH). V době ekonomického oživení odpovídají dlouhodobým trendům, i když mají regionální specifika, jsou některé rysy společné. Ve většině krajů je patrný klesající podíl primárního sektoru (s výjimkou Karlovarského a Ústeckého kraje) a rostoucí podíl terciárního sektoru. Podíl sekundárního sektoru v některých krajích kolísá, v Hl. městě Praze dlouhodobě klesá a např. v Olomouckém, Královéhradeckém a Zlínském spíše roste. Přitom se ve všech krajích dlouhodobě snižuje zastoupení stavebnictví a spíše roste váha zpracovatelského průmyslu (s výjimkou Prahy); nejvíce v kraji Plzeňském, Zlínském a Královéhradeckém.

Nejvyšší ekonomickou výkonností má Hlavní město Praha

Krajem s nejvyšší ekonomickou výkonností je Hlavní město Praha, které má výlučné postavení i vysokým podílem terciárního sektoru na HPH (84 %). HDP Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a více

než o tři čtvrtiny převyšuje i průměr HDP na 1 obyvatele EU (EU28), vyjádřeno ve standardu kupní síly (PPS). Ostatní kraje republikový průměr nedosahují, nejvíce se mu přibližuje Jihomoravský a Plzeňský kraj. Hranici 75 % průměru EU v PPS překročily v roce 2016 kraje Jihomoravský, Plzeňský a Středočeský (všechny uvedené kraje mají více než 80 % průměru EU28), 75 % tohoto průměru překročily také Královéhradecký a Zlínský kraj.

Zemědělská produkce v roce 2016 ve většině krajů meziročně vzrostla díky lepší sklizni

Produkce zemědělského odvětví byla ve finančním vyjádření v roce 2016 (poslední dostupný údaj) podle předběžných výsledků oproti roku 2015 ve většině krajů vyšší zásluhou lepší sklizně. V Ústeckém a Jihomoravském kraji dosáhla historicky nejvyšší hodnoty od začátku měření, v ostatních krajích byla druhá nebo třetí nejvyšší, pouze ve Zlínském a Moravskoslezském kraji dopadl rok 2016 hůře. Velmi dobrých výsledků dosáhla v roce 2016 rostlinná produkce, která ve všech krajích meziročně vzrostla; v šesti krajích byla nejvyšší od roku 2003 a v šesti krajích byla druhá nejvyšší. Na rozdíl od rostlinné produkce živočišná ve většině krajů meziročně klesla a v Jihočeském a Moravskoslezském kraji byla nejnižší od roku 2003. Nejvyšší zemědělskou produkci na 1 hektar zemědělské půdy má od roku 2012 Pardubický kraj, který patří k největším producentům jatečné drůbeže, a naopak nejnižší produkci mají dlouhodobě kraje Karlovarský a Liberecký.

V roce 2017 byla meziročně horší sklizeň, vzrostla produkce vajec a mléka, ale poklesla výroba jatečných zvířat

Sklizeň roku 2017 byla především vlivem horších výnosů oproti roku 2016 u většiny plodin nižší. V živočišné výrobě se v roce 2017 zvýšila meziročně ve většině krajů výroba mléka, vajec a jatečné drůbeže, naopak většinou nižší byla výroba jatečných zvířat (skotu a prasat).

Historicky nejvyšší těžba dřeva; kalamitní stav v Olomouckém a Moravskoslezském kraji

Těžba dřeva v roce 2017 se v ČR meziročně zvýšila o 10 % a dosáhla historicky nejvyšší hodnoty od roku 2000. Překonala i do té doby nejvyšší objem z roku 2007, kdy byly zejména na Šumavě odstraňovány následky orkánu Kyrill. Nejvíce dřeva se v letech 2016 a 2017 vytěžilo v Olomouckém a Moravskoslezském kraji, kde se podíl těžby nahodilé živelní a hmyzové přiblížil 70 % v roce 2016 a 80 % v roce 2017; kalamitní stav zde pokračuje.

Od roku 2014 se zvyšuje zaměstnanost v průmyslu. Rostoucí podíl tržeb za přímý vývoz se poprvé od roku 2010 meziročně snížil

Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji byly v roce 2017 příznivé. Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy ve všech krajích vzrostly. Celorepublikově 62 % z nich připadalo na přímý vývoz. Meziročně byl podíl přímého vývozu na tržbách sice meziročně nižší, přesto dosáhl druhé nejvyšší hodnoty od roku 2000. Nejvíce závislý na exportu byl v roce 2017 průmysl Středočeského a Královéhradeckého kraje a Kraje Vysočina (podíl nad 70 %). Naopak nejméně byl na vývoz orientován průmysl Hlavního města Prahy (41 %) a Ústeckého kraje (44 %). Zaměstnanost ve velkých průmyslových firmách ČR se od roku 2014 stále zvyšuje. Roste i ve většině krajů, v roce 2017 ve všech s výjimkou Karlovarského a Moravskoslezského. V mezikrajském srovnání přitom velké průmyslové firmy Moravskoslezského kraje i nadále zaměstnávají největší počet osob; v roce 2017 celkem 108 tis. osob.

Ve stavebnictví po oživení vlivem dočerpávání eurofondů došlo v roce 2016 k útlumu, ale v roce 2017 již objem prací na stavbách v tuzemsku mírně vzrostl

Stavebnictví (po krizovém období 2009–2013) v letech 2014 a 2015 ožilo v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU, v roce 2016 však došlo k útlumu stavební aktivity. Stavební firmy s 20 a více zaměstnanci provedly na stavbách téměř ve všech krajích menší objem prací, v tuzemsku celkový meziroční pokles představoval 12 %. V roce 2017 hodnota stavebních prací „S“ podle místa stavby ve většině krajů již opět meziročně vzrostla, v tuzemsku celkem o 3,5 %. Ve srovnání s rokem 2008 však byla o 27 % nižší a propad proti roku 2008 můžeme sledovat ve všech krajích.

Po propadu prací pro veřejného zadavatele se jejich objem v roce 2017 mírně zvýšil

Dočerpávání eurofondů v roce 2015 se odrazilo i ve vývoji stavebních prací pro veřejného zadavatele. V roce 2015 celorepublikově tvořily 41 % celkového objemu „S“ a dosáhly 111 mld. Kč; přesto nepřevýšily práce pro veřejného zadavatele z let 2003–2010. V roce 2016 jejich objem meziročně propadl o 30 % a v roce 2017 jen mírně vzrostl. Podíl prací pro veřejného zadavatele na tuzemském objemu „S“ po oba tyto roky představoval 33 %. V krajích se podíl veřejných zakázek v roce 2017 pohyboval od 24 % v Hlavním městě Praze po více než 50 % v Pardubickém kraji.

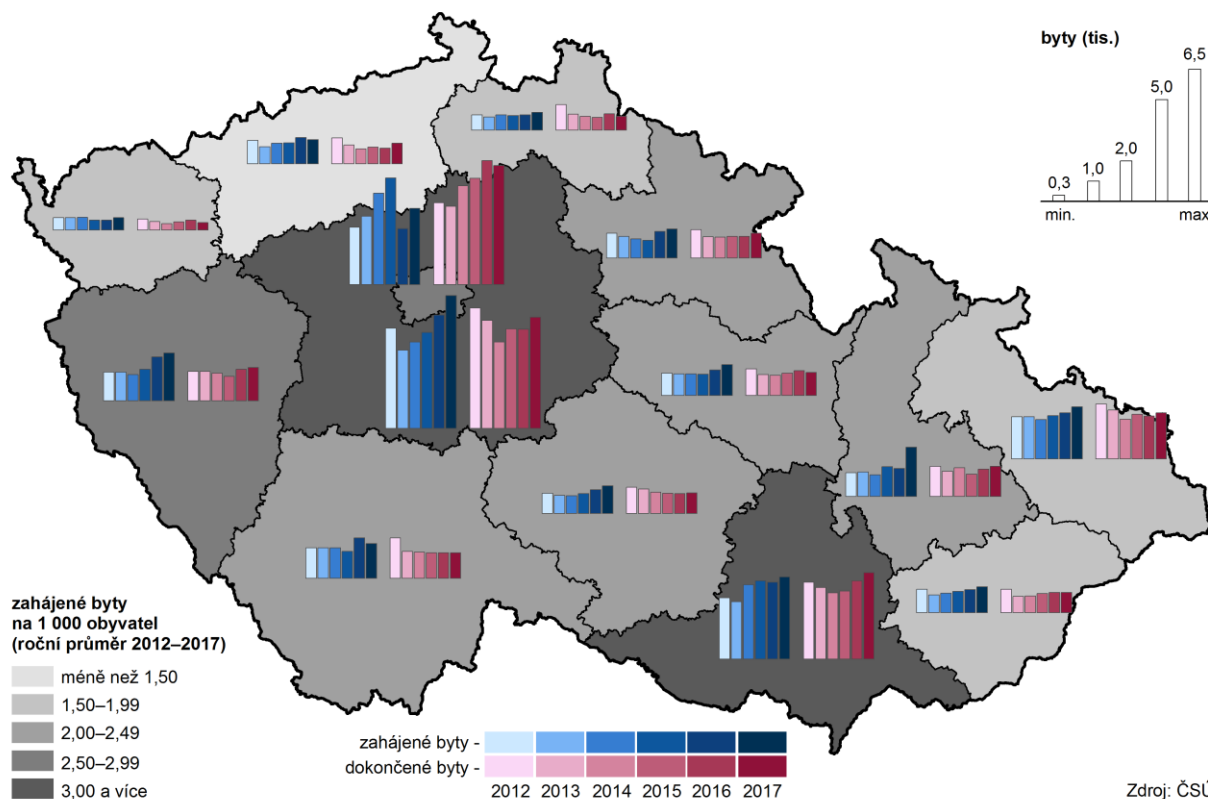
V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden v Praze a v Jihočeském kraji, nejmenší ve Zlínském kraji

V intenzitě výstavby (stavební práce provedené v kraji na 1 obyvatele) bylo v období 2012–2017 mezi kraji premiantem Hl. město Praha, které převyšovalo o více než 80 % republikový průměr, za ním se na druhém místě umístil Jihočeský kraj (nad průměrem o 40 %) a těsně nadprůměrný byl i Jihomoravský kraj (o 5 %). Ostatní kraje již měly podprůměrnou intenzitu výstavby; nejnižší byla ve Zlínském kraji (o 30 % pod republikovým průměrem).

Od roku 2014 rostl počet zahájených bytů a od roku 2015 počet dokončených bytů

Ekonomický růst provázelo oživení bytové výstavby. Počet zahájených bytů se celostátně zvyšuje od roku 2014 a počet dokončených bytů od roku 2015. Z regionů počet zahájených bytů rostl od roku 2014 ve Středočeském a Zlínském kraji, od roku 2015 dále v Plzeňském, Moravskoslezském a Kraji Vysočina. Dokončených bytů přibývalo od roku 2015 každoročně v kraji Královéhradeckém, Jihomoravském a Zlínském, v posledních dvou letech také v kraji Plzeňském a Olomouckém.

Bytová výstavba v krajích ČR v letech 2012 až 2017

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Středočeský kraj a Praha, nejnižší Ústecký kraj

Nejvíce bytů se staví ve Středočeském kraji, Hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Tyto kraje se na celorepublikovém počtu bytů dokončených v letech 2012 až 2017 podílejí více než polovinou a na zahájených bytech 47 %. Po přepočtu na počet obyvatel jsou tyto kraje na špici v intenzitě dokončování bytové výstavby, a to s výrazným nárůstem před ostatními kraji. V intenzitě zahajování je v čele Středočeský kraj a za ním s odstupem kraje Jihomoravský, Hlavní město Praha a Plzeňský. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích již třetím rokem rostl počet hostů ubytovaných v HUZ i počet jejich přenocování

Hospodářský růst a vysoká zaměstnanost patří k faktorům, které napomáhají rozvoji cestovního ruchu. Všechny kraje zaznamenávají již třetím rokem (od roku 2015) rostoucí počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) i jejich přenocování. Ve všech krajích byl tyto tři roky patrný zvyšující se zájem tuzemské klientely – rostl počet hostů i počet přenocování (pouze v roce 2017 počet přenocování v Jihočeském kraji nepatrně poklesl). Počet zahraničních hostů i jejich přenocování meziročně vzrostl napříč všemi regiony až v roce 2017, i když ve většině krajů rostl i v předchozích dvou letech.

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, v přepočtu přenocování na obyvatele vede Karlovarský kraj

Dominantní postavení v cestovním ruchu má Hlavní město Praha, které láká zejména cizince. V roce 2017 se na celorepublikové návštěvnosti cizinců podílelo z 65 %, na počtu tuzemských hostů z 11 %. Celkem se v roce 2017 v HUZ Prahy ubytovalo 7,7 mil. návštěvníků. Na 1 tis. obyvatel připadalo v Praze 14,0 tis. noclehů v HUZ. Tato hodnota však v rámci krajů nepředstavuje maximum. Největší počet přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel má jistě i díky lázeňství Karlovarský kraj (17,4 tis. přenocování). S odstupem za nimi následují kraje známé svými rekreačními oblastmi – Královéhradecký (7,4 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský kraj (6,5 a 6,3 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Životní prostředí

Ubyvá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesní půdy i zastavěných ploch

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orné půdy (v porovnání let 2017 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 11,5 %). Druhou příčku obsadilo Hlavní město Praha (pokles o 8,9 %), třetí příčka pak patřila Karlovarskému kraji (snížení o 8,7 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2017 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,8 % a Kraj Vysočina (10,7 %). Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádvorí, nejvíce v kraji Jihočeském (téměř o 6 % proti roku 2000).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2017 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15 %; naopak nejmenší podíl měly kraje Pardubický a Středočeský (po 3 %).

Roste podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů

Dlouhodobě se v České republice zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykázaly v roce 2017 Hlavní město Praha a Karlovarský kraj. Nejmenší podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů měl kraj Plzeňský a Středočeský (85 % a 86 %). Ve srovnání let 2012 a 2017 vzrostl podíl obyvatel zásobovaných vodou ve všech krajích ČR, přičemž nejmenší nárůst byl

v Jihočeském kraji (o 0,1 procentního bodu), nejvyšší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,2 p. b.).

Nejnižší spotřebu vody na obyvatele mají dlouhodobě domácnosti ve Zlínském kraji

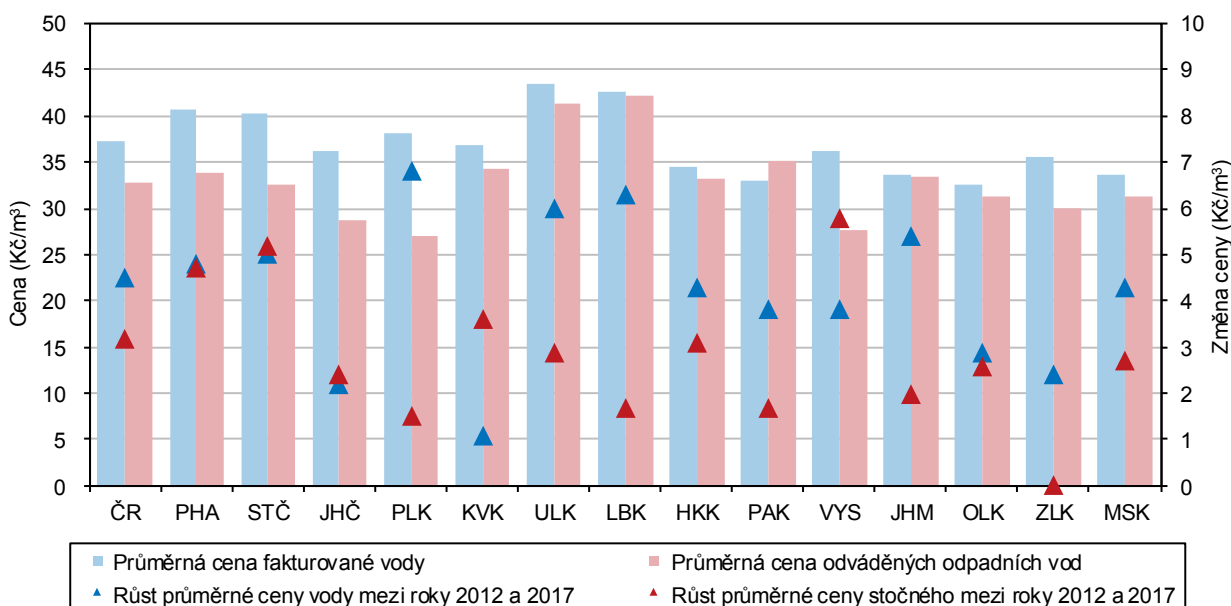
V roce 2017 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v Hl. m. Praze (více než 109 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – méně než 80 litrů na osobu a den – vykazaly domácnosti ve Zlínském a Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina. Oproti roku 2012 pokleslo specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele v polovině krajů, naproti tomu v Ústeckém kraji došlo k jeho růstu o 13 %.

Dlouhodobě nejdražší voda je v Ústeckém kraji

Jevem, který je patrný ve většině krajů, je růst ceny vody; nejdražší voda teče z kohoutků v Ústeckém kraji. V roce 2017 zaplatili obyvatelé Ústeckého kraje v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 43,40 Kč, zatímco v celé České republice 37,20 Kč. Oproti průměru republiky byla jednotková cena vody v roce 2017 v Ústeckém kraji vyšší o 6,20 Kč. Nejméně za vodu v loňském roce platili v Olomouckém kraji (32,50 Kč za 1 m³).

Graf 5.5 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod v krajích v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi krají však zůstávají

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska však i nadále zůstávají nejhůře postižená území, která jsou nejbližší stacionárním zdrojům znečištění. Z krajů jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře kraje Ústecký a Moravskoslezský. Při zohlednění mobilních zdrojů se k oběma krajům přiřadilo i Hlavní město Praha a kraj Středočeský a Jihomoravský.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla ve všech krajích

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2012 a 2016 vzrostla ve všech krajích České republiky, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 87 kg. Nejméně se produkce komunálního odpadu v porovnaném období zvýšila v Hlavním městě Praze – o 5 kg na jednoho obyvatele. Ve srovnání let 2015 a 2016 se produkce odpadu na obyvatele zvýšila s různou intenzitou ve všech krajích, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 48 kg. K nejmenšímu zvýšení došlo v Hlavním městě Praze (o 8 kg) a v kraji Královéhradeckém (o 9 kg).

V Libereckém kraji je produkce komunálního odpadu na obyvatele o čtvrtinu nižší než v kraji Středočeském

V České republice bylo v roce 2016 vyprodukováno celkem 3 579,6 tis. tun komunálního odpadu. V přepočtu na jednoho obyvatele činila v roce 2016 produkce komunálního odpadu 339 kg, což bylo o 22 kg více proti předchozímu roku. V jednotlivých krajích se produkce odpadu na jednoho obyvatele značně lišila. Rozdíl mezi krajem Středočeským (397 kg), kde byl objem komunálního odpadu na obyvatele nejvyšší, a krajem Libereckým (302 kg), kde byla produkce na obyvatele nejnižší, činil 95 kg.

V roce 2016 poklesl objem investic na ochranu životního prostředí

Investice na ochranu životního prostředí v České republice rostly od roku 2010 až do roku 2015. V následujícím roce došlo k meziročnímu snížení investic na území téměř všech krajů republiky. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a kraje Ústecký a Plzeňský. Nejvíce v rámci celé ČR bylo na ochranu životního prostředí v roce 2016 investováno v Ústeckém kraji, a to 6,3 mld. Kč, což představovalo 24,6 % z celkového objemu investic v ČR. Naproti tomu nejméně prostředků na ochranu životního prostředí bylo vynaloženo v Libereckém kraji (441 mil. Kč; tj. 1,7 % z částky za ČR).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly v osmi krajích

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2012 a 2016 celkem v osmi krajích České republiky. Na 1 obyvatele bylo v roce 2016 nejvíce neinvestičních výdajů (podle sídla investora) vynaloženo v Hlavním městě Praze (10 tis. Kč), čtyřikrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
Živé narození mimo manželství (%)															
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
2016	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1	77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4
2017 ²⁾	.	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
2016	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8	82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2
2017 ²⁾	.	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) změna metodiky; data nejsou srovnatelná s předchozími roky

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraj													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2012	7,37	4,16	6,13	6,37	5,94	8,50	10,46	7,75	6,55	7,03	7,63	8,15	8,93	7,82	9,17
2013	8,17	5,14	6,90	7,10	6,45	9,33	11,47	8,46	7,31	7,45	8,05	8,94	9,79	8,34	10,47
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2012	2,67	1,15	2,07	1,82	1,94	3,28	4,56	2,92	1,90	2,24	2,64	3,03	3,54	2,73	3,85
2013	3,33	1,77	2,65	2,35	2,38	4,04	5,49	3,53	2,55	2,69	3,14	3,68	4,13	3,27	4,88
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2012	198,5	259,8	218,1	187,9	201,0	174,1	173,2	183,3	192,1	188,1	188,8	195,1	180,2	184,6	179,2
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	220,5	286,5	230,3	208,1	221,0	204,5	193,1	211,3	215,0	209,2	214,5	221,9	199,8	204,0	199,4
2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2012	386,3	807,6	349,5	327,5	347,0	272,4	303,1	300,0	333,4	306,4	324,0	372,1	300,8	324,6	332,8
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,8	937,5	414,4	373,8	422,3	300,9	333,5	352,3	401,1	360,4	373,4	436,4	346,8	391,3	385,2
2017
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2012	99,2	99,7	99,2	100,5	95,9	98,7	99,5	99,8	98,2	93,4	100,2	101,4	99,4	97,5	99,5
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,6	101,0	105,9	102,8	103,2	101,7	99,1	103,9	105,2	100,8	103,3	100,5	102,0	103,3	105,9
2017
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016 ¹⁾	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2012	1,96	0,77	1,95	0,79	0,93	2,83	10,62	0,46	1,06	2,57	0,36	0,29	0,73	1,24	3,77
2013	1,76	1,04	1,92	0,77	0,92	2,87	7,81	0,51	1,01	2,65	0,35	0,31	0,74	1,20	3,66
2014	1,61	0,51	1,81	0,65	0,86	2,88	6,88	0,41	0,86	2,61	0,27	0,27	0,72	1,07	3,46
2015 ¹⁾	1,56	0,50	1,79	0,62	0,86	2,94	6,25	0,47	0,91	2,60	0,29	0,24	0,74	1,07	3,31
2016
2017
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2012	2,45	13,83	2,59	1,04	1,21	2,51	8,54	1,05	1,34	3,14	1,32	1,77	1,63	1,56	4,43
2013	2,30	13,41	2,37	1,02	1,15	2,21	7,37	1,02	1,37	2,96	1,33	1,70	1,58	1,48	4,47
2014	2,16	12,73	2,35	0,94	1,04	1,96	6,42	0,96	1,31	3,08	1,30	1,65	1,52	1,46	4,18
2015 ¹⁾	2,08	11,83	2,29	0,89	1,04	2,10	5,91	0,96	1,26	2,81	1,23	1,65	1,51	1,45	4,12
2016
2017
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017
Podíl oddělené sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017

¹⁾ vč. přemísťujících se zdrojů (např. zařízení na recyklaci stavebních odpadů a asfaltových směsí)

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Moravskoslezského kraje v letech 2001–2017

	Měříci jednotka	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	1 261 503	1 258 251	1 255 910	1 253 257	1 250 769	1 249 290	1 249 897	1 250 255
v tom ve věku: 0–14 let		211 385	205 424	199 135	193 811	188 240	183 386	180 903	178 735
15–64 let		893 110	894 831	897 268	897 394	895 746	894 360	893 112	890 578
65 a více let		157 008	157 996	159 507	162 052	166 783	171 544	175 882	180 942
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,1	38,5	38,8	39,1	39,4	39,7	39,9	40,2
Sňatky		6 055	5 923	5 642	5 888	5 900	6 068	6 694	6 198
Rozvody		4 157	4 152	4 330	4 393	3 987	4 014	3 874	3 964
Živě narození	osoby	11 292	11 398	11 517	11 783	12 177	12 381	13 373	13 402
Zemřelí	osoby	12 986	13 066	13 347	13 005	12 991	12 657	12 668	12 974
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 694	-1 668	-1 830	-1 222	-814	-276	705	428
Přistěhovalí	osoby	4 206	5 517	6 508	5 850	4 983	5 201	7 350	6 591
Vystěhovalí	osoby	6 292	7 101	7 019	7 281	6 657	6 404	7 448	6 661
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-2 086	-1 584	-511	-1 431	-1 674	-1 203	-98	-70
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-3 780	-3 252	-2 341	-2 653	-2 488	-1 479	607	358
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	118,8	122,4	124,2	132,5	143,1	149,0	158,7	173,8
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	616,2	618,9	615,0	611,7	622,0	610,0	604,6	614,0
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	436,1	436,2	443,8	449,9	442,1	454,1	464,1	457,4
Míra ekonomické aktivity	%	58,6	58,7	58,1	57,6	58,5	57,3	56,6	57,3
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	94 226	101 214	106 304	105 486	96 528	85 422	65 816	57 455
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	10,18	8,99	6,88	6,09
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 906	6 928	7 155	7 344	7 806	8 260	8 822	9 694
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,4	3,5	3,6	3,6	3,6	3,6	3,7	3,8
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		35 015	35 199	34 764	34 468	33 629	33 897	34 486	35 599
základních škol		141 475	136 457	131 061	124 812	118 178	111 887	107 018	102 372
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	67 594	68 389	68 722	68 960	67 629	66 411
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	21 744	23 208	25 949	27 987	29 854	32 388	34 678	37 192
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		29,9	29,8	29,6	27,9	28,1	29,4	31,5	32,5
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	246 271	255 103	265 833	304 341	335 016	350 847	383 752	403 644
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,6	101,8	102,9	104,4	108,3	105,2	103,5	101,0
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	2 174	2 321	2 751	2 658
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		208 271	215 190	223 771	227 427	229 242	231 783	235 648	240 486
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	.	5 597	6 711	6 292	5 896	6 510	6 385
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	122 863	122 210	117 724	118 233	116 312	114 439	120 665	125 793
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	21 137	22 278	22 595	28 035	26 193	27 049	33 397	36 844
Dokončené byty		1 997	2 297	2 078	2 004	1 924	1 632	1 958	2 453
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	667,4	667,7	656,8	597,3	596,1	609,4	642,9	640,1
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	285 348	284 923	284 714	284 442	277 658	277 183	276 622	276 137
z toho orná půda		179 923	179 143	178 728	178 386	175 376	174 326	173 741	173 119
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	270 093	268 612	268 806	269 064	265 046	265 515	266 078	266 508
z toho: lesní pozemky		196 602	196 038	196 139	196 257	192 678	192 725	192 923	193 047
zastavěné plochy a nádvoří		12 539	12 503	12 445	12 392	12 111	12 071	11 989	11 996
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	110,4	108,0	108,7	106,0	103,5	101,9	101,8	98,1
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	258	174	255	261	298	288	272	302
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 118	1 074	1 274	1 652	1 667	1 866	2 275	1 925

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převládající činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Měřicí jednotka	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ										
1 247 373	1 243 220	⁶⁾ 1 230 613	1 226 602	1 221 832	1 217 676	1 213 311	1 209 879	1 205 886	osoby	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
177 937	178 467	⁶⁾ 178 888	178 845	178 789	179 545	180 263	181 261	182 087		v tom ve věku: 0–14 let
883 792	875 959	⁶⁾ 857 430	846 615	835 577	824 734	813 948	802 969	792 722		15–64 let
185 644	188 794	⁶⁾ 194 295	201 142	207 466	213 397	219 100	225 649	231 077		65 a více let
40,4	40,6	⁶⁾ 40,9	41,2	41,5	41,8	42,0	42,2	42,5	roky	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
5 594	5 519	5 141	5 199	4 985	5 289	5 541	5 768	6 004		Sňatky
3 488	3 596	3 420	3 159	3 279	3 153	3 050	2 925	2 816		Rozvody
13 238	13 099	11 807	11 787	11 603	11 999	11 866	12 052	12 078	osoby	Živě narození
13 245	13 293	13 384	13 148	13 284	13 117	13 550	13 133	13 560	osoby	Zemřelí
-7	-194	-1 577	-1 361	-1 681	-1 118	-1 684	-1 081	-1 482	osoby	Přirozený přírůstek/úbytek
4 833	4 458	4 057	4 369	4 417	4 805	5 125	5 578	5 550	osoby	Přistěhovalí
7 708	8 417	6 572	7 019	7 506	7 843	7 806	7 929	8 061	osoby	Vystěhovalí
-2 875	-3 959	-2 515	-2 650	-3 089	-3 038	-2 681	-2 351	-2 511	osoby	Přírůstek/úbytek stěhováním
-2 882	-4 153	-4 092	-4 011	-4 770	-4 156	-4 365	-3 432	-3 993	osoby	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ										
									tis. Kč	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
177,1	176,1	178,3	179,2	178,0	185,6	192,3	199,4	.	tis. Kč	
617,2	605,0	596,2	600,1	603,8	601,0	599,6	611,7	610,2	tis. osob	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
454,3	462,2	457,4	449,0	440,8	439,1	435,5	420,4	417,2	tis. osob	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,6	56,7	56,6	57,2	57,8	57,8	57,9	59,3	59,4	%	Míra ekonomické aktivity
80 581	82 776	75 019	81 099	89 976	83 877	72 573	64 036	49 487	osoby	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
8,89	9,05	8,31	9,17	10,47	9,80	8,56	7,45	5,77	%	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
10 084	10 218	10 642	10 868	11 058	11 157	11 428	11 537	11 936	Kč	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,8	3,9	4,0	4,0	4,1	4,1	4,3	4,3	.	osoby	Lékaři na 1 000 obyvatel
36 808	38 136	39 333	40 298	40 845	40 755	40 267	39 419	39 186	osoby	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
98 835	97 232	96 651	97 120	98 137	100 074	101 518	103 260	104 247		mateřských škol
										základních škol
										středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
64 759	61 113	57 438	53 950	51 274	49 326	47 625	46 636	46 104		
39 600	39 331	37 716	36 038	34 772	31 250	28 162	25 432	23 538	osoby	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
33,1	31,9	34,5	33,1	35,0	30,5	25,0	21,9	20,5		Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
EKONOMICKÝ VÝVOJ										
379 817	388 775	405 979	408 739	397 261	419 985	439 933	466 702	.	mil. Kč	Hrubý domácí produkt
91,8	103,7	103,7	99,5	95,7	102,4	103,2	105,9	.	%	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
3 045	3 100	4 924	4 584	4 500	5 155	5 194	5 149	.	mil. Kč	Výdaje na výzkum a vývoj
241 103	245 290	248 824	244 750 ⁷⁾	248 500	250 028	250 213	251 898	254 525		Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
5 301	5 404	6 106	6 391	6 569	7 374	6 663 ⁸⁾	6 192	.	mil. Kč	Produkce zemědělského odvětví
110 635	108 575	110 350	111 496	106 296	104 737	107 026	109 755	108 191	fyz. os.	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
32 055	31 035	30 787	26 152	23 232	23 491	26 251	20 888	18 841	mil. Kč	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
2 984	2 898	2 523	2 698	2 404	1 943	2 187	2 096	2 261		Dokončené byty
585,7	527,4	572,3 ⁹⁾	698,7	698,2	703,0	775,0	816,7	896,7	tis. osob	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)										
275 774	275 260	274 957	274 802	274 457	274 087	273 848	273 646	273 371	ha	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
172 539	171 988	171 549	170 630	170 199	169 811	169 298	168 822	168 417		z toho orná půda
266 909	267 422	267 748	267 909	268 250	268 628	268 916	269 403	269 675	ha	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
193 245	193 379	193 522	193 679	193 773	193 926	194 021	194 137	194 189		z toho: lesní pozemky
12 001	11 904	11 826	11 797	11 793	11 800	11 781	11 734	11 733		zastavěné plochy a nádvoří
98,3	94,3	94,4	91,5	90,7	88,9	90,8	89,8	89,1	litr/den	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
325	335	293	318	317	325	313	341	.	kg	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
2 160	2 288	4 056	2 911	3 676	4 718	5 526	2 986	.	Kč	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

7) od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

8) semidefinitivní výsledky

9) od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	1 226 602	1 221 832	1 217 676	1 213 311	1 209 879	1 205 886
v tom: muži		601 049	599 243	597 349	594 412	593 064	591 343
ženy		627 202	624 680	622 373	618 899	616 815	614 543
z toho cizinci (bez azylantů)		23 117	23 702	23 924	24 493	25 547	26 435
Sňatky		5 199	4 985	5 289	5 541	5 768	6 004
Rozvody		3 159	3 279	3 153	3 050	2 925	2 816
Rozvody na 100 sňatků	%	60,8	65,8	59,6	55,0	50,7	46,9
Živě narození	osoby	11 787	11 603	11 999	11 866	12 052	12 078
z toho mimo manželství	%	47,7	49,8	50,4	52,2	52,8	52,7
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,41	1,41	1,49	1,50	1,56	1,60
Potraty		4 223	4 293	3 963	3 922	3 846	4 065
z toho umělá přerušeni těhotenství		2 646	2 696	2 414	2 389	2 159	2 251
Potraty na 100 narozených	%	35,7	36,8	32,9	32,9	31,8	33,5
z toho umělá přerušeni těhotenství		21,4	21,8	19,1	18,8	17,8	18,6
Zemřelí	osoby	13 148	13 284	13 117	13 550	13 133	13 560
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		6 456	6 305	6 134	6 345	5 892	6 078
novotvary		3 306	3 280	3 272	3 172	3 083	3 223
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 361	-1 681	-1 118	-1 684	-1 081	-1 482
Přistěhovalí	osoby	4 369	4 417	4 805	5 125	5 578	5 550
z toho z ciziny		1 377	1 442	1 820	1 925	2 060	2 021
Vystěhovalí	osoby	7 019	7 506	7 843	7 806	7 929	8 061
z toho do ciziny		1 148	1 468	1 409	1 403	1 399	1 312
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-2 650	-3 089	-3 038	-2 681	-2 351	-2 511
z toho s cizinou		229	-26	411	522	661	709
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-4 011	-4 770	-4 156	-4 365	-3 432	-3 993
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	9,6	9,5	9,8	9,8	9,9	10,0
zemřelí	‰	10,7	10,9	10,8	11,2	10,8	11,2
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-1,1	-1,4	-0,9	-1,4	-0,9	-1,2
přistěhovalí	‰	3,6	3,6	3,9	4,2	4,6	4,6
vystěhovalí	‰	5,7	6,1	6,4	6,4	6,5	6,7
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-2,2	-2,5	-2,5	-2,2	-1,9	-2,1
celkový přírůstek/úbytek	‰	-3,3	-3,9	-3,4	-3,6	-2,8	-3,3
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,2	3,3	1,8	2,7	3,4	3,1
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,2	1,6	1,1	1,9	1,5	1,7
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	178 845	178 789	179 545	180 263	181 261	182 087
%		14,6	14,6	14,7	14,9	15,0	15,1
15–64 let	osoby	846 615	835 577	824 734	813 948	802 969	792 722
%		69,0	68,4	67,7	67,1	66,4	65,7
65 a více let	osoby	201 142	207 466	213 397	219 100	225 649	231 077
%		16,4	17,0	17,5	18,1	18,7	19,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,2	41,5	41,8	42,0	42,2	42,5
v tom: muži		39,6	39,9	40,2	40,4	40,6	40,9
ženy		42,7	43,0	43,3	43,5	43,8	44,0
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	112,5	116,0	118,9	121,5	124,5	126,9
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	44,9	46,2	47,6	49,1	50,7	52,1
Naděje dožití (dvouleté období) ⁶⁾	roky						
muži při narození		73,3	73,8	74,1	74,2	74,4	74,5
ženy při narození		79,7	80,0	80,6	80,9	81,2	81,1
muži ve věku 65 let		14,8	15,1	15,2	15,3	15,5	15,4
ženy ve věku 65 let		18,3	18,5	18,9	19,1	19,3	19,3

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ změna metodiky; data nejsou srovnatelná s předchozími roky

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VYBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	1 049,1	1 044,6	1 040,1	1 035,2	1 032,1	1 027,4
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	18,3	17,4	17,1	17,1	16,3	15,3
střední bez maturity	%	37,0	36,5	36,3	35,8	35,7	34,8
střední s maturitou	%	31,7	31,5	32,6	31,8	31,7	32,5
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	12,9	14,6	14,0	15,3	16,2	17,3
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	600,1	603,8	601,0	599,6	611,7	610,2
v tom: zaměstnaní		543,0	544,1	549,1	550,9	569,4	581,4
z toho ženy		238,3	238,9	241,3	242,9	251,9	258,3
nezaměstnaní		57,1	59,7	51,9	48,8	42,3	28,8
z toho ženy		28,7	33,0	27,3	24,8	24,3	15,6
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	449,0	440,8	439,1	435,5	420,4	417,2
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	85,8	85,0	86,2	87,1	86,3	85,5
zaměstnavatelé	%	2,5	2,9	3,5	3,6	2,9	2,4
pracující na vlastní účet	%	11,1	11,7	11,1	10,3	10,6	11,8
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	534,4	534,4	539,6	540,5	555,9	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	42,3	41,8	41,5	41,2	40,8	.
terciární (služby)	%	55,9	56,4	56,7	57,0	57,4	.
Míra ekonomické aktivity	%	57,2	57,8	57,8	57,9	59,3	59,4
v tom: muži		65,4	65,4	65,8	66,0	66,9	67,3
ženy		49,4	50,6	50,2	50,3	52,1	51,9
Míra zaměstnanosti	%	51,8	52,1	52,8	53,2	55,2	56,6
v tom: muži		59,8	60,2	61,0	61,2	63,3	64,7
ženy		44,1	44,5	45,1	45,6	47,5	48,9
Obecná míra nezaměstnanosti	%	9,5	9,9	8,6	8,1	6,9	4,7
v tom: muži		8,5	8,0	7,4	7,2	5,4	3,9
ženy		10,8	12,1	10,2	9,3	8,8	5,7
NEZAMĚSTANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	81 099	89 976	83 877	72 573	64 036	49 487
z toho: ženy		38 432	42 376	40 245	35 079	30 676	23 402
absolventi škol a mladiství		4 940	5 814	3 909	3 325	2 635	1 777
osoby se zdravotním postižením		9 014	8 853	8 759	8 858	8 665	8 106
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		13 757	15 515	14 671	13 571	13 621	11 875
dosažitelní		78 178	87 626	80 901	69 890	60 067	45 865
v tom podle věku:							
do 19 let		3 372	3 236	2 719	2 323	2 101	1 597
20–24 let		10 247	11 167	8 861	6 868	5 329	3 461
25–34 let		16 852	19 358	17 425	14 535	12 468	8 844
35–44 let		17 800	20 399	19 613	16 683	14 372	10 335
45–54 let		19 480	20 494	19 820	17 421	15 402	12 514
55 a více let		13 348	15 322	15 439	14 743	14 364	12 736
průměrný věk	roky	39,7	39,9	41,2	42,0	42,7	43,9
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		24 442	26 858	25 407	22 887	21 157	16 577
střední bez maturity		36 481	40 382	37 420	31 396	27 146	21 190
střední s maturitou		15 897	17 813	16 506	13 973	12 002	8 971
vyšší odborné vč. nástavbového		363	466	416	395	326	218
vysokoškolské		3 916	4 457	4 128	3 922	3 405	2 531
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	25 304	36 849	34 452	30 207	26 247	19 882
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		5 752	8 841	8 183	7 248	6 325	4 633
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		19 552	28 008	26 269	22 959	19 922	15 249
manuální pracovníci	osoby	37 233	52 006	47 818	41 396	36 925	28 895
kvalifikovaní (třídy 6–8)		17 288	25 700	21 515	17 614	14 733	10 963
nekvalifikovaní (třída 9)		19 945	26 306	26 303	23 782	22 192	17 932

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		20 453	19 447	17 209	16 906	15 800	13 806
3–6 měsíců		13 777	14 055	11 605	10 010	9 251	7 327
6–12 měsíců		14 289	15 720	12 786	10 069	9 346	7 222
od 1 roku do 2 let		12 296	17 001	14 721	9 795	8 159	5 506
více než 2 roky		20 284	23 753	27 556	25 793	21 480	15 626
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 908	6 137	5 708	5 982	6 170	6 588
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	9,17	10,47	9,80	8,56	7,45	5,77
v tom: muži		9,57	10,96	10,10	8,74	7,67	6,01
ženy		8,76	9,97	9,49	8,37	7,22	5,52
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	3,85	4,88	5,13	4,37	3,69	2,67
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	3 335	2 280	5 399	10 324	10 911	13 973
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	24,3	39,5	15,5	7,0	5,9	3,5
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	220 074	217 907	226 407	233 641	241 604	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	179,2	178,0	185,6	192,3	199,4	.
průměr ČR = 100	%	90,3	89,8	90,5	90,0	90,5	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 340	24 397	24 667	25 475	26 388	27 991
v tom: muži		26 950	27 118	27 281	28 157	28 900	30 628
ženy		20 909	20 964	21 420	22 145	23 239	24 804
Medián mezd	Kč	21 838	21 958	22 377	23 116	24 071	25 534
v tom: muži		23 706	24 091	24 528	25 361	26 157	27 744
ženy		19 326	19 206	19 685	20 311	21 411	22 984
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		40 298	40 845	40 755	40 267	39 419	39 186
základních škol		97 120	98 137	100 074	101 518	103 260	104 247
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		53 950	51 274	49 326	47 625	46 636	46 104
vyšších odborných škol (denní studium)		1 847	1 818	1 774	1 637	1 569	1 431
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		43 572	42 165	38 720	35 644	33 167	31 365
s místem výuky v kraji		36 038	34 772	31 250	28 162	25 432	23 538
z toho v prezenčním studiu	%	69,5	69,8	69,7	68,7	67,5	65,7
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	9 700	8 971	8 671	7 834	7 286	6 217
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	4 944	4 977	5 052	5 189	5 153	.
na 1 000 obyvatel		4,0	4,1	4,1	4,3	4,3	.
Nemocnice							
lůžka		6 013	5 838	5 830	5 840	6 495	.
případy hospitalizace ⁶⁾	v tis.	248,2	246,9	250,6	245,3	264,2	.
průměrná ošetrovací doba	dny	6,32	6,25	6,21	6,13	5,70	.
využití lůžek	dny	260,8	263,6	267,5	257,6	263,0	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,989	4,315	4,378	4,784	5,127	5,139
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	51,6	50,0	52,6	48,6	50,0	48,8
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)⁷⁾							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	v tis.	1 741,5	1 767,6	1 800,8	1 781,0	1 728,8	1 645,2
z toho přídavek na dítě		851,8	828,2	807,9	772,3	726,6	659,5
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	4 695	4 987	5 150	5 197	5 231	5 152
z toho přídavek na dítě		511	499	487	465	436	396
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 823	4 075	4 222	4 276	4 318	4 267

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		4 770	4 788	4 775	4 672	4 789	4 751
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		1 233	1 345	1 509	1 543	1 738	1 981
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		1 363	1 292	1 210	1 164	1 234	1 275
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁸⁾	osoby	273 825	273 763	274 751	276 899	279 496	280 613
z toho ženy		167 802	167 148	167 358	168 294	169 054	168 930
Příjemci starobního důchodu sólo ⁹⁾	osoby	201 875	201 893	202 832	204 915	207 316	208 467
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{8,10)}	osoby	71 768	74 436	77 387	80 059	82 546	84 659
z toho ženy		43 218	44 571	46 249	47 744	49 124	50 220
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	26,2	27,2	28,2	28,9	29,5	30,2
v tom: muži		26,9	28,0	29,0	29,8	30,3	30,8
ženy		25,8	26,7	27,6	28,4	29,1	29,7
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁹⁾	Kč	10 868	11 058	11 157	11 428	11 537	11 936
v tom: muži		12 493	12 693	12 797	13 089	13 193	13 621
ženy		9 407	9 578	9 664	9 911	10 011	10 363
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁹⁾ na mzdovém mediánu	%	49,8	50,4	49,9	49,4	47,7	46,7
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	2 154 528	2 294 037	2 521 967	2 732 859	3 035 451	3 245 126
v tom dávky:							
nemocenské		1 483 306	1 587 111	1 813 607	1 991 190	2 245 642	2 376 006
ošetřovné		75 920	95 677	97 762	116 784	134 898	156 820
peněžitá pomoc v mateřství		594 365	610 363	609 426	622 995	653 331	710 758
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		937	885	1 172	1 889	1 580	1 541
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		40 623	42 853	37 233	30 364	26 528	24 781
na 1 000 obyvatel		33,1	35,0	30,5	25,0	21,9	20,5
Objasněné trestné činy		14 936	17 111	16 302	14 270	13 396	12 450
Hlášené dopravní nehody		8 145	8 288	8 317	8 899	9 072	9 624
na 1 000 obyvatel		6,6	6,8	6,8	7,3	7,5	8,0
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	68	68	51	53	45	44
Podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů celkem ¹¹⁾	%	7,9	7,8	8,1	8,3	8,7	8,1
Požáry		2 466	2 070	2 059	2 207	1 891	1 828
na 1 000 obyvatel		2,0	1,7	1,7	1,8	1,6	1,5
přímá škoda	mil. Kč	227	183	146	140	715	373

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

²⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁵⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výdělku) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁶⁾ do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

⁷⁾ data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

⁸⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹⁰⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹¹⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

¹²⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	408 739	397 261	419 985	439 933	466 702	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	99,5	95,7	102,4	103,2	105,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	332,8	324,6	344,3	362,0	385,2	.
průměr ČR = 100	%	86,1	83,2	84,0	83,0	85,3	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	764,9	743,3	778,3	813,9	839,6	.
průměr ČR = 100	%	95,4	92,2	92,2	91,8	92,3	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	367 321	355 598	379 420	395 880	419 688	.
v tom sektory: primární	%	1,6	1,7	1,8	1,7	1,8	.
sekundární	%	48,2	47,2	48,2	48,1	48,3	.
terciární	%	50,2	51,1	50,0	50,2	49,9	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	104 619	98 942	95 128	120 271	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	85,2	80,8	78,0	99,0	.	.
průměr ČR = 100	%	85,1	82,7	75,7	85,8	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	534 350	534 446	539 635	540 548	555 869	.
z toho zaměstnanci		479 016	469 887	479 580	483 104	496 688	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	42 919	45 515	46 506	46 535	49 203	50 570
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	43 237	44 670	46 056	47 529	41 799	47 430
z toho: běžné výdaje		33 618	34 304	35 324	35 045	36 334	39 888
kapitálové výdaje		9 619	10 366	10 732	12 484	5 465	7 541
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	32 151	31 876	32 456	33 669	34 740	.
z toho: přímé náklady		23 018	22 871	23 327	24 187	25 002	.
sociální náklady a výdaje		8 586	8 449	8 559	8 896	9 141	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	4 584	4 500	5 155	5 194	5 149	.
z toho: mzdové		1 820	1 866	2 409	2 352	2 526	.
financované z veřejných zdrojů ČR		1 218	1 096	1 189	1 284	1 287	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	4 754	3 708	4 261	4 267	4 254	.
z toho výzkumní pracovníci		2 621	1 947	2 135	2 444	2 556	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	63,9	66,9	69,4	72,9	73,9	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	62,5	65,9	68,4	72,0	73,3	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA³⁾							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		244 750	248 500	250 028	250 213	251 898	254 525
z toho živnostníci		182 854	172 991	176 470	175 606	176 222	179 616
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		133 529	129 575	126 325	125 520	123 513	127 794
z toho živnostníci		91 639	80 376	82 252	81 837	81 842	84 540
Vzniklé subjekty		9 292	9 151	8 294	9 053	8 988	9 467
z toho živnostníci		6 482	5 710	5 488	5 123	5 297	5 680
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	6 391	6 569	7 374	6 663	⁸⁾ 6 192	.
z toho: rostlinná produkce		3 768	3 841	4 070	3 708	⁸⁾ 4 029	.
živočišná produkce		2 199	2 325	2 559	2 205	⁸⁾ 1 948	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	211 667	210 817	211 305	209 080	208 365	212 799
z toho orná		125 180	122 901	123 443	123 136	123 304	123 773
Sklizeň: obilovin	t	309 294	345 617	414 751	388 902	399 786	346 147
brambor	t	25 418	20 128	22 896	18 405	24 871	22 726
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	76 383	75 765	77 294	79 384	80 918	83 069
prasata	kusy	51 880	52 386	56 360	43 967	36 522	43 343
drůbež	tis. ks	1 047 744	1 108 341	1 284 655	1 277 632	871 170	737 219
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	8 274	7 942	8 604	9 083	9 143	8 455
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	9 100	9 584	10 332	8 360	7 224	6 038
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	11 471	12 520	12 145	11 277	4 838	4 532
Výroba mléka	tis. l	158 801	164 217	167 246	171 041	168 728	171 501
Snáška konzumních vajec	tis. ks	46 509	16 180	10 228	12 345	22 105	11 142

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 565	1 652	1 567	1 524	1 959	2 236
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 354 007	1 434 365	1 673 939	1 771 730	2 755 379	2 826 786
z toho nahodilá živelní		742 030	898 744	1 340 103	1 405 173	2 442 073	2 584 494
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		233	231	226	234	235	234
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	470 662 4 221	444 392 4 181	471 415 4 501	507 027 4 737	531 750 4 845	535 002 4 945
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	111 496	106 296	104 737	107 026	109 755	108 191
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec	Kč	27 532	27 240	27 766	28 413	28 593	30 503
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	5 831	6 427	6 400	6 787	6 759	5 721
podíl na ČR	%	6,7	7,4	7,4	8,1	8,1	6,6
Spotřeba elektřiny ⁵⁾	GWh	9 034	8 989	7 631	7 649	7 997	8 000
podíl na ČR	%	12,8	12,8	13,6	13,5	13,9	13,6
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	986,5	1 043,2	1 017,8	1 042,9	1 090,7	1 112,2
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	938 427	911 337	826 929	868 289	915 823	910 990
podíl na ČR	%	11,7	11,2	11,6	11,6	11,2	10,8
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	717,4	697,3	568,0	602,1	670,9	679,5
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁶⁾		67	64	58	52	53	47
Základní stavební výroba ⁶⁾	mil. Kč tis. Kč	10 642 1 295	9 096 1 236	8 847 1 318	9 846 1 619	8 277 1 371	8 315 1 571
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁶⁾	fyz. os.	8 220	7 357	6 711	6 080	6 036	5 292
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanec ⁶⁾	Kč	24 564	24 254	24 036	25 069	25 472	26 784
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁷⁾	mil. Kč	26 152	23 232	23 491	26 251	20 888	18 841
z toho pro veřejné zadavatele		9 770	9 596	9 731	11 256	6 193	6 243
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	30 009	26 668	23 143	21 448	23 024	25 864
z toho: budov (bytových a nebytových) na ochranu životního prostředí		20 138 4 356	15 924 4 950	14 132 2 977	14 705 2 792	15 582 1 829	19 133 1 240
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 257	3 364	3 166	2 865	3 010	3 351
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		2 074	2 062	1 931	2 117	2 251	2 553
z toho v nových rodinných domech		1 460	1 328	1 218	1 443	1 593	1 823
Dokončené byty		2 698	2 404	1 943	2 187	2 096	2 261
z toho v nových rodinných domech		1 831	1 618	1 405	1 400	1 466	1 580
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	35 017	35 679	35 442	35 725	35 650	36 815
v novém bytovém domě	Kč	41 263	43 085	34 736	30 832	34 943	35 822
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		468 433	469 171	475 956	498 186	512 181	530 988
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		628	618	569	576	572	578
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		31 830	30 867	29 456	29 923	29 999	29 693
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	698 746	698 211	703 009	775 047	816 653	896 742
z toho ze zahraničí		153 028	157 223	160 275	180 045	179 041	191 547
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,4	3,6	3,4	3,6	3,5	3,5

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

3) vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

6) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující stavební činností

7) podniky s 20 a více zaměstnanci s převážující stavební činností

8) semidefinitivní výsledky

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PŮDA (ČÚŽK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	274 802	274 457	274 087	273 848	273 646	273 371
z toho: orná půda		170 630	170 199	169 811	169 298	168 822	168 417
zahrady a ovocné sady		18 281	18 278	18 248	18 286	18 320	18 507
trvalé travní porosty		85 890	85 980	86 028	86 263	86 504	86 447
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	267 909	268 250	268 628	268 916	269 403	269 675
z toho: lesní pozemky		193 679	193 773	193 926	194 021	194 137	194 189
zastavěné plochy a nádvoří		11 797	11 793	11 800	11 781	11 734	11 733
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	99,7	99,8	99,9	99,9	99,9	99,9
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	91,5	90,7	88,9	90,8	89,8	89,1
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	29,4	30,4	31,5	32,4	33,3	33,7
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	28,6	28,0	29,1	30,1	30,5	31,3
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	82,3	82,6	83,2	83,3	83,8	83,8
na kanalizaci s koncovou ČOV		75,8	76,7	77,5	77,9	78,1	78,7
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	96,9	97,6	97,7	96,8	97,3	98,0
Čistírný odpadních vod (ČOV)		151	155	156	155	160	161
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	518 126	529 202	529 003	518 374	523 152	523 464
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	18 238	18 868	20 825	20 185	21 588	19 477
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	1,00	0,99	0,92	0,86	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,89	0,89	0,81	0,76	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,11	0,10	0,10	0,10	.	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	3,77	3,66	3,46	3,31	.	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,77	3,66	3,45	3,31	.	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	4,43	4,47	4,18	4,12	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		3,33	3,41	3,19	3,17	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,10	1,06	0,99	0,95	.	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	26,75	28,08	25,78	29,61	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		25,23	26,68	24,48	28,28	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,52	1,40	1,30	1,34	.	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	3 069 579	2 776 959	2 615 899	2 776 323	2 601 796	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	1 251 064	1 344 764	1 182 783	1 232 862	1 230 439	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi stavebnictví	t	282 826	201 432	161 571	201 662	201 004	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 499	2 269	2 145	2 285	2 150	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	318	317	325	313	341	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	13,4	14,9	14,9	15,5	14,5	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	43,0	47,4	48,5	48,0	49,6	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 911	3 676	4 718	5 526	2 986	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	3 248,3	4 382,2	5 691,1	6 652,4	3 468,9	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	31,1	38,8	56,7	69,4	39,4	.
nakládání s odpadními vodami	%	43,5	37,6	31,1	19,8	33,6	.
nakládání s odpady	%	7,3	6,1	5,3	4,5	8,3	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	6 647,9	6 901,6	6 917,6	6 718,5	6 180,0	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	10,8	9,7	9,2	10,3	10,3	.
nakládání s odpadními vodami	%	20,4	20,2	18,7	19,2	20,1	.
nakládání s odpady	%	62,9	62,7	64,7	62,9	63,4	.

¹⁾ v roce 2015 vč. přemístujících se zdrojů (např. zařízení na recyklaci stavebních odpadů a asfaltových směsí)²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2012 a 2017

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frýdek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ								
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2012	1 226 602	95 873	212 448	260 919	151 960	177 079	328 323
	2017	1 205 886	92 453	213 686	249 377	151 566	176 385	322 419
z toho cizinci (bez azylantů)	2012	23 117	855	3 286	6 054	1 643	1 492	9 787
	2017	26 435	960	3 764	6 587	2 025	1 726	11 373
v tom ve věku (%):								
0–14 let	2012	14,6	14,6	14,9	14,0	15,2	15,0	14,3
	2017	15,1	14,6	15,6	14,3	15,8	15,6	15,0
15–64 let	2012	69,0	69,7	69,0	69,2	69,1	69,1	68,6
	2017	65,7	65,5	65,7	66,2	65,6	65,7	65,6
65 a více let	2012	16,4	15,8	16,1	16,8	15,7	15,9	17,1
	2017	19,2	20,0	18,7	19,6	18,6	18,7	19,4
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2012	41,2	41,1	41,0	41,6	40,6	41,0	41,5
	2017	42,5	42,8	42,1	43,1	41,9	42,2	42,5
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2012	112,5	108,0	107,6	119,7	103,2	106,1	119,6
	2017	126,9	137,4	120,4	137,4	118,0	120,0	129,1
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2012	44,9	43,5	44,9	44,4	44,7	44,7	45,8
	2017	52,1	52,8	52,2	51,1	52,3	52,3	52,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2012	-1,1	-1,0	-0,4	-2,1	-0,1	-1,0	-1,3
	2017	-1,2	-2,4	-0,4	-2,4	0,2	-0,4	-1,7
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2012	-2,2	-3,7	3,2	-6,1	-1,6	0,4	-3,6
	2017	-2,1	-4,4	0,7	-5,6	-1,4	-0,8	-1,6
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2012	-3,3	-4,7	2,8	-8,2	-1,7	-0,5	-5,0
	2017	-3,3	-6,8	0,3	-8,0	-1,1	-1,2	-3,2
Naděje dožití při narození (v období 2013–2017)								
muži		.	73,4	74,9	73,4	74,8	74,8	73,9
ženy		.	79,7	81,5	80,0	81,6	81,7	80,6
SOCIÁLNÍ VÝVOJ								
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2012	81 099	9 196	10 349	20 319	8 192	10 261	22 782
	2017	49 487	4 602	5 768	14 223	3 842	5 108	15 944
z toho (%):								
ženy	2012	47,4	47,9	46,8	49,3	46,2	45,0	47,2
	2017	47,3	48,0	43,4	48,1	44,3	44,0	49,5
absolventi škol a mladiství	2012	6,1	4,8	8,2	5,3	7,5	6,7	5,6
	2017	3,5	3,7	3,2	3,0	3,8	4,5	3,5
osoby se zdravotním postižením	2012	11,1	13,7	13,3	9,3	12,8	11,0	10,1
	2017	16,4	19,2	21,0	14,0	18,3	18,3	14,9
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2012	17,0	16,0	21,3	12,8	22,2	18,7	16,4
	2017	24,0	27,5	37,1	16,8	36,9	33,5	18,5
dosažitelní	2012	96,4	96,0	96,8	96,9	95,3	96,5	96,3
	2017	92,7	92,4	91,8	95,1	92,1	92,2	91,2
ve věku do 24 let	2012	16,8	17,8	17,5	15,9	17,6	18,2	16,0
	2017	10,2	11,4	9,7	9,5	9,8	11,2	10,5
ve věku 55 a více let	2012	16,5	16,3	16,9	15,8	17,3	16,5	16,6
	2017	25,7	25,5	28,4	25,0	31,2	25,9	24,1
evidovaní 12 a více měsíců	2012	40,2	46,4	30,8	45,0	32,1	37,3	41,8
	2017	42,7	38,5	27,7	50,9	29,8	31,6	48,7

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2012 a 2017

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frýdek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2012	9,17	13,09	6,82	10,77	7,40	8,05	9,66
	2017	5,77	6,99	3,77	8,14	3,55	4,06	6,85
v tom: muži	2012	9,57	13,57	7,13	10,78	7,85	8,77	10,22
	2017	6,01	7,23	4,21	8,28	3,88	4,51	6,87
ženy	2012	8,76	12,61	6,51	10,75	6,93	7,31	9,10
	2017	5,52	6,73	3,31	7,99	3,20	3,59	6,84
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2012	3,85	6,39	2,17	5,06	2,50	3,13	4,23
	2017	2,67	2,93	1,14	4,38	1,15	1,39	3,67
Lékaři na 1 000 obyvatel	2012	4,0	3,2	3,8	3,3	3,3	3,2	5,8
	2016	4,3	3,2	4,1	3,5	3,4	3,5	6,0
Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti	2012	3,989	3,296	4,342	4,515	3,887	3,694	3,884
	2017	5,139	4,484	5,718	5,743	5,181	4,955	4,849
Průměrná doba trvání 1 případu dočasně pracovní neschopnosti	2012	51,6	50,4	51,0	46,7	52,1	51,5	54,2
	2017	48,8	44,1	53,2	48,7	47,3	50,1	47,9
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2012	23,7	26,0	22,7	23,5	20,3	20,4	27,8
	2016	20,6	21,9	22,6	20,3	17,0	16,8	25,3
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2012	10 868	10 277	10 827	11 250	10 493	10 621	11 051
	2017	11 936	11 258	11 965	12 280	11 579	11 717	12 136
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2012	26,2	31,3	25,4	25,0	31,3	27,2	23,3
	2017	30,2	35,2	29,1	30,0	35,1	31,8	26,2
v tom: muži	2012	26,9	34,4	26,8	21,7	35,0	31,0	23,8
	2017	30,8	37,5	30,4	28,3	37,6	34,3	26,2
ženy	2012	25,8	29,4	24,5	27,4	29,1	25,0	23,0
	2017	29,7	33,7	28,3	31,2	33,6	30,2	26,2
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2012	33,1	25,2	22,1	34,9	21,1	22,1	52,4
	2017	20,5	15,5	13,0	21,3	13,9	11,1	34,6
z toho násilné a mravnostní	2012	2,5	3,0	1,5	3,4	1,7	1,8	3,1
	2017	2,0	2,4	1,2	2,3	1,8	1,5	2,5
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2012	6,6	6,1	6,8	4,7	6,7	6,8	8,1
	2017	8,0	10,1	8,1	5,9	7,7	7,5	9,2
EKONOMICKÝ VÝVOJ								
Soukromí podnikatelé (živnostníci) celkem na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2013	141,6	146,5	142,0	115,5	146,8	155,8	150,3
	2017	148,9	158,4	153,1	124,2	154,3	162,8	152,5
z toho:								
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2013	65,7	72,0	69,4	49,2	67,0	74,1	69,3
	2017	70,0	77,2	74,7	53,5	71,5	78,4	72,3
subjekty vzniklé v roce	2013	4,7	5,5	4,8	4,1	4,7	4,6	4,8
	2017	4,7	5,3	4,7	4,4	4,4	4,6	5,0
Stavební práce "S" podle místa stavby ⁷⁾ na 1 obyvatele (tis. Kč)	2012	21,3	14,0	19,6	16,5	13,8	20,6	32,2
	2017	15,6	12,7	12,9	10,7	13,5	17,1	22,2
Počet bytů na 1 000 obyvatel:								
zahájených	2012	1,69	1,21	3,19	1,33	1,43	1,88	1,16
	2017	2,11	1,24	3,24	1,78	2,48	2,29	1,61
dokončených	2012	2,20	1,38	3,44	1,58	2,00	2,65	1,97
	2017	1,87	1,11	2,88	1,69	2,02	2,02	1,42

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje v roce 2012 a 2017

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frýdek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Hromadná ubytovací zařízení:								
lůžka	2012	31 830	7 090	9 728	2 354	4 192	3 169	5 297
	2017	29 693	7 122	8 659	2 169	3 500	2 883	5 360
lůžka na 1 000 obyvatel	2012	25,9	73,7	45,9	9,0	27,6	17,9	16,1
	2017	24,6	76,9	40,6	8,7	23,1	16,3	16,6
hosté (tis. osob)	2012	698,7	118,7	210,1	44,1	84,1	54,3	187,4
	2017	896,7 ⁹⁾	184,7 ⁹⁾	250,4	49,7 ⁹⁾	94,7 ⁹⁾	66,7	250,5
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ								
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):								
orná půda	2012	31,4	19,1	17,5	34,6	47,6	49,9	31,2
	2017	31,0	19,0	17,2	34,2	46,9	49,0	30,8
zastavěné plochy a nádvoří	2012	2,2	1,0	1,9	5,0	2,0	2,0	6,9
	2017	2,2	1,0	1,9	4,9	2,0	2,0	6,8
Měrné emise ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3; t/km ²):								
tuhé znečišťujících látek ⁸⁾	2012	0,22	0,11	0,29	0,56	0,16	0,17	0,38
	2015	0,22	0,11	0,29	0,55	0,16	0,17	0,38
oxid siřičitý	2012	3,77	0,45	4,39	9,10	0,52	0,38	31,15
	2015	3,31	0,36	4,07	9,37	0,39	0,34	25,40
oxidy dusíku	2012	3,33	0,23	2,99	11,42	0,45	0,31	28,07
	2015	3,17	0,20	2,80	11,46	0,40	0,31	26,23
oxid uhelnatý	2012	25,23	2,62	55,08	14,73	6,19	3,85	154,90
	2015	28,28	2,54	54,96	14,47	7,92	3,58	202,17

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

5) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

6) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

7) podniky s 20 a více zaměstnanci s hlavní činností stavebnictví

8) nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC (těkavých organických látek) ze stavebních činností, chovů hospodářských zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

9) méně spolehlivý údaj

Zkratky krajů a okresů

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
České Budějovice	CB	CZ0311	Blansko	BK	CZ0641
Český Krumlov	CK	CZ0312	Brno-město	BM	CZ0642
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-venkov	BO	CZ0643
Písek	PI	CZ0314	Břeclav	BV	CZ0644
Prachatice	PT	CZ0315	Hodonín	HO	CZ0645
Strakonice	ST	CZ0316	Vyškov	VY	CZ0646
Tábor	TA	CZ0317	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Domažlice	DO	CZ0321	Jeseník	JE	CZ0711
Klatovy	KT	CZ0322	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-město	PM	CZ0323	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Přerov	PR	CZ0714
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Šumperk	SU	CZ0715
Rokycany	RO	CZ0326			
Tachov	TC	CZ0327	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Kroměříž	KM	CZ0721
Cheb	CH	CZ0411	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Vsetín	VS	CZ0723
Sokolov	SO	CZ0413	Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Děčín	DC	CZ0421	Bruntál	BR	CZ0801
Chomutov	CV	CZ0422	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Litoměřice	LT	CZ0423	Karviná	KI	CZ0803
Louny	LN	CZ0424	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Most	MO	CZ0425	Opava	OP	CZ0805
Teplice	TP	CZ0426	Ostrava-město	OV	CZ0806
Ústí nad Labem	UL	CZ0427			
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

